

ASKERİ TARİH BELGELERİ Dergisi

OCAK 2000

YIL : 49

SAYI : 109

"Tarih yazmak, tarih yapmak kâdar önemlidir. Yazan, yapana sadık kalmazsa, değişmeyen hakikat, insanlığı şaşırtacak bir görüntüyü alır."

Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları

ASKERÎ TARİH BELGELERİ DERGİSİ

OCAK 2000

YIL : 49

SAYI : 109

Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları

ANKARA
GENELKURMAY BASIM EVİ
2000

SUNUŞ

Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Arşivindeki belgelerden derlenip hazırlanan ve "Millî Mücadele'de Doğu Cephesi" ile ilgili belgeleri kapsayan 109 sayılı Askerî Tarih Belgeleri Dergisi'ni yayınlamış bulunuyoruz.

Doğu Cephesi ile ilgili Askerî Tarih Belgeleri Dergisi'nin dördüncüsünü oluşturan bu sayıda Heyeti Temsiliye Reisi Mustafa Kemal'in, Harbiye Nezaretinin, 3, 12, 13, 15, 20 nci kolordu komutanlıklarının, 3, 9, 23 ncü tümen komutanlıkları ile Trabzon, Van, Erzurum valilerinin yazışmalarına yer verilmiştir.

Osmanlı Devleti'nin mirasını paylaşma üstüne hesaplar yapan İtilâf devletleri Mondros Mütarekesi'ne dayanarak bu emellerini gerçekleştirmek istemişler ancak, Türk'ün ana vatan kabul ettiği topraklarda hiç beklemedikleri bir direnişle karşılaşmışlardır. Önce bölgesel olarak başlayan direniş, Mustafa Kemal'in olağanüstü zekâ, liderlik ve halkı organize etme yeteneğiyle kısa zamanda tüm ülkeye yayılmış ve bu uğurda büyük bir mücadele başlatılmıştır. Bunun ilk temelleri Amasya Tamimi, Erzurum ve Sivas kongreleri ile atılmış, Misakı Millî ve Büyük Millet Meclisinin açılışı ile asıl yapılmak istenenler belirginleşmeye başlamıştır.

Derginin bu sayısında genel olarak Erzurum ve Sivas kongreleri süresince yapılan yazışmalara yer verilmiştir. Millî Mücadele'de önemli bir yeri olan kongrelerle ilgili bu belgeler 1 nci Askerî Tarih Kurulunda görevli As.Tar.Uz. Hülya Toker ve Bel.Arşt.Uz. Gülhan Barlas tarafından ATASE Başkanlığı Arşivinden seçilerek günümüz Türkçesine çevrilmiştir.

Aydın OKAN
Hv.Korgeneral
ATASE Başkanı

ÖN SÖZ

İtilâf devletlerinin 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Mütarekesi hükümlerine dayanarak Osmanlı topraklarını işgale başlamaları karşısında bölgesel direniş hareketleri oluşmaya başlamıştır. Bölgesel direnişler, Mustafa Kemal'in Anadolu'ya geçmesinden sonra organize olmuştur. Bu alanda atılan ilk adım 21/22 Haziran 1919'da yayınlanan Amasya Tamimi'dir. Tamimde yer alan, "Milletin istiklâlini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır." sözü ve Anadolu'nun her yönden güvenli yeri olan Sivas'ta millî bir kongrenin hızla toplanması kararı, milletin geleceğinin belirlenmesinde tüm halkın katılımını öngören bir davettir.

Amasya Tamimi Anadolu'nun kurtuluş hareketini tek elden düzenlemek yolunda millî bir birliğe yol açmakla birlikte kongrenin yapılacağı yer konusunda fikir ayrılıklarına da neden olmuştur. Öncelikle 15 nci Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir, Erzurum Vilâyatı Şarkıye Kongresi'nin toplanmasını, Mustafa Kemal ve Rauf Beyin Erzurum'a gelmesini istemiştir. Mustafa Kemal memleketin şark ve garp diye ikiye ayrılmasının doğru olmayacağı düşüncesinde olmasına rağmen, önce Erzurum'da doğu illerini kapsayan bir kongrenin yapılmasını, daha sonra da Sivas'ta genel bir kongrenin yapılmasını kabul etmiştir. Bu kabulde Erzurum'da bir kongre toplanmasıyla ilgili hazırlıkların önceden başlamış olmasının etkisi vardır.

Bu sırada İstanbul Hükûmeti, Mustafa Kemal'in Anadolu'daki faaliyetlerini endişe ile izlemekte olup bu faaliyetleri engellemek için türlü girişimlerde bulunmuştur. Bu amaçla Mustafa Kemal'i İstanbul'a çağırmıştır. Dâhiliye Nazırı Ali Kemal ise 23 Haziran 1919'da vali ve mutasarrıflara yolladığı gizli bir tamimle, Mustafa Kemal'in azledildiğini ve kendisinin resmî bir sıfatının kalmadığını bildirmiştir.

İstanbul'dan dönmesi için verilen emri dinlememiş olan Mustafa Kemal "Artık İstanbul Anadolu'ya hâkim değil tâbi olmak zorundadır." diyerek en başta verdiği karardan dönmemiştir.

Mustafa Kemal'in faaliyetlerini engellemek maksadıyla Elazığ valiliğine tayin edilen Ali Galip Bey de görev yerine gitmek üzere Sivas'a gelmiş ve Sivas Valisi Reşit Beyi Mustafa Kemal'in tutuklanması yönünde etkilemeye çalışmıştır. Sivas'a gelen Mustafa Kemal girişimlerinden haberdar olduğu Ali Galip'i çağırarak uzun bir görüşme yapmış, görüşme neticesinde millî harekete sadık kalacağını belirten Ali Galip'in Elazığ valiliğine gitmesine engel olmamıştır. Daha sonra Mustafa Kemal 3 Temmuz günü halkın coşkun gösterileri içinde Er-

zurum'a gelmiştir. Erzurum'da ordu müfettişi olarak görev yapan Mustafa Kemal'e 7-8 Temmuz gecesi İstanbul tarafından resmî görevine son verildiği bildirilmiş, Mustafa Kemal de aynı gece "milletin sinesinde bir fert gibi çalışacağını" açıklamıştır.

Mustafa Kemal'in istifa ettiği sırada Erzurum Kongresi için hazırlıklar devam etmekte idi. Mustafa Kemal ve Rauf Orbay'ın Erzurum'dan delege seçilmeleri için 2 delege onlar adına delegelikten geri çekilmiş, böylece hukukî olarak da kongreye katılma işlemleri tamamlanmıştır.

23 Temmuz'da başlayan kongre 7 Ağustos'ta sona ererek bir beyanname yayınlamıştır. Beyanname doğudaki 6 vilâyetin Osmanlı Devleti'nin ayrılmaz bir parçası olduğunu belirttikten sonra millî iradenin hâkim kılınması gerektiğini ileri sürmüştür. Ayrıca bu beyanname ile "Vatanın istiklâlini korumaya merkezî hükûmet muktedir olmadığı takdirde, maksadı temin için bir geçici hükûmet kurulacaktır. Bu hükûmet heyeti, millî kongre tarafından seçilecektir. Kongre toplantı hâlinde değilse, seçimi Heyeti Temsiliye yapacaktır." denilerek 9 kişilik bir Heyeti Temsiliye seçilmiş, başkanlığına da Mustafa Kemal atanmıştır. Böylece Doğu Anadolu'nun kaderini görüşmek için toplanan Erzurum Kongresi, memleketin bütününe ilgilendiren kararlar alarak Millî Mücadele'nin esas programını hazırlamıştır.

Heyeti Temsiliye 2 Eylül'de Sivas'a gelmiş ve Sivas Kongresi 4 Eylül'de açılmıştır. 8 gün boyunca 8 oturum yaparak çalışmalarını yürüten kongre 11 Eylül'de sona ermiştir. Kongreyi en çok manda meselesi meşgul etmiş, Amerikan ve İngiliz mandası konusunda tartışma çıkmış, Rauf Beyin "Amerika'dan heyet gelerek memleketin hâlini ve gerçeğini görmesi gerekir." teklifinin uygun bulunması, meselenin kongre gündemini bütünüyle işgal etmesini önlemiştir.

Erzurum Kongresi'nde verilmiş olan kararlarda bazı değişiklikler yapılarak benimsenen Sivas Kongresi Beyannamesi'nde İtilâf devletlerine karşı takınılan tavır daha belirgin bir hâl almış, yurdun istiklâlini ve milletin haklarını korumak üzere teşekkül etmiş olan dernekleri içine alan "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" kurulmuş, böylece millî teşkilât bütün vatana yayılarak millet kuvvetlerinin bir elden idare edilmesi ve millî bir hedefe yöneltilmesi sağlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

Sunuş	I
Ön Söz	III
Belgelerin Özetleri	IX

A. MUSTAFA KEMAL (ATATÜRK)'İN YAZIŞMALARI

1. Mustafa Kemal'in Posta ve Telgraf Genel Müdürlüğünün, Müdafaa-i Hukuku Milliye Cemiyetlerinin Telgraflarını Çekmediğini Bildiren Yazısı	3
2. Mustafa Kemal'in Heyeti Temsiliye Kararlarının Her Bölgeye İletilmesi ile İlgili Yazısı	6
3. Mustafa Kemal'in Millî Hareket Karşıtı Olanlar Hakkında Gereken Resmî İşlemlerin Yapılması Hakkındaki Yazısı	9
4. Mustafa Kemal'in Millî Birliği Bozmaya Çalışanlarla İlgili Yazısı ..	12
5. Mustafa Kemal'in Kabinenin Vicdanen Millî Harekâta Taraftar Olduğuyla İlgili Yazısı	15
6. Mustafa Kemal'in Erzurum Kongresi Bütçesi Hakkındaki Yazısı ..	18

B. HARBİYE NAZIRININ YAZIŞMALARI

7. Harbiye Nazırının Erzurum Kongresi'nin Toplanmasının Kanunlara Aykırı Olduğuyla İlgili Yazısı	23
8. Harbiye Nazırının Askerlerin Siyasî Akımlara Karışmasıyla İlgili Yazısı	26

C. 3,12,13,15 NCİ VE 20 NCİ KOLORDU KOMUTANLIKLARININ YAZIŞMALARI

9. 3 ncü Kolordu Kurmay Başkanının, Sivas'a Gelecek Delegelerle İlgili Yazısı	31
10. 3 ncü Kolordu Komutanlığının Sivas Kongresi'nin Açılmasıyla İlgili Yazısı	34
11. 3 ncü Kolordu Komutanlığının, Kongrenin Padişaha Telgraf Çekilmesine Engel Olunduğu Hakkındaki Yazısı	37
12. 12 nci Kolordu Komutanlığının, İstanbul'a Çekilen Telgraflarla İlgili Yazısı	40

13. 13 ncü Kolordu Komutanlığının Kongre Beyannamesinin Maddeleriyle İlgili Yazısı	43
14. 15 nci Kolordu Komutanlığının Sivas Kongresi'ye İlgili Yazısı	46
15. 15 nci Kolordu Komutanlığının Manda Meselesiyle İlgili Yazısı	49
16. 15 nci Kolordu Komutanlığının Doğu Vilâyetleri Müdafaai Hukuk Cemiyetinin Oluşturulduğuyla İlgili Yazısı	52
17. 15 nci Kolordu Komutanlığının Mustafa Kemal ve Refet Bey ile İlgili Yazısı	59
18. 15 nci Kolordu Komutanlığının Erzurum Kongresi'yle İlgili Yazısı	66
19. 15 nci Kolordu Komutanlığının Sivas'a Gelen Delegelerden Başka Diğer Gelecek Olanlarla İlgili Yazısı	72
20. 15 nci Kolordu Komutanlığının Mister Brawn'ın Sivas'a Hareket Etmek Üzere Olduğunu Bildiren Yazısı	75
21. 15 nci Kolordu Komutanlığının Erzurum Kongresi Üyeleri Hakkındaki Yazısı	78
22. 15 nci Kolordu Komutanlığının Trabzon ve Erzurum'a Giden Heyetle İlgili Yazısı	81
23. 15 nci Kolordu Komutanlığının Sivas Kongresi'ne Seçilen Delegelerle İlgili Yazısı	85
24. 15 nci Kolordu Komutanlığının, Erzurum Bölgesinden Delege Seçilmesi Hakkındaki Yazısı	88
25. 15 nci Kolordu Komutanlığının, Sivas ve Erzurum Kongreleri Hakkındaki Yazısı	94
26. 15 nci Kolordu Komutanlığının, Ateşkesten Sonra İstanbul'daki Durumla İlgili Yazısı	98
27. 15 nci Kolordu Komutanlığının, Mustafa Kemal'in Hareketinin Padişah Aleyhtarlığı Gibi Gösterildiğiyle İlgili Yazısı	101
28. 15 nci Kolordu Komutanlığının, Telgraf ve Posta Müdüriyetiyle İlgili Yazısı	107
29. 15 nci Kolordu Komutanlığının, İstanbul Hükûmetiyle İlgili Yazısı	110
30. 15 nci Kolordu Komutanlığının, Ali Galip'in Faaliyetleriyle İlgili Yazısı	115
31. 15 nci Kolordu Komutanlığının Ali Galip'in İhanetiyle İlgili Yazısı	118
32. 20 nci Kolordu Komutanlığının Heyeti Temsiliye ile İlgili Yazısı	121

D. 3,9,11 NCİ VE 23 NCÜ TÜMENLERİN YAZIŞMALARI

33.3 ncü Tümen Komutanlığının, Mustafa Kemal ve Refet Bey Aleyhinde Propaganda Yapıldığıyla İlgili Yazısı	127
34.3 ncü Tümen Komutanlığının, Millî Mücadele ile İlgili Farklı Görüşlerin Olduğuyla İlgili Yazısı	130
35.9 ncü Tümen Komutanlığının, İzzet ve Servet Beyle İlgili Yazısı	135
36.11 nci Tümen Komutanlığının, Heyeti Milliye Teşkilâtlarının Oluşturulduğuyla İlgili Yazısı	141
37.23 ncü Tümen Komutanlığının, İçişleri Bakanlığının Telgrafıyla İlgili Yazısı	144

E. TRABZON, VAN VE ERZURUM VALİLİKLERİNİN YAZIŞMALARI

38. Van ve Erzurum Valisinin Ali Galip ve Yandaşları ile İlgili Yazısı	149
39. Trabzon Valisinin Devletin İçinde Bulunduğu Durumla İlgili Yazısı	152

F. HEYETİ MİLLİYE BAŞKANI İBRAHİM BEYİN YAZIŞMASI

40. Isparta Heyeti Milliye Başkanının Kongre Kararlarına Uygun Hareket Edildiğiyle İlgili Yazısı	157
--	-----

BELGELERİN ÖZETLERİ

A.MUSTAFA KEMAL (ATATÜRK)'İN YAZIŞMALARI

No	Belgenin Tarihi	Belgenin Özeti
3088	20 Haziran 1919	Mustafa Kemal'in, Harbiye Nazeretine Posta ve Telgraf Genel Müdürlüğünün Müdafaai Hukuk cemiyetlerinin telgraflarını çekmediğini bildiren yazısı.
3089	12 Ekim 1919	Mustafa Kemal'in, 15 nci Kolordu Komutanlığına Anadolu ve Rumeli Müdafaai Hukuk cemiyetlerinin her bölgeye Heyeti Temsiliye kararlarını iletmelerini bildiren yazısı.
3090	12 Ekim 1919	Mustafa Kemal'in, 15 nci Kolordu Komutanlığına, millî harekete karşı olanlar hakkında gereken resmî işlemlerin yapılması hakkındaki yazısı.
3091	21 Ekim 1919	Mustafa Kemal'in, Harbiye nazırına millî birlik ve teşkilâtı ihlâl etmeye çalışanlar olduğu hakkındaki yazısı.
3092	31 Ekim 1919	Mustafa Kemal'in, Harbiye nazırına kabine-nin harekâtı millîyeye vicdanen taraftar olduğuyla ilgili yazısı.
3093	22 Kasım 1919	Mustafa Kemal'in, 15 nci Kolordu Komutanlığına Erzurum Kongresiyle ilgili yapılan bütçe ayarlamasını bildiren yazısı.

B. HARBİYE NAZIRININ YAZIŞMALARI

3094	24 Temmuz 1919	Harbiye nazırının, 15 nci Kolordu Komutanlığına Erzurum'da toplanan kongrenin kanunlara aykırı olduğunu bildiren yazısı.
3095	24 Temmuz 1919	Harbiye nazırının, 12 nci Kolordu Komutanlığına, arkerlerin siyasî akımlara karışmalarından haris neticeler doğduğunu bildiren yazısı.

**C. 3,12,13,15 NCI VE 20 NCI KOLORDU KOMUTANLIKLARININ
YAZIŞMALARI**

No	Belgenin Tarihi	Belgenin Özeti
3096	24 Ağustos 1919	3 ncü Kolordu Kurmay Başkanının, 15 nci Kolordu Komutanlığına, Sivas'a gelecek olan delegelerle ilgili yazısı.
3097	4/5 Eylül 1919	3 ncü Kolordu Komutanlığının Kurmay Başkanının, 15 nci Kolordu Komutanlığına, 4.9.1919'da Sivas Kongresi'nin açıldığını bildiren yazısı.
3098	9 Eylül 1919	3 ncü Kolordu Komutanlığının, 15 nci Kolordu Komutanlığına, kongrenin padişaha telgraf çekmesine İstanbul Telgraf Başmüdürlüğünün engel olduğunu bildiren yazısı.
3099	12 Eylül 1919	12 nci Kolordu Komutanlığının, Harbiye Nezaretine, İstanbul'a kabineyi düşürmek için telgraflar çekildiğini bildiren yazısı.
4000	30 Eylül 1919	13 ncü Kolordu Komutanlığının, 15 nci Kolordu Komutanlığına, kongre beyannamesinin 1'inci maddesiyle ilgili yazısı.
4001	17/18 Temmuz 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, Yıldırım Ordular Müfettişliğine, Sivas Kongresi'yle ilgili yazısı.
4002	28 Temmuz 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, Harbiye Nezaretine manda meselesiyle ilgili görüşlerini bildiren yazısı.
4003	30 Temmuz 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, 3 ncü Ordu Müfettişliğine, vatanın maruz kaldığı durum nedeniyle, İstanbul'da Doğu Vilâyetleri Müdafaai Hukuk Cemiyetinin oluşturulduğunu bildiren yazısı.
4004	1 Ağustos 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, Harbiye Nezaretine, Mustafa Kemal ve Refet Beyin tutuklanmasını gerektiren bir durumun olmadığını bildiren yazısı.
4005	6 Ağustos 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, Harbiye Nezaretine, Erzurum Kongresi'nin bütün doğu illerinin halkını bir araya topladığını bildiren yazısı.
4006	23 Ağustos 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, 3 ncü Kolordu Komutanlığına Sivas'a gelen delegelerden başka, diğer gelecek olanların da hareket etmek üzere olduğunu bildiren yazısı.

No	Belgenin Tarihi	Belgenin Özeti
4007	23 Ağustos 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, Trabzon Mevki Komutanlığına, Amerika heyeti adına gönderilen Mister Brawn'un Sivas'a hareket etmek üzere olduğunu bildiren yazısı.
4008	28 Ağustos 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, Rafahiye Mevki Komutanlığına Erzurum'daki kongre üyelerinin Sivas'a gittiğini bildiren yazısı.
4009	30 Ağustos 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, Harbiye Nezaretine Trabzon ve Erzurum havalisi hakkında incelemeler yapacak heyetin Erzurum'a geldiğini bildiren yazısı.
4010	3 Eylül 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, 3 ncü Kolordu Komutanlığına Sivas Kongresine seçilen temsilcilerle ilgili yazısı.
4011	3 Eylül 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, 3 ncü Kolordu Komutanlığına Erzurum bölgesinden delege seçilmesiyle ilgili yazısı.
4012	4 Eylül 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, Trabzon Mevki Komutanlığına Sivas ve Erzurum kongreleri hakkında bilgi veren yazısı.
4013	6 Eylül 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, 3 ncü ve 20 nci Kolordu Komutanlığına ateşkesten sonra İstanbul'daki durumla ilgili yazısı.
4014	6 Eylül 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, 3 ncü ve 20 nci Kolordu Komutanlıklarına, Mustafa Kemal'in harekâtının padişah ile saltanat aleyhinde gösterilmeye çalışıldığını bildiren yazısı.
4015	10 Eylül 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, Trabzon Mevki Komutanlığına ve 3 ncü Kolordu Komutanlığına Sivas Kongresi'nin padişaha bazı isteklerde bulunulmasına Posta ve Telgraf Müdüriyetince engel olunduğunu bildiren yazısı.
4016	11 Eylül 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, 13 ncü Kolordu Komutanlığına Ankara ileri gelenlerinin İstanbul Hükûmetiyle ilgili şikâyetlerini bildiren yazısı.

<u>No</u>	<u>Belgenin Tarihi</u>	<u>Belgenin Özeti</u>
4017	16 Eylül 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, Ali Galip ve yandaşlarının, Malatya mutasarrıfını propaganda ile görevlendirdiklerini bildiren yazısı.
4018	17 Eylül 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, 13 ncü Kolordu Komutanlığına alınan tedbirler neticesinde Ali Galip ve yandaşlarının ihanetlerinin önlenmesini bildiren yazısı.
4019	2 Ekim 1919	20 nci Kolordu Komutanlığının, 15 nci Kolordu Komutanlığına, vilâyet ve kazalarının Heyeti Temsiliye ile bağlantı kurarak İstanbul Hükûmeti ile ilişkilerini kestiğini bildiren yazısı.

D. 3,9,11 NCİ VE 23 NCÜ TÜMENLERİN YAZIŞMALARI

4020	31 Eylül 1919	3 ncü Tümen Komutanlığının, 15 nci Kolordu Komutanlığına, Mustafa Kemal ve Rauf Bey aleyhinde propaganda yapıldığıyla ilgili yazısı.
4021	1 Ekim 1919	3 ncü Tümen Komutanlığının, 15 nci Kolordu Komutanlığına, Trabzon bölgesinde Milli Mücadele ile ilgili farklı fikirlerin olduğuna dair yazısı.
4022	1 Ekim 1919	9 ncu Tümen Komutanlığının, 15 nci Kolordu Komutanlığına, Vali Galip Beyin iki taraflı bir siyaset takip ettiği ve Trabzon'da İzzet ve Servet Beyle yaptığı görüşler hakkındaki yazısı.
4023	2 Ekim 1919	11 nci Tümen Komutanının, 15 nci Kolordu Komutanlığına, vilâyet, liva ve kaza merkezlerinde Heyeti Milliye teşkilâtlarının oluşturulduğu hakkındaki yazısı.
4024	25 Haziran 1919	23 ncü Tümen Komutanlığının, 2 nci Ordu Müfettişliğine, İçişleri Bakanlığının Kuvayı Milliyeyi engellemek için gönderdiği telgraf hakkındaki yazısı.

E. TRABZON, VAN VE ERZURUM VALİLİKLERİNİN YAZIŞMALARI

<u>No</u>	<u>Belgenin Tarihi</u>	<u>Belgenin Özeti</u>
4025	13 Eylül 1919	Van ve Erzurum valilerinin, Sadrazamlık makamına, Ali Galip ve yandaşlarının Sivas Kongresi'ni basmaları olayının padişaha bildirilmesinin engellendiği konusundaki yazısı.
4026	14 Eylül 1919	Trabzon valisinin Sadrazam Damat Ferit Paşaya devletin bir karışıklık içinde olduğuyla ilgili yazısı.

F. HEYETİ MİLLİYE BAŞKANI İBRAHİM BEYİN YAZIŞMASI

4027	8 Kasım 1919	Isparta Heyeti Milliye başkanının, Müdafaa-i Hukuku Heyeti Temsiliyesine, kongre kararlarına uygun hareket edildiğini bildiren yazısı.
------	--------------	--

Belge No. 2015

BELGELER

A. MUSTAFA KEMAL (ATATÜRK)'İN YAZIŞMALARI

ادخلوا في عقدكم

ادرسه اوردن

۲۲۰ فـ زـ لـ

4

-3-

Belge No : 3088

20 Haziran 335

Üçüncü Ordu Müfettişliğinden
Harbiye Nezâretine

Posta ve Telgraf Müdüriyet-i Umûmiyesinin telgrafhânelere Müdafaa-i Hukuk-u Milliye ve Redd-i İlhak cemiyetleri tarafından verilecek telgrafların keşide edilmemesi hakkında bir emir verdiğini istihbar ediyorum. Aydın vilâyetinin tahliyesine sâik-i yegâne olan sadâ-yı milleti boğmaktan ve vatanın hayat ve istiklâline karşı birleşen vicdân-ı umûmiye-i milliyi itfadan başka hiçbir şeye ma'tuf olamayacak olan böyle bir caniyâne teşebbüsün âtiyyen Mûcib olacağı mes'uliyet-i azimenin te'mmül ve idrak edilememesi bâdi-i teessürdür. Bu emrin hemen geri alınarak milletin emniyet ve itimadına zerretüma hâlel getirilmesi lüzumunu arz etmeyi bir vazife-i vicdâniye telâkki eylediğim ma'ruzdur.

Makam-ı Celil-i Sadaret-ül Uzma ve Posta Telgraf Müdüriyet-i Umûmiyesine arz edilmiştir. 20 Haziran 335

3 ncü Ordu Müfettişi
Mustafa Kemal

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-5
Kutu : 206
Gömlek : 48
Belge : 48-1

Belge No : 3088

20 Haziran 1919

3 ncü Ordu Müfettişliğinden
Harbiye Nezaretine

Posta ve Telgraf Genel Müdürlüğünün, telgrafhanelere Müdafaa-i Hukuku Milliye ve Redd-i İlhak cemiyetleri tarafından verilecek telgrafların çekilmemesi hakkında bir emir verdiğini duydum. Aydın vilâyetinin boşaltılmasının tek sebebi olan, milletin sesini boğmaktan, vatanın hayat ve geleceği için birleşen bütün millî vicdanı bastırmaktan başka hiçbir şeye bağlanamayacak olan böyle canice bir teşebbüsün gelecekte yol açacağı büyük sorumluluğun etrafıca düşünülüp kavranamaması üzüntü vericidir. Bu emrin hemen geri alınarak milletin emniyetine en ufak zarar verilmemesi gereğini arz etmeyi vicdanî bir görev kabul ettiğim arz olunur.

Sadrızamlık makamına, Posta ve Telgraf Genel Müdürlüğüne arz edilmiştir.

20 Haziran 1919

3 ncü Ordu Müfettişi
Mustafa Kemal

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-5
Kutu : 206
Gömlek : 48
Belge : 48-1

Sivas
Bilâ

15. K.K.

1. Anadolu ve Rumeli Müdafa-i Hukuk Cemiyeti vilâyeti heyet ve müstakil liva heyet-i merkeziyeleri kendilerine merbut bil-cümle heyet-i idarelere ve keza heyet-i idâreler nevâniye ve keza kadar olan heyet-i idareler de Heyet-i Temsiliyenin tebligatları sūr'at-i mümkün ile ifâ etmeye ehemmiyet vermelidir.

2. Hiçbir heyet-i merkeziye veya idare ve ale-l- umum teşkilât-ı milliyemize dâhil heyât ve eşhas cemiyetimiz nâmına doğrudan doğruya hükûmet-i merkeziyeden bir günâ mûtaalât da bulunmayacaktır. Teşkilât-ı milliyemiz aid her türlü münasebâtı aled-d-dercât heyet-i idareler heyet-i merkeziyelerle ve heyet-i merkeziyeler de Heyeti Temsile ile icra edecektir. Ma'fev heyetlerin tekasülü hâlinde ona tâbi olan diğer heyetlerin derhâl Heyet-i Temsiliyeye müracaatı câyizdir.

3. Şimdilik bil-cümle vilâyeti ve müstakil liva heyet-i merkeziyeleri lâ-akall haftada iki defa Heyet-i Temsiliyeye, teşkilâtına ve teşebbüsât-ı milliyesi hakkında mühim malûmatı hâvi olmak üzere kısa bir rapor verecektir.

11.10.35

Heyet-i Temsiliye Nâmına
Mustafa Kemal

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 350
Gömlek : 31
Belge : 31-1

43
ATASE ARSIVI
1- Anadolu ve Rumeli Müdafa-i Hukuk Cemiyeti vilâyeti heyet ve müstakil liva heyet-i merkeziyeleri kendilerine merbut bil-cümle heyet-i idarelere ve keza heyet-i idâreler nevâniye ve keza kadar olan heyet-i idareler de Heyet-i Temsiliyenin tebligatları sūr'at-i mümkün ile ifâ etmeye ehemmiyet vermelidir.
2- Hiçbir heyet-i merkeziye veya idare ve ale-l- umum teşkilât-ı milliyemize dâhil heyât ve eşhas cemiyetimiz nâmına doğrudan doğruya hükûmet-i merkeziyeden bir günâ mûtaalât da bulunmayacaktır. Teşkilât-ı milliyemiz aid her türlü münasebâtı aled-d-dercât heyet-i idareler heyet-i merkeziyelerle ve heyet-i merkeziyeler de Heyeti Temsile ile icra edecektir. Ma'fev heyetlerin tekasülü hâlinde ona tâbi olan diğer heyetlerin derhâl Heyet-i Temsiliyeye müracaatı câyizdir.
3- Şimdilik bil-cümle vilâyeti ve müstakil liva heyet-i merkeziyeleri lâ-akall haftada iki defa Heyet-i Temsiliyeye, teşkilâtına ve teşebbüsât-ı milliyesi hakkında mühim malûmatı hâvi olmak üzere kısa bir rapor verecektir.

GNKUR.
ATASE ARSIVI
KOL : 350-7
KUTU : 350
GÖMLEK : 31
BEL : 31-1

15 nci Kolordu Komutanlığına

1. Anadolu ve Rumeli Müdafaai Hukuk Cemiyeti vilâyet heyeti ve bağımsız liva merkez heyetleri kendilerine bağlı bütün idare heyetlerine ve yine heyet idareleri nahiyelere kadar olan idare heyetleri de Heyeti Temsiliyenin tebligatlarını mümkün olan sūr'atle yerine getirmeye önem vermelidirler.

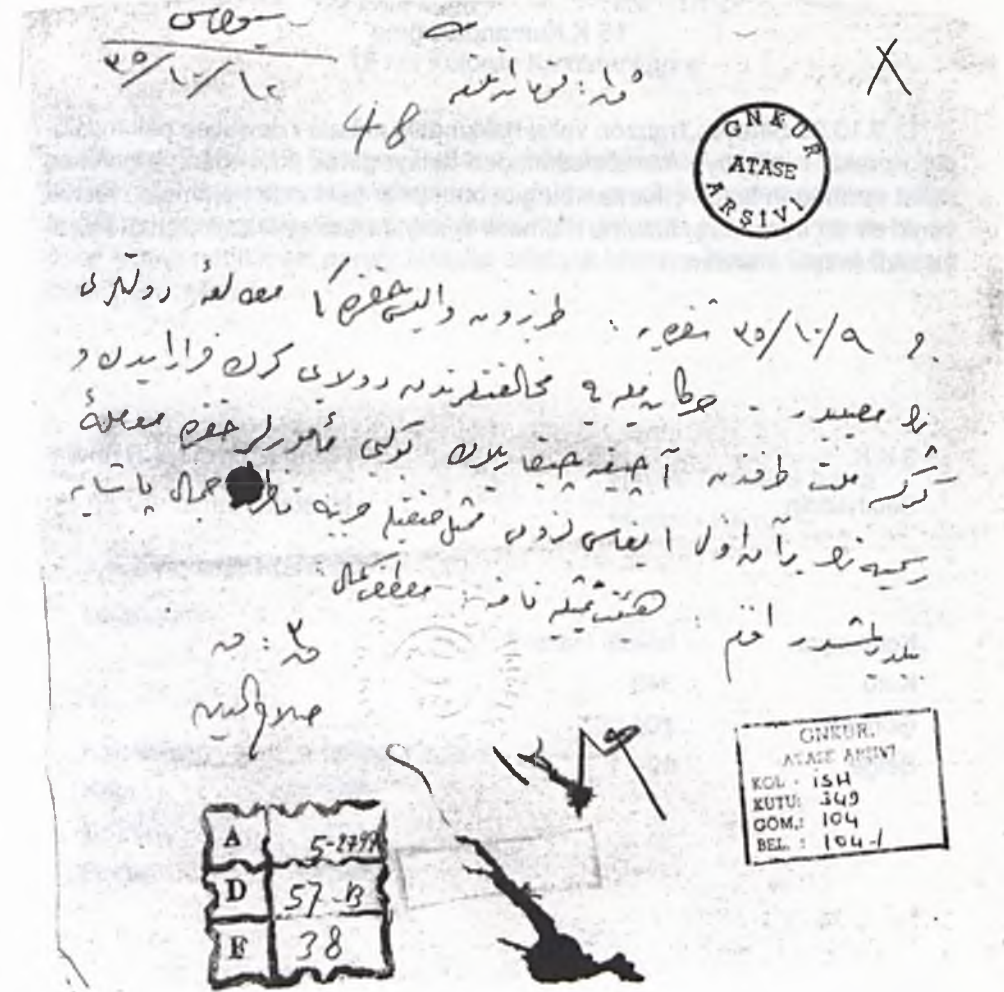
2. Hiçbir merkez veya idare heyeti veya idare ve genel olarak millî teşkilâtımıza dahil heyetler ve kişiler cemiyetimiz adına doğrudan doğruya İstanbul Hükûmetinden hiçbir şekilde haberleşmeyecektir. Millî teşkilâtımıza ait her türlü ilişkileri derece derece idare heyetleri merkez heyetleriyle ve merkez heyetleri de Heyeti Temsiliye ile yapacaklardır. Üst heyetlerin ilgisizliği hâlinde, ona tâbi olan diğer heyetlerin derhâl Heyeti Temsiliyeye müracaatı uygundur.

3. Şimdilik bütün il ve bağımsız liva merkez heyetleri en azından haftada iki defa Heyeti Temsiliye teşkilâtına ve millî teşebbüsler hakkında önemli bilgileri içeren kısa bir rapor verecektir.

11.10.1919

Heyeti Temsiliye Adına
Mustafa Kemal

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 350
Gömlük : 31
Belge : 31-1

15 K.Kumandanlığına

C. 9.10.35 Şifreye: Trabzon valisi hakkındaki mütalâ-i devletleri pek musibdir. Harekât-ı milliyeye muhalefetlerinden dolayı gerek firar eden ve gerekse millet tarafından açığa çıkarılan bu gibi memurlar hakkında muâmele-i resmî-yenin bir an evvel ifâ'sı lüzumu mümesil sıfatıyla Harbiye Nazırı Cemal Paşaya bildirilmiştir efendim.

3 K.K.

Selahaddin

Heyet-i Temsiliye Namına

Mustafa Kemal

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7

Kutu : 349

Gömlek : 104

Belge : 104-1

15 nci Kolordu Komutanlığına

Cevap: 9.10.1919 Şifreye: Trabzon valisi hakkındaki görüşleriniz çok isabetlidir. Millî harekete muhalefetlerinden dolayı gerek firar eden gerekse millet tarafından ortaya çıkarılan bu gibi memurlar hakkında resmî işlemlerin bir an önce yerine getirilmesi gereği temsilci sıfatıyla Harbiye Nazırı Cemal Paşaya bildirilmiştir efendim.

Heyeti Temsiliye Adına

Mustafa Kemal

3 ncü Kolordu Komutanı

Selahaddin

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7

Kutu : 349

Gömlek : 104

Belge : 104-1

سوره

تقديم ايک

براست

جبه تاثيرى جملى يا تاثيرى جزئى
دولت خدمت ملت تأييد استقلال مطوف وحدت مليه تشكيل
قايه قبول ايکيه و حکومت خد عارلان سیک بر قوه مشرعه بط
ب استعاره و تشکيل ايکيه بوشه ايکيه بر وحدت و تشکيل افلاک آيه
هايناه وطنه خاندانیه موجود اولدیه معلوم ساميدير حکومت
بوي ارباب مصلحت و فباينده تدبير نفیبات اولدیه نيمه قايه نيل ايکيه
قطعه المقاربه بيا تمام ايام اعلوه ايکيه و اجراء ده بوشه
حکومت ايام ملت اده سزوک و فباينده تامله داخه و خارج قايه اطراي
و فباينده قايه اتحاد و تشکيل تأييد ايکيه جزوي و مهم کورلکه در
حکومت بر عوالم حکم درکن حالده ماره اصره وطنه خاندانیه غير
کاي و مای نفیبات و اجراء آيه سزده ظهور اولدیه اسرار اولدیه
طبيع حال بر درجه طيه نفیبات تدبير و عرض بوشه فباينده
بي استبانه بر بایدي مقررات جوانه انقه اولدیه انهم هيت

A 1-16
D 29
E 290

GNKUR.
ATASE ARŞIVI
KOL - 15H - 5
KUTU: 200
GOM.: 197
BEL : 197-1

Takdim edildi.
Müşvedde

Sivas'dan

Harbiye Nazırı Cemal Paşa Hazretlerine
mevrut şifre

Vatanın hâlâsına milletin temin-i istiklâline mâtuף vahdet-i milliye ve teşkilâtına kabine kabul edilmiş ve hükûmetin fikr-i âdilânesinin bu kuvve-i meşrûânın yegâne bir istinatgâh teşkil edilmekte bulunmuş iken bu vahdet ve teşkilâtı ihlâl etmeye çalışan vatan hâinlerinin mevcut olduğu malûm-u sâmleridir. Hükûmet-i seniyyenin bu gibi erbâb-ı müfsidin ve cinâyetin şediden takib olunacak pençe-i kanuna teslim edilecekleri kat'i ul müfâd bir beyanname ile ilân edilmesi icraatda da bulunmasını hükûmet ile millet arasındaki vifak-ı taanın dâhile ve hârice karşı izhârı ve kabineye karşı itimâd-ı umûmiyyenin teyidi için zarûri ve mühim görünmektedir. Hükûmetin bu suretle adem-i hareketi hâlinde marul arz vatan hainleri aleyhlerinde mahallî ve millî takibat ve icraatda ser zede-i zuhûr olacağı istidlâl olunmakta tabîi hâl bu dereceye gelirse tatbikatın şedid ve örfi bulunacağı da bi-ıştibah bu babbaki mukarerât cevabına intizâr olunur efendim. Heyet-i Temsiliye namına.

Mustafa Kemal

31 Teşrini evvel 335
ve 2 Teşrini sâni

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-5
Kutu : 200
Gömlük : 197
Belge : 197-1

Takdim edildi.
Müşvedde

Sivas'dan

Harbiye Nazırı Cemal Paşaya gelen şifre

Vatanın kurtuluşuna, milletin istiklâlini elde etmeye yönelik millî birlik ve teşkilâtına kabine kabul edilmiş ve hükûmetin adil düşüncesinin bu yasal güce tek bir dayanak olmuşken bu birlik ve teşkilâtı ihlâl etmeye çalışan vatan hainlerinin mevcut olduğu malûmunuzdur. İstanbul Hükûmetinin ve bu gibi fesat kişilerin cinayetleri şiddetle takip olunacağı ve kanuna teslim edilecekleri kesin olarak bir beyanname ile ilân edilmesi, uygulamada da bulunulması, hükûmet ile millet arasındaki birliğin içeriye ve dışarıya karşı gösterilmesi ve kabineye karşı, genel güvenin sağlanması için gerekli ve önemli görünmektedir. Hükûmetin bu şekilde hareketsizliği hâlinde bahsedilen vatan hainleri aleyhinde mahallî ve millî takipler ve icraatın yapılacağı anlaşılmakta, doğal olarak bu durum bu dereceye gelirse tatbikatın çok şiddetli ve örfî olacağı da şüphesizdir. Bu konudaki kararlar hakkında cevabınızı beklerim efendim.

Heyeti Temsiliye Adına
Mustafa Kemal

21 Ekim 1919
ve 2 Kasım

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-5
Kutu : 200
Gömlek : 197
Belge : 197-1

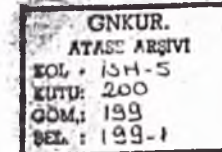
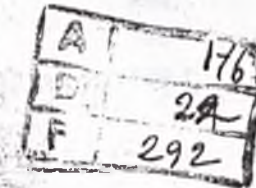
تقدیم ایلام ۱۰/۱۰/۱۹۱۹
سورم

یواسه ن جبهه ناظره جواد پنا حقنینه سورم دد شیغه

زاده مخمسه
رفقای ساجیدی قابینه ایلانم تحممه هیزبیه حاکان ملیه و تشکیلاتیه
دجهانا قرضه و استقلال ملیه ادخوینده صبیحیان پردردم ایلام
ادله قلمیه تحضاً اتحاد پردردم بویلیجب بویلیجب د وهدت و تشکیلات
میدی اختلاف دوجا- ایلم ارزدی مخمسه بله نیند محسوس در وجود
بولوب بولوبینه دارم محم دزاق ادله و داسم نصیری ایلام
معلومان بولوب حیه سولر نه استرهم ایلم

مطابق

۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

Müşvedde
Takdim edildi.
2 Teşrinî sâni 35

Sivas'dan

Harbiye Nazırı Cemal Paşa Hazretlerine mevrud
şifre

Zata mahsûsdur.

Rûfeka'î mesailerî kabine erkân-ı muhteremesinin her birinin harekât-ı millîye ve teşkilâtına vicdanen tarafdâr ve istiklâl-i millî uğrunda samimî hissiyat perverde eylemekte olduklarına şahsen itimâd- perverde buyrulup buyrulmadığı ve vahdet ve teşkilât-ı milliyeyi inhilâlê düçâr etmek arzu-yu mahsûsunu besleyenler mahsûsi ve mevcut bulunup bulunmadığına dair mahrem ve zâtî olarak ve isim tesrihi ile ita'yı malûmat buyrulmasını hamiyet-i müslümelerinden istirhâm ederim.

Mustafa Kemal

31 Teşrinî evvel 335 ve
Teşrinî sâni/minh

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-5
Kutu : 200
Gömlek : 199
Belge : 199-1

Müşvedde
Takdim edildi.
2 Kasım 1919

Sivas'tan

Harbiye Nazırı Cemal Paşaya gelen şifre

Kişiyeye özeldir.

Çalışma arkadaşlarından kabine ileri gelenlerinin her birinin millî hareket ve teşkilâtına vicdanen taraftar ve millî istiklâl uğrunda samimî olduklarına şahsen güven duyulup duyulmadığı, birlik ve millî teşkilâtı dağıtmak arzusunu besleyenler olup olmadığına dair gizli ve kişiyeye özel olarak isim bildirilmek suretiyle bilgi verilmesini istirhâm ederim.

Mustafa Kemal

31 Ekim 1919

2 Kasım'da

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-5
Kutu : 200
Gömlek : 199
Belge : 199-1

Posta ile çekilmiştir.

Sivas
22.11.35

15 K.K.

Bervech-i âti telgrafnâmenin mıntika-i âlileri dâhilinde bulunan heyet-i merkeziyeye sūr'at-i iblağî istirahat olunur. (Şarkî Anadolu vilâyetleri nâmına Erzurum'da in'ikâd eden kongreye 2 Ağustos 35 tarih ile altı aylık müddet için Heyet-i Temsiliyenin masarafât-ı mübrem ve zarûreyesine karşılık olmak üzere dört bin sekiz yüz doksan liralık bir bütçe tanzim ve kabul eylemişti. Bugüne kadar güzâren eden zamanda Heyet-i Temsiliyemiz masarifât-ı zarûresi istikrâz-ı mukâbile tesviye etmiş ve masarifât hakitaten maâ'ruz bütçesinin fevkinde olduğu bi-t-tecrûbe sâbit olmuştur. Şu kadar ki kongre mukarrerâtı haricinde mutâlebât icrasını nefis-ül emr görülemediğinden mezkûr altı aylık bütçe muhteviyâtı vilâyet ve müstakil sancakların istitaat-ı haliyeleri nazar-ı dikkate alınarak ber vech-i âti tarzda takrir edilmiştir. Aidât-ı mezkûrenin Heyet-i Temsiliye nâmına telgraf poliçesiyle mûsaraat irsâli ricâ olunur. Erzurum vilâyeti beş yüz doksan, Trabzon vilâyeti altı yüz elli, Diyarbakır (şifre) yüz, Me'mure-tülaziz vilâyeti yedi yüz, canik livası yedi yüz, Bitlis vilâyeti üç yüz, Erzincan livası üç yüz.)

Heyet-i Temsiliye Nâmına
Mustafa Kemal

1 Kanun-u evvel 335

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 350
Gömlek : 67
Belge : 67-1

Belge No : 3093

Posta ile çekilmiştir.

Sivas
22.11.1919

15 nci Kolordu Komutanlığı

Aşağıdaki telgrafın bölgeniz içinde bulunan merkez heyetine hızla ulaştırılması rica olunur: (Doğu Anadolu vilâyetleri adına Erzurum'da toplanan kongreye 2 Ağustos 1919 tarihinde 6 aylık süre için Heyeti Temsiliyenin gerekli masraflarına karşılık olmak üzere 4890 liralık bir bütçe kabul ve tanzim olunmuştu. Bugüne kadar geçen zamanda Heyeti Temsiliyemizin gerekli masrafları ödünç para almak suretiyle karşılanmış ve masrafların gerçekten arz edilen bütçenin üstünde olduğu tecrübe ile sabit olmuştur. Şu kadar ki kongre kararları dışında isteklerin yapılması gerçekçi görülemediğinden bu 6 aylık bütçe içeriği vilâyet ve bağımsız sancakların güçleri dikkate alınarak şu şekilde kararlaştırılmıştır: Bu aidatların Heyeti Temsiliye adına telgraf poliçesiyle hızla gönderilmesi rica olunur. Erzurum vilâyeti 590, Trabzon 650, Diyarbakır (şifre) 100, Elazığ 700, Canik (Samsun ve havalisi) 700, Bitlis 300, Erzincan 300.)

Heyeti Temsiliye Adına
Mustafa Kemal

1 Aralık 1919

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 350
Gömlek : 67
Belge : 67-1

B. HARBİYE NAZIRININ YAZIŞMALARI

۴۰
افراد: او به شنبی قول اردو قومانڈان

A	1/6
D	16
F	62

ار حرویده بر قونفره اجتماعی در در ایست. تلفرافنام بریه اشتراط
ایرلی جلد نیک اده قند مکلف اولدینفر قانویه اسلی و مقصد
واریزی شاهان به کل الویوه مخالف بر نانه مذکور اجتماع
برت و مسئولی حقنه معامده لونه قانویه ایفا ایست.
اولم جنی شهر نر ایروکفر بویک ایفا ایست اولم معامده
سریا ایلاس موجود
حبیه ناطری

ط

62

۴۰
تلفراف قیادیه لایحه

فی

GNAUR.
ATASE ARSIVI
KOS - 134-5
KUTU: 195
GOM.: 247
BEL : 247-1

Erzurum'da On Beşinci Kolordu Kumandanlığına

Erzurum'da bir kongre ictimâi virud eden telgrafnâmelerden istinbât edildi. Cümlemizin itaatle mükellef olduğumuz Kanun-u Esasî'ye ve makâsîd ve arzu-yu şahâneye min küll-il vücûh muhalif bulunan mezkûr içtimâin müretteb ve mesulleri hakkında muamelât-ı lâzime-i kanuniye ifa' edilmiş olacağı şüphesiz idüğünden bu babda ifa' edilmiş olan muamelenin serian inbâsı mercudur.

Şifreye tahvil ettim.

24 Temmuz 35

Harbiye Nazırı

Nazım

On Beşinci Kolordu

Bilâ

24 Temmuz 35

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-5

Kutu : 195

Gömlek : 247

Belge : 247-1

Erzurum'da 15 nci Kolordu Komutanlığına

Erzurum'da bir kongre toplandığı gelen telgraflardan anlaşıldı. Hepimizin uymakla yükümlü olduğu Kanunuesasî'ye ve padişahın istek ve amaçlarına her yönden karşı olan bu toplantının, düzenleyenleri ve sorumluları hakkında, gerekli kanunî işlemlerin yapılacağı şüphesiz olduğundan bu konuda yapılmış olan işlemlerin hızla haber verilmesi rica olunur.

Şifreyi çevirdim.

24 Temmuz 1919

Harbiye Nazırı

Nazım

15 nci Kolordu

Numarasız

24 Temmuz 1919

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-5

Kutu : 195

Gömlek : 247

Belge : 247-1

Geldiği mahal : Harbiye

Tarihi keşidesi : 24.7.35

Konya'da On İkinci Kolordu Kumandanlığına

200 Vilayet-i Şarkiyenin her kangı bir mahalinde millî bir kongre te'sisine teşebbüs edildiğine ve bu teşebbüsün mevki-i fiile çıkması için yapılan muhaberâtta cihet-i askeriye'nin vasıta kılındığına muavenet ve müzaharete bulunduğu dair vesaik vürud etmektedir. Şu on senenin bazı vekaii heyet-i askeriye'nin siyasî ceryanlara karışmasından ne haris neticeler tahaddüs ettiğine pek büyük bürhandır. Yalnız evamiri mıntika-yı resmiyeyi yükemal-i mutavaatla icra hususunun heyet-i askeriyece ananevî ve tabîi bir vazife ve namus olduğunun unutulmamasını tekrar eder ve ordu ile mensûbînin esasen miri bulunduğu mutmain olduğum her türlü cereyân-ı siyasîden uzak bulundurulmasını ehemmiyetle talep ve rica eylerim. Erkân-ı Harbiyeyi Umumiye Birinci Şubenin 4350 numrosuylandır.

24.7.35

Harbiye Nazırı
Nazım

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 321
Gömlek : 196
Belge : 196-1

Adı	Unvanı	Yer	Tarih	İmza
Harbiye	Harbiye	Harbiye	24.7.35	Harbiye

Yıldırım Çetani
Müşteki Şifre Hali

24.7.35

ATAS-
PSIN

قوتیه ده اوله باغی قول اردو حیات معده

ولویان شریعتی که در حقش بر حاکم ملی برقراره تا سینه نسبت اید که در وقتیکه
موقع خدمت عیضت الحیره با جاد و بخارات ده جبهه عسکریه ناک واسطه قیود بعد معاوضه
در نظامت ده بولون بقیه دژ و نامنه در و دیکده و در . ستورده ناک لغظه
وقایع عیضت عسکریه ناک سیاسی جریانه فایضه نه نه جریانه عیضت اید بکی
نیک بولون برهانده . ناک اوله سلیقه سیریکال مطاوعه اجرا حضور ناک هفت
حکریه جریانه عیضت و طبیعه برو طبقه و ناموس اوله عیضت اوله عیضت و ناموس ناک
اید . و در و اید عیضت ناک اساسی میری بولون بقیه ناک اساسی میری بولون بقیه ناک
سیاسی نه اوله اوله بولون بقیه ناک اساسی میری بولون بقیه ناک اساسی میری بولون بقیه ناک
اید نه جریانه عیضت بر حاکم ناک . و در و سید و

24.7.35

GNKUR
ATAŞE ARŞIVI
KOL : 321
KUTU : 321
GOM. : 196
BEL. : 196-1

Geldiği yer : Harbiye

Çekiliş tarihi : 24.7.1919

Konya'da 12 nci Kolordu Komutanlığına

Doğu illerinin herhangi bir yerinde millî bir kongre yapılmasına teşebbüs edildiğine ve bu teşebbüsün uygulamaya konması için yapılan görüşmelerde askerî yönün kullanıldığına, yardım ve görüşmelerde bulunulduğuna dair belgeler gelmektedir. Şu on senenin bazı olayları, askerlerin siyasî akımlara karışmasından ne haris neticeler doğduğuna çok büyük bir delildir. Yalnız bölgesel resmî emirlerin tam itaatle uygulanmasının askerî camiaca geleneksel ve doğal bir görev ve namus olduğunun unutulmamasını tekrar eder ve ordu ile mensuplarının esasen başı bulunduğuna şüphe duyduğum her türlü siyasî akımdan uzak bulundurulmasını önemle talep ve rica ederim.

Genelkurmay Başkanlığı Birinci Şubenin 4350 numarasıyladır.

24.7.1919

Harbiye Nazırı
Nazım

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 321
Gömlek : 196
Belge : 196-1

C. 3,12,13,15 NCİ VE 20 NCİ KOLORDU KOMUTANLIKLARININ
YAZIŞMALARI

جولائی
۱۸۴۹ء

۵. "موت"

147

$\frac{1}{2} - \frac{1}{2} = 0$

- آئینہ فحش، اللہ واپس دیکھو، مانہ جمعہ ہادی زان طوسی

[illegible]

5-10-11 42

رك

2017

5

A	$\frac{5}{2793}$
D	60
F	100

GNSUR.
FIVE REVI
RCN 15H-7
PFC 346
CGR 127
LSC 127-4

Suret

Sivas'dan
24.8.35

15.K. Erkân-ı Harbiye Riyâsetine

1. Afyonkarahisar, Alaşehir, Ankara ve Yozgat nâmına cem'an daha yedi zât geldi. İsmail Fazıl Paşanın yanında Hami Bey varmış.

2. Ankara'dan, Sivas'a hareket eden Mister Bravun Amerikan gazetelerinin İstanbul mümesili imiş.

3.K.Erkân-ı Harb Reisi
Zeki

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 346
Gömlek : 187
Belge : 187-1

Suret

Sivas'tan
24.8.1919

15 nci Kolordu Kurmay Başkanlığına

1. Afyonkarahisar, Alaşehir, Ankara ve Yozgat adına toplam 7 kişi daha geldi. İsmail Fazıl Paşanın yanında Hami Bey varmış.

2. Ankara'dan, Sivas'a hareket eden Mr. Brawn Amerikan gazetelerinin İstanbul temsilcisiymiş.

3 ncü Kolordu Kurmay Başkanı
Zeki

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 346
Gömlek : 187
Belge : 187-1

Sivas'dan
4/5.9.35

15.K.Kumandanlığına

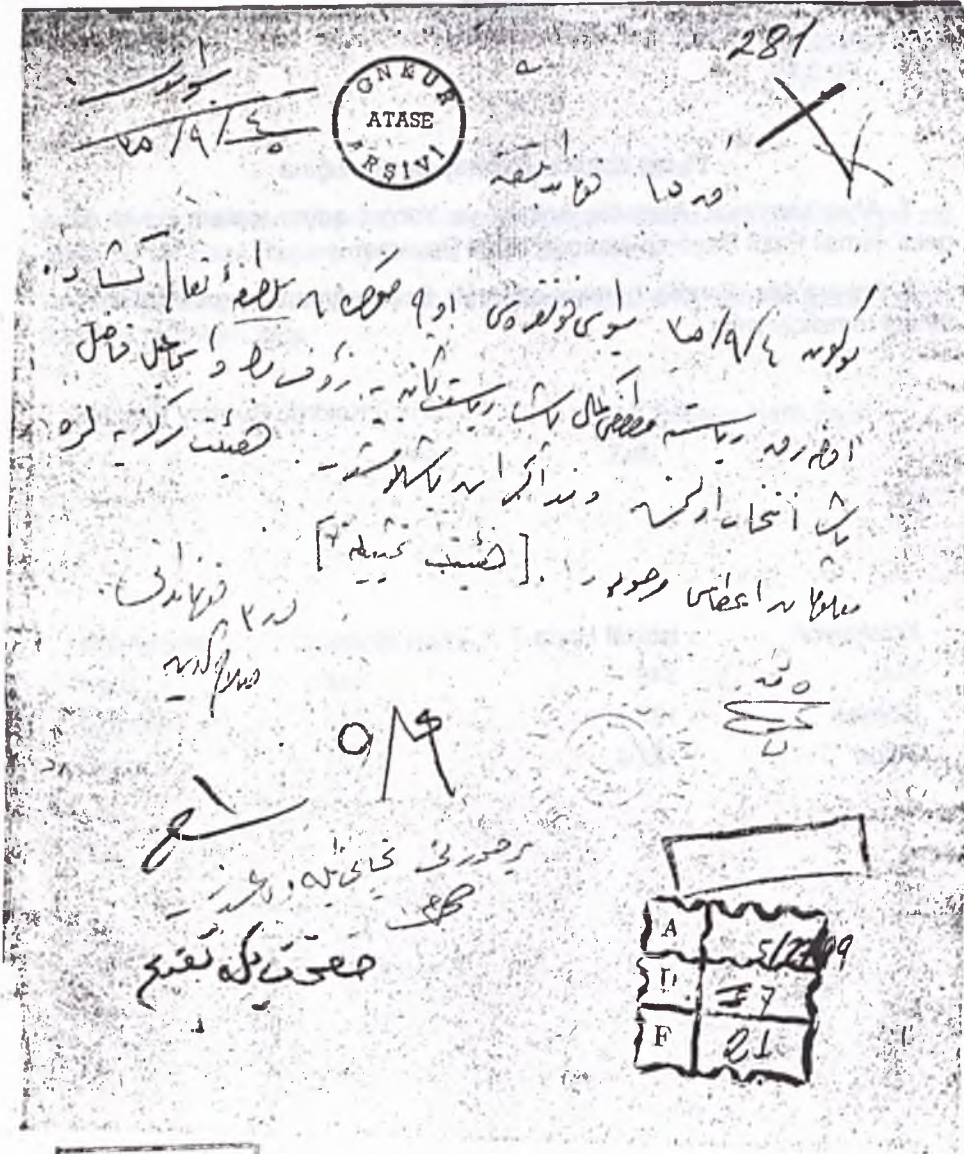
Bugün 4.9.35 Sivas Kongresi üç sonradan bi-lütfihi tealâ küşâd olunarak ri-yâsete Mustafa Kemal Paşa riyâset-i sâniyeye Rauf Bey ve İsmail Fazıl Paşa intihâb olunmuş ve müzakerât başlamıştır. Heyet-i merkezîyelere ma'lûmât i'tâsı mercûdur. (Heyet-i Temsiliye)

K.3. Kumandanı
Selahaddin

Bir sureti Necati Beye verilmiştir.

Safvet Beye takdim.

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 349
Gömlek : 126
Belge : 126-1

Aceledir.

Sivas
9.9.35

Te'hiri mûcib-i mesuliyettir.

15.K.Kumandanlığına

Kongrenin atabe-yi mülûkâneye olan ma'ruzâtına Dersaadet telgraf baş müdiriyyetince mûmânaat etmiştir. Bir saat mühlet zarfında Mabeyin-i Hümayûna yol verilmezse tekml Anadolu'nun Dersaadet'le muhâbere-i telgrafnamesi kesdirileceği cevâben mezkûr müdiriyyete tebliğ edilmiştir. Kongrenin bu mutâlebe-i meşruata cevab-ı muvafakat alınamadığından ayın sekizinden itibaren Ankara, Kastamonu, Diyarbakır telgraf merkezleriyle Sinop'da telgraf muhaberatının ta'tili yani kongrenin iş'arâtından mâ-adâ hiçbir telgraf Dersaadet'e geçirilmemesi ve Dersaadet'den kabul olunmaması ve Garb-i Anadolu ile muhârebemize mani olmayacaksa Geyve boğazı cihetindeki hattın dâhi tutulması veya muvakkatten kat'ı ve icraat neticesinin iş'arı rica olunur. Bu talimata muhalefet edecek telgraf me'murları mahallerinde derhâl Divan-ı Harbe verilerek haklarında en ağır ceza tatbik olunacak. İşbu talimat 20,15,13,3 ncü Kolordu kumandanlıklarından rica edilmiştir. Vusûlünün iş'ar buyrulması.

Sivas'da : Umumî Kongre Heyeti
3.K.Kumandanı
Selâhaddin

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 349
Gömlek : 135
Belge : 135-1

Aceledir.

Sivas
9.9.1919

Geciktirilmesi sorumluluk gereğidir.

15 nci Kolordu Komutanlığına

Kongrenin padişaha olan isteklerine İstanbul Telgraf Başmüdürlüğünce engel olunmuştur. Bir saat süre içinde padişahla görüşülmeye izin verilmezse bütün Anadolu'nun İstanbul'la telgraf haberleşmesinin kestirileceği cevaben adı geçen müdiriyyete bildirilmiştir. Kongrenin bu haklı isteklerine olumlu cevap alınamadığından ayın sekizinden itibaren Ankara, Kastamonu, Diyarbakır telgraf merkezleriyle Sinop'ta telgraf haberleşmesinin kesilmesi yani kongrenin yazışmalarından başka hiçbir telgrafın İstanbul'a geçirilmemesi ve İstanbul'dan kabul olunmaması Batı Anadolu ile haberleşmemize engel olmayacaksa Geyve boğazı yönündeki hattın da tutulması veya geçici olarak kesilmesi ve sonucun yazı ile bildirilmesi rica olunur. Bu talimata karşı gelecek telgraf memurları bulunduğu bölgede derhâl Divanı Harbe verilerek haklarında en ağır ceza uygulanacak. Bu talimat 20 nci, 15 nci, 13 ncü, 3 ncü Kolordu komutanlıklarından rica edilmiştir.

Sivas'ta : Genel Kongre Heyeti
3 ncü Kolordu Komutanı
Selâhaddin

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 349
Gömlek : 135
Belge : 135-1

Takdim edildi.

Müsvedde

Konya'dan Harbiye Nezaret-i Celilesine mevrut şifredir.

Sivas Kongresi'nin kararı ve mevaki-i sairenin de iştirâkıyla kabineyi iskât için İstanbul'a müteaddid telgraflar keşide edildiği ve benim de şayânı itimad olmadığım hâlde kumandadan (şifre) kumandayı deruhte ettiğini mübeyyen bir telgraf almadım ise de elan ifa'yı vazife etmekte olduğum ma'ruzdur.

12 Eylül 335

On İkinci Kolordu K.

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-5

Kutu : 196

Gömlek : 173

Belge : 173-1

تقدیم شد
مستوره
نرد
نظاره
شماره قلمی
فوبه ده
حربه نفارت جبره
بورد
لغیضه
استانبول
سراسر فوبه ده
موتج سازه ده
استاد کبر قایتی
اسقاط احمیه
استانبول
متعد تاراج کنده
ایلیک
ریمه
شایا
اشا
المشیم
الده
سیرازده
آرژن
کرمای
دبریده
ایلیک
مید
نظارت
الرم
ایده
الده
ایلیک
نظف
ایلیک
اراییم
مدرسه
ایلیک
نظارت
الرم
ایده
الده
ایلیک
نظف
ایلیک
اراییم
مدرسه

A	1-16
D	20
1	87

GNKUR.
ATAŞE
KOL - 154-5
KUTU: 196
GCM: 173
BEL: 173-1

Diyarbakır'dan
30.9.35
Vusûlü 4.10 minh

15.K. Kumandanlığına

Heyet-i Temsiliyeye, kongre beyannamesinin birinci maddesinde mütareke akdedildiği zamanki vaziyetin hudud-u müstakil olarak kabul edildiği anlaşıyor. İkinci maddesinde ise makâm-ı hilâfetin (şifre) me'zuniyet hudud-u mezkûr haricinde kalan makamât-ı mukaddesenin bize az çok bir imtiyazla merbut olması mümkündür. Yoksa bunlardan kâmilten kifayet edilmesinin âlem-i İslâmiyet ve makâm-ı hilâfet için tecviz edilemeyeceği ve âdeta kat'i alâka olacağı ve makâm-ı hilâfetin muhâfazası için yalnız irtibatla istihşâl edileceği ve aksi hâlin vahm-i avâkıbı intac eyleyeceği fikir ve mütalâasındaki bundan başka Basra körfezinden itibaren Musul'a kadar olan ahali ve erkânın kısm-ı âzamı İngiliz mezâliminden bîzâr olarak Hükümet-i Osmaniye'ye merbut ve tâbi' olmalarını istemektedirler. Bu arzularını muhtelif zamanlarda ecnebi mümessillerine ve makamât-ı muhtelifeye müteaddid defalar beyân ve izhâr etmişler ve el'an da etmekte bulunuyorlar. Suriyelilerin dahi bir ma'lumâta göre Şerif'in İstanbul ile itilâfı için muhâberede oldukları istihbâr olunarak merkez hilâfına vakt-ı lâzîmede ma'lûmat verilmiş idi. Yemen ve Ceziret-ül Arabîdeki urbânın ve İbn-ür Reş'd ve İbn-üs-suud'un âlem-i İslâma karşı muharebe ve müsademe ettikleri istihbâr olunarak vaktiyle Harbiye Nezâretine bildirilmişdir. Ve-l-hâsıl Arabistan'la mümkün olabilecek irtibatın herhâlde te'sisi için kongrece Irak ve Suriye ve makamât-ı mukaddese hakkında ne düşünülmektedir? Tenvir buyrulmaklığımı hassaten rica ederim. Harekât 2515 numro ile.

13.K. Kumandanı
Cevdet

5/10 minh

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 350
Gömlek : 49
Belge : 49-1

Diyarbakır'dan
30.9.1919
Gelişi 4.10'da

15 nci Kolordu Komutanlığına

Heyeti Temsiliyeye; Kongre beyannamesinin 1'inci maddesinden mütareke imzalandığı zamanki durumun müstakil sınır (Misâkı Millî) olarak kabul edildiği anlaşıyor. 2'nci maddesinde ise hilâfet makamının (şifre) izni bu sınır dışındaki kalan kutsal makamların bize az çok bir imtiyazla bağlı olması mümkündür. Yoksa bunlardan tamamen yararlanılmasının İslâm âlemi ve hilâfet makamı için izin verilemeyeceği ve âdeta ilişkinin kesileceği ve hilâfet makamının korunmasının yalnız irtibatla elde edileceği ve aksi hâlde kötü sonuçlar doğuracağı fikir ve görüşündeki kişilerle Basra körfezinden itibaren Musul'a kadar olan halkın ve ileri gelenlerin büyük bir kısmı İngiliz mezâliminden bıkmış olarak Osmanlı Hükümetine bağlı ve tâbi olmalarını istemektedirler. Bu isteklerini farklı zamanlarda yabancı temsilcilerine ve farklı makamlara pek çok defa açıklamışlar ve halen de açıklıyorlar. Suriyelilerin de bir bilgiye göre, Şerif'in İstanbul ile anlaşılması için görüşmelerde bulundukları öğrenilerek merkez aleyhine gereken zamanda bilgi verilmiş idi. Yemen ve Arap yarımadasındaki Arapların ve İbn-ür-Reşid ve İbn-üs-Suud'un İslâm âlemine karşı muharebe ettikleri haber alınarak, zamanında Harbiye Nezaretine bildirilmiştir. Kısacası Arabistan'la mümkün olabilecek bağlantının her hâlde kurulması için kongrece Irak, Suriye ve kutsal yerler hakkında ne düşünülmektedir? Aydınlatılmamızı özellikle rica ederim. Harekât 2515 numara ile.

13 ncü Kolordu Komutanı
Cevdet

5/10'da

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 350
Gömlek : 49
Belge : 49-1

Geldiği mahal : Ankara
Tarih-i keşidesi : 17/18 Temmuz 335
Tarih-i vusulü : 20 Temmuz 335
Şifre halli
Aded
95

Yıldırım Kışatı Müfettişliği

Suret

İşbu telgrafın Konya'da Selâhaddin Beye tebliğ buyrulmasını rica ederim
paşam.

1. Sivas Kongresi 25.7.35'de in'ikad edeceğine nazaran 24.6.35 tarih ve üç maddeli Cemal Paşa hazretlerine murahhas intihabı hakkındaki (şifre) taraf-ı âlilerinden derûhde ve te'min buyrulmuş olduğu ma'lûmdur. Neticenin serian inbasını rica ederim.

2. Aydın'da Elli Yedinci Fırka kumandanlarının dahi bil-cümle mukarreratdan haberdar edilerek te'min-i muaveneti lâzımdır. Sedad Bey oraya vasıl olmuşlarsa kendilerine selâm ve ihtiramımı iblağ ve 7.7.35 tarih ve 4142 numrolu ve mukarrerâtımız dairesinde tevhid-i fikir ve kanaat edilmiş olduğunun iş'arına intizâr ederim. Kardeşim Mustafa Kemal aded 877

Üçüncü Ordu Erkân-ı

Harbiye Reisi Kâzım

İkinci Ordu Müfettişliğine

Üçüncü Ordu Müfettişliği Erkân-ı Harbiyesinden alınan şifreyi tebliğ ediyorum, vusulunun bildirilmesini rica ederim. 17/18

20.K.K.

Ali Fuad

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-6
Kutu : 251
Gömlek : 77
Belge : 77-1

-47-

-46-

[illegible][illegible]

اصطیٰ اردو زبان مدرسہ

GNKUR
ATASE ARI VI
KOL 154
KUTU 251
GOM 77
BEL 77

آغا خان

۱۷
۱۸

عبدلہ

Harbiye Nezaretine (Şifre)

Erzurum İngiliz mümessili kaim-makam Ravlinson 27 Temmuz 335'de ziyaretime gelmişti. Esna-yı muhavere de manda hakkında şöyle beyanatta bulundu. Paris Kongresi'nde Amerika Türkiye ile Ermeni Azerbaycan ve Gürcü mandasını kabul etmişti. Fakat son havadise nazaran galiba Amerika a'yânı bunu kabul etmemiş. Şu hâlde İngiliz mandası olacak demıştır. Esasen Amerika, İslâmları sevk ve idare edemez. Hâlbuki İngilizlerin bu babdaki tecrübesi büyük olduğu gibi taht-ı idaresinde milyonlarca İslâm vardır dedi. Mandadan maksadın ne olduğunu sordum. Cevaben meselâ Kafkasya'da büyük bir kumandanlığımız bulunuyor. Ayrıca da Azerbaycan Gürcü ve Ermeni cumhuriyetlerinde birer kumandan ve erkân-ı harbiyesi bulunur. Tabii asayişin temini ve arzı edilen mevadın tatbiki için de bir miktar kuvvetimiz olur dedi ve misal olmak üzere Mısır, Irak, Hindistan'da İngiltere'nin sırf insaniyet için çalıştığını ve asayişin idamesiyle oradaki akvamın refahına uğraştığını söyledi. Mandayı ait mühavere bu kadardır.

Bendenize şimdiye kadar vaziyet-i siyasiye hakkında bir malûmat verilmediğine bervech-i ati-bazı maruzatta bulunmayı vazife-yi namus ve hamiyet bildim. Hükûmetimizin bahsedilen mandaların mahiyetinden haberi var mıdır? İmha-yı tedrici ile günün birinde her varlığımızın namus-u millî dahi dâhil olduğu hâlde ikmal-i elfâseti karşısında bi sûd çırpınarak veya zelilane bir Mısır idaresi mi kabul olunacaktır? Her halde Mısırlıların, Hindlilerin asırlardan beri uyuşmuş ve sefahat ve mezelletle meşbu' hun-u urukunda bile bir cuş-i hamiyetmendâne ve bir gayret-i dindarâne görülürken, muazzam bir tarihe ve esaret kabul etmez bir şeciye-i ahlâkiyeye malik olan koca bir milleti bir tevekkül ve teslimiyet ile kendi elimizle zincir-i bendi esaret etmemek için pek basiret-kâr karşılanması mütalâasında bulunduğumu arz eylerim.

28 Temmuz 335

15.K.K.
Kâzım Karabekir

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-5
Kutu : 206
Gömlek : 91
Belge : 91-3

Harbiye Nezaretine (Şifre)

Erzurum İngiliz Temsilcisi Yarbay Rawlinson 27 Temmuz 1919'da ziyaretime gelmişti. Konuşma sırasında manda konusunda şöyle bir açıklamada bulundu:

Paris Kongresi'nde Amerika, Türkiye ile Ermeni Azerbaycan ve Gürcü mandasını kabul etmişti. Fakat son haberlere göre galiba Amerikan âyanı bunu kabul etmemiş. Şu hâlde İngiliz mandası olacak demıştır. Esasen Amerika, İslâmları sevk ve idare edemez. Hâlbuki İngilizlerin bu konuda tecrübesi büyük olduğu gibi idaresi altında milyonlarca İslâm vardır dedi. Mandadan amacın ne olduğunu sordum. Cevaben, meselâ Kafkasya'da büyük bir komutanlığımız bulunuyor. Ayrıca da Azerbaycan Gürcü ve Ermeni cumhuriyetlerinde birer komutan ve kurmayı bulunur, doğal olarak güvenliğin sağlanması ve arzu edilen konuların uygulaması için de bir miktar kuvvetimiz olur dedi. Örnek olmak üzere Mısır, Irak, Hindistan'da İngiltere'nin sırf insaniyet için çalıştığını ve asayişin sağlanmasıyla oradaki milletlerin refahına uğraştığını söyledi. Mandaya ait görüşme bu kadardır.

Bana şimdiye kadar siyasî durum hakkında bir bilgi verilmediğinden aşağıdaki şekilde bilgi vermeyi namus ve vatanseverlik görevi bildim. Hükûmetimizin bu mandaların içeriğinden haberi var mıdır? Yoksa kademe kademe yok etmekle günün birinde her varlığımızın millî namusumuzun da dâhil olduğu hâlde fesat karşısında boşuna çırpınarak zelil bir Mısır idaresi mi kabul olunacaktır? Her hâlde Mısırlıların, Hintlerin, asırlardan beri uyuşmuş ve safahat ve zellilik içinde olan ırkların yok edilmesinde bile bir millî onur ve bir dinî gayret görülürken muazzam bir tarih ve esaret kabul etmez bir ahlâka sahip olan koca bir milleti bir teşekkül ve teslimiyet ile kendi elimizle esaret zincirine vurdurmak için çok önsezili davranılması gerektiği görüşünde olduğumu arz ederim.

28 Temmuz 1919

15 nci Kolordu Komutanı
Kâzım Karabekir

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-5
Kutu : 206
Gömlek : 91
Belge : 91-3

اود بشجی قول اردو
قوماندانلی

اون پشه جي قول اردو قومانداني مهرلوا کاظم قره پتر باشا طرفتن

اود بئنجى قول اردو
توماندا نلى

اون بشو بی تول اردو نوماندانی مہرلوا کاظم فرہ بٹر با شاطر قند

أرضروم
٣٣٥ / ٧ / ٢.

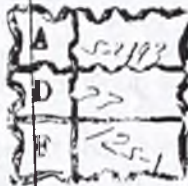
او چو نجا۔ دو منزلہ

1174 خصوصی
عمومی

میر تقی محمد ۱۷۱۹ء - ۱۷۶۱ء
ولادت: معروفہ خاندانی احوال معلومہ دولہ سیدہ استاجلہ ولدان شریفہ
مسلک حنفیہ علیہ حق تشکیل دہی . ولادت دہر شریفہ وادی .
دولہ سیدہ خاتون بیگم . ازبک حشرہ اسفند کاشی دولہان شریفہ
ایندہ دہرہ جلی شادی . دہرہ اسفند فاسی بایہ دہی مقام
دخاوندانہ کونہ کونہ تریہ و حدود دہرہ فاسی و سولہ فاسی
کلیہ جعفری بلدیہ و سیدہ بوجہ حق فاسی وادی آری .
ولدان شریفہ علیہ جعفریہ انتخاب اولونہ جہ مرضیہ بایہ
دولہ سیدہ جعفریہ ایلی . ایلیہ و مرضیہ ولدان شریفہ وادیہ مستقلہ
دولہ سیدہ خاتون علیہ جعفریہ انتخاب اولونہ مرضیہ و مرضیہ کلدی .
دولہ سیدہ تشکیل دہرہ کونہ جعفریہ کونہ اختیار حال انفراد و کلدی
ولونہ . کونہ معروف و صاحب کلام و نفوذ علما و حقوق دانہ
حال معتد دہرہ مرکب بر کفایت معتد ولونہ اولونہ و مهم تکریم
وہ العادہ خلف اختیار و فتنہ اولونہ کلدی و کلدی و کلدی
شہر دولت سعادت و سعادت تأمینہ با حق پرش و کلدی و کلدی و کلدی

لَقِيَ
حَدُو

اختر :

ۋارىيەتكە جاۋابكار ھانئى تارىخ ۋاھىرى ۋاھىرى شەيخىمىز ئىدى
ۋاھىرىمىز ئىدى ۋاھىرىمىز ئىدى .

GNKUR.
ATASE ARSIVI
KOL. : 154-7
KUTU: 345
GOM.: 136
BEL. : 126-2

عدد

۳۳۵

خصوصی
عدومی

اولاً - در هر طرفه تشریف بود - بواسطه یقیناتی بر حال اولاد ایشان و قولهای
ناجس و کاذبانه محفوظه - فائده لایسکه ۱۲۰ فی ماده منع اشتداد
ایستادگی حقوقه و فائده شناسانه ده تفسیر اندیم .
د - آه صدقه لمولدنی فائده لایسکه به دبی ماده سی موضوعه شایسته
اولاد به مجلس ملی آید - به وجهی و کتبیه مکتوبه که به مجلسین
تغیب ایستادگی بایده به دولت فی شرفه و غریبه غریبیم خونیه مادرش
و در طرفه دافعه کینه جاتش به ضرری مافوق ناموس و هیئت انزیه سیه تقییر
ایده منکره برونه تمام دامن بی نقله امید و ضد موافقت لمولدینه
ثبوت اولاد بی کویلیو -
ثالثاً - فائده لایسکه که قولی و کلام

لقی
حدود

[illegible]

اختار :

ویریله جک جو ایلر هانکی تاریخ و نومرولی وهانکی شعبه طرفندن
واردیقنک تصریح ایدامسی موجود .

GNKUR.
ATASE ARŞIVI
KOL - 2H-7
KUTU: 345
GOM.: 186
BEL : 186-3

اون بشنبی قول اردو قوماندانی، برلوا کاظم قرہ، بٹر پاشا طرقدن

اود بشتجي قول اردو
قوماندا انلني

ارضروم
۳۳۵

عمومي
خصوصي

ایده مکمل - نه برک شروع من فونده فانی یله حرمه اولونلری کویوروم
اهول واسایب مددیه به نادر دکل فونده نکه میانه معاضه حق
مخالق بر وضعیه اصناف ایلمک یلم یله تکرار اولد - مروطی وقایق
اوله - نه تکرار ایسه اولد - نه فونده به معاضه ایلمه ایتمه ولدیه جلیه
کودوشم - بر حرمه فانونی بولم مادیه - برک مالدیه جی - سا - اولوه
ویدر یاندلده دها بانه دها تحکم بر تکرار لسته مبداه ویرم مک
آخه - حال موله ماضیه نکه بلد افاتیه وقتیه محبس معقول نکه اجازت
بالعمل تأییم و نظیمه ایلمه قابل اولم حق فکر وقایق فونده اولونلری برک
ویرم مالدیه زانا آدم لسته جی - سا - اولوه املمیه جی بینه مکتوم نکه ده
حرمه و جیبه منقلمه ایلمه مکتوم اولد - نه استقبالی دها ایتمه و شهادت
جیبه جلیه - برک فونده مروت و مروطیه نکل حکم بولر حرمه زوانل
تکرار الحیده و تقاضیه حاز مروت علونیه و تکرار اولم حق و سیه بر
حرمه و حقیقه مالدیه مروت ایلم

لقى
جدو

۱۰. رتبه اول - دو نفر

وېرېلېك جواښار هانكي تاريخ و نومرولى وهانكي شعيېدار قىدىن
وايىنك تھريج ايدامسى موجود .

GNKUR.
ATAŞE ARŞIVI
KOL : 15H-2
KUTU: 345
GOM.: 126
BEL. : 156 4

On Beşinci Kolordu Komandanlığına

On Beşinci Kolordu Kumandanı Mirliva
Kâzım Karabekir Paşa tarafından

Erzurum
30.7.335

Üçüncü Ordu Müfettişliğine

Harbiye Nezaretinin 24-7-35 1/4350 ve 24-7-35 bilâ numrolu iki kıt'a şifreli telgrafnâmelerine cevaptır:

Vatanın ma'ruz kaldığı ahvâl-i mâ'lûme dolayısıyla İstanbul'da Vilâyat-ı Şarkîye Mûdafaa-i Hukuk-u Millîye Cemiyeti teşekkül etmiş idi. Ve vilâyet-i Şarkîye'nin birer şubesi vardı. Ve bunları hükûmet biliyordu. İzmir'in haksız yere işgal-i nağihânesi ve vilâyet-i şarkîyenin Ermenilere verileceği şayiati ve Ermenilerin de İslâmlara karşı yaptıkları mezâlim ve tecavüzâtın günbe gün tezâyüd ve hududumuza kadar sirayet etmesi ve Sivas'a kadar gideceklerini bilâ-pervâ söylemeleri bu havali halkındaki havf ve endişeyi artırdı. Ve Vilâyet-i Şarkîye Mûdafaa-i millîye cemiyetlerinden intihab etti. İşte bu maksadla vilâyat-i şarkîye ve Elviye-i Müstakile Mûdafaa-i Millîye cemiyetlerinden intihâb olunacak murahhasları bir araya toplamaya mecbur etti. İşte bu maksatla Vilâyat-ı Şarkîye ve Elviye-i Müstakile Mûdafaa-i Hukuk-u Millîye cemiyetleri nâmına intihab olunan murahhaslar Erzurum'a geldi. Bu suretle teşekkül eden kongre id-i millî gününden itibaren hâl-i in'ikad ve müzâkerede bulunuyor. Kongre ma'rûf ve sahib-i kelâm ve nüfuz ulema ve hukukşinâsandan ve rical-i mutebereden mürekkep bir heyet-i muktedire hâlinde olduğunu ve umum nazarında fevkalâde atf-ı iğtibar ve kıymet olunduğunu görüyorum. Takib ettikleri gayeni vatan ve milletin saadet ve selâmetini te'minden başka bir şey değildir ve maksadlarını açık olarak her tarafa neşretmişlerdir. Bu içtima'da gayr-i kanunî bir hâl olmadığını ve kongreyi te'sis-i küşâd etmek hususunda Kanun-i Esasî'nin 120'nci maddesine istinâd edildiğini hukuk ve kanunşinâsandan da tahkik ettim. Dört ay sonra toplanması Kanun-i Esasî'nin yedinci maddesi mucibince şan-ı meşrutiyeden olan Meclis-i Millîyi görmeyen ve sık sık değişen hükûmetlerin ne gibi bir siyaset takib ettiklerini bilmeyen be buna rağmen şarkda ve garbda cereyan eden hunin hadiseleri ve her taraftan dâhile giden cân-hıraş haberleri muhafaza-i namus ve hayat endişesiyle takib eden milletin bütün azim ve emelini bir nokta-i ümid ve hâlas etrafında toplamağa mecbur olduğu görülüyor.

Acizleri öteden beri ordunun siyasî cereyanlara kapılmasının en kuvvetli bi-
 aman aleydarıyım. Kolordumun siyasetle hiçbir alâkası olmamakla beraber va-

tan ve milletin necât ve akibetine dair hiçbir taraftan bir tefehhüm-i tatmin zuhur etmemesi hasabiyle bu mukaddes toprağın ve bu milletin bir ferd-i hâsı ve müdafii olan mensubince de sevk-i hadisât ile vatanın endişe-i mukadderâtıyla alâkadar olmakdan kendilerini men' edemediklerinden bu gibi meşru-u millî kuvvetlere karşı pek hürmetkâr olduklarını görüyorum. Ahval ve esbab-ı ma'ruzaya binaen değil kongrenin cereyanına müdahale hatta muhalif bir vaziyeti ihdas eylemek bile pek tehlikeli olur. Meşrutî ve kanunî olarak teşekkül etmiş olan bu kongreye müdahale etmek için vilâyet-i celile ile de görüştüm. Bir hakk-ı kanunu bulamadık. Bu gibi hâllere çaresâz olmak ve bu ceryanların daha bariz, daha tahakküm bir şekil almasına meydan vermemek ancak ricâl-i mesûle-i hazıramızın bilâ-fâte-i vakt Meclis-i Mebûsanın içtimağa devletin bilfil'il te'min etmesiyle kâbil olacağı fikir ve kanaatinde olduğumu arz eylerim. Ve bu surette zaten alâm-ı milleti çaresâz olmak emelile çırpınan hükümetimizin de hürmet ve samimiyeti mütakâbile ile yekvücut olarak istikbâlini daha emin ve şahane çizeceğinden, bu vazife-i meşrua ve meşrutaya bezl-i himmet buyrulacak zevatın nezd-i ilâhi ve nazar-ı amende hayiz-i mertebe uluviyyet ve kutsiyet olacağını derin bir hürmet ve sadakatle ilâveten arz eylerim.

2.Harbiye Nezaretine ve Üçüncü Ordu Müfettişliğine yazılmıştır.

15 nci Kolordu Komutanı
Mirliva Kâzım

Koleksiyon : İstiklâl Harbi -7
Kutu : 345
Gömlek : 186
Belge : 186-2,3,4

Belge No : 4003

15 nci Kolordu
Kumandanlığına

15 nci Kolordu Komutanı Tuğgeneral
Kâzım Karabekir Paşa tarafından

Erzurum
30.7.1919

3 ncü Ordu Müfettişliğine

Harbiye Nezaretinin 24-7-1919 1/4350 ve 24-7-1919 numarasız iki adet şifreli telgrafın cevabıdır: Vatanın maruz kaldığı durum nedeniyle İstanbul'da Doğu Vilâyetleri Müdafaai Hukuku Millîye Cemiyeti oluşmuştu. Ve vilâyetlerde de birer şubesi vardı. Bunları hükümet de biliyordu. İzmir'in haksız yere birdenbire işgali, doğu vilâyetlerinin Ermenilere verileceği söylentisi, Ermenilerin de İslâmlara karşı yaptıkları mezalim ve tecavüzlerin günden güne artarak, hududumuza kadar yayılması ve Sivas'a kadar gideceklerini korkmadan söylemeleri bu bölge halkındaki korku ve endişeyi artırdı. Ve Doğu Vilâyetleri Müdafaai Millîye cemiyetlerinden seçilecek delegeleri bir araya toplanmaya mecbur etti. İşte bu maksatla Doğu Vilâyetleri ve Elviye-i Müstakile (doğrudan doğruya İçişlerine bağlı livalar) Müdafaai Hukuku Millîye cemiyetleri adına seçilen delegeler Erzurum'a geldi. Bu suretle oluşan kongre millî bayram gününden itibaren toplantı ve müzakerelerde bulunuyor. Kongrenin herkesçe bilinen ve söz sahibi nüfuzlu ve ulemâ hukukçular gibi saygın kişilerden oluşan güçlü bir heyet hâlinde olduğunu ve kongreye halk gözünde olağanüstü itibar ve değer verildiğini görüyorum. Takip ettikleri gaye vatan ve milletin saadet ve selâmetini teminden başka bir şey değildir. Maksatlarını açık olarak her tarafa yayınlamışlardır. Bu toplantıda kanunsuz bir hâl olmadığını ve kongrenin açılması konusunda Kanunuesasî'nin 120'nci maddesine dayandırıldığını hukukçulardan araştırdım. 4 ay sonra toplanması olan Kanunuesasî'nin 7'nci maddesi gereği Millî Meclisi tanımayan ve sık sık değişen hükümetlerin ne gibi bir siyaset takip ettiklerini bilmeyen, buna rağmen doğuda ve batıda cereyan eden canice olayları, her taraftan içeriye giden yürek parçalayıcı haberleri namus ve hayatı koruma endişesiyle takip eden milletin bütün azim ve emelini bir ümit ve kuruluş noktası etrafında toplamaya mecbur olduğu görülüyor.

Ben öteden beri ordunun siyasî akımlara kapılmasının en kuvvetli ve aman-sız aleyhtarıyım. Kolordumun siyasetle hiçbir alâkası olmamakla beraber vatan ve milletin kurtuluşu ve geleceğine dair hiçbir taraftan yeterli bir fikir ortaya çıkmaması nedeniyle, bu kutsal toprağın ve bu milletin bir ferdi ve savunucusu olan ordu mensupları da olayların gidişatı ve vatanın gelecek endişesiyle ilgi-

lenmekten kendilerini alıkoyamadıklarından, bu gibi yasal millî kuvvetlere karşı pek saygılı olduklarını görüyorum. Durum ve arz edilen sebeplere dayanarak, değil kongrenin akışına müdahale hatta karşı bir durum ortaya çıkarmak bile pek tehlikeli olur. Meşru' ve kanunî olarak oluşmuş olan bu kongreye müdahale etmek için İstanbul ile de görüştüm. Kanunî bir dayanak bulamadık. Bu gibi hâllere çare olmak ve bu akımların daha bariz ve daha zorbaca bir şekil almasına meydan vermemek ancak sorumlu kişilerin vakit kaybetmeksizin Meclisi Mebusanın toplantıya davet edilmesini temin etmesiyle mümkün olacağı düşüncesinde olduğumu arz ederim.

Ve bu suretle, zaten bütün millete çare olmak emeliyle çırpınan hükümetimizin de karşılıklı hürmet ve samimiyeti ile tek vücut olarak geleceğini daha emin ve şahane çizeceğinden, bu meşru görev için çok çalışacak kişilerin Allah'ın nezdinde en yüksek ve kutsal mertebeye ulaşacağını derin bir hürmet ve sadakatle ilâveten arz ederim.

2. Harbiye Nezaretine ve 3 ncü Ordu Müfettişliğine yazılmıştır.

15 nci Kolordu Komutanı

Tuğgeneral Kâzım

Koleksiyon : İstiklâl Harbi -7
Kutu : 345
Gömlek : 186
Belge : 186-2,3,4

«سورده» (15) ارغود
GNKUR
ATASE
ARSIVI
1/16
19
6
دانه
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Erzurum'dan

Harbiye Nezaretine mevru şifredir.

Zâta mahsûsdur.

C. 30.7.35 merkez dairesi 2733 şifreye; Mustafa Kemal Paşa ile Refet Beyin mukarrerât-ı hükûmete muhalif ef'al ve harekâtından dolayı derdestinde mahal-i me'mûriyetine emir verildiği cihetle kolorduca da ciddî mavenette bulunulması emri veriliyor. Hükûmetin mukarrerat ve siyasetini olduğunu bilemiyorsam da Erzurum'da bulunan Mustafa Kemal Paşanın ef'al ve harekâtında vatan ve milletin maksad ve menâfiine ve kavâyin-i mevcûdeye muhâlif telakkî edilecek hiçbir hâl ve hareketi olmadığını görüyorum. Müşarûnileyh mülk ve milletin saadet ve selâmeti ile alâkadar her ferd-i vatan perver gibi yaşamaktadır. Pontus hükûmeti teşkili hülyâsıyla Trabzon ve Samsun havâlisine muhâcir sıfatıyla akın akın müsella Rum çeteleri çıktığını ve Ermenilerin büyük Ermenistan hayâlini besledikleri ve hududumuza kadar her türlü fecaat ve şenâati yapmakta ve (şifre) diye feryadda devam oldukları ve itilâf mensûbîninin de bunlara hâfi ve celî her türlü muavenet ve muzaheretle bulundukları herkesce ma'lum ve bu hâl İstanbul gazetelerinin bile neşriyatıyla sâbit olduğu hâlde hükûmetin mevcûdiyetimiz aleyhine hazırlanan bu müdhiş tehlikeden bi-haber sıfat da kalarak millete hiçbir nefhâ-i ümid ve tatmin vermemesi ve bilâkis en (şifre) ve kıymetdar zevât ve kumandanların birer suret ve bahâne ile millet arasından tecrid ve habs ve tevkif edilmesi ve bir taraftan da eslihâ ve sâirenin alınması bilhassa tehlikeyi pek yakın gören ve muhafaza-i nâmus ve hayat endişesiyle çırpınan bu mıntika halkında pek haklı olarak Ermeni ve Rumların İzmir gibi nâgehâne olarak buraları da işgal edeceği ve bütün Müslümanların ayaklar altında çiğneneceği kanaati hasıl ettirmiştir. Ve bundan dolayı millet kendi kuvvetine istinâd ederek bu ihtisâsâtını hükûmet-i celileye esmâ'a ve bunun için her fedâkarlığı yapmağa her ümidden mahrum bir hâlde namussuzca Ermeni ve Rumların süngü ve baltaları altında ölmekten ise namuskârâne müdafaaya karar vermiş olduklarını evvelce arz etmişdim. Geçenlerde vuku'a gelen süngü kolu ve kamaların sevkine mani olan ahvâlde böyle bir azim ve kıyam-ı neticesi olduğuna şüphe yoktur. Üçüncü Fırka Kumandanı Kaimakam Halid beyin bile mahfuzen sevkini efkâr-ı umumiye üzerinde pek fena tesirler yaptığını ve belki de fırkasının mümanaat göstermesini ve isyanını intac edeceğini arz etmiş idim. Mustafa Kemal Paşa gibi memlekete nâmusuyla ve hidemât-ı güzide-i askeriye ve vatanperverânesiyle tanınmış ve bütün askerlikte pek ziyâde hürmet mahsusâsını kazanmış ve bâ husus henüz yirmi gün evvel memleketin nisfına kumanda etmiş olan ve hâl-i hareketinde menafi-i vatanîye ve milliyeye mugâyir bir şey-i mahsusî ve melhûz olmayan bir zâtın tevkifine bir sebep-i kanunî olamayacağı ve bâlâda arz ettiğim ahvâl dolayısıyla halk ve ordu nazarında iyi bir hareket olarak telakkî edilemeyeceği cihete mü-

şarûn ileyhin tevkifine ve kolorduca da bunun için muâvenetde bulunulmasına hâl ve vaziyetin kat'iyyen müsâid olmadığını arz ederim. Bâ husus memleketi felâket ve inkırâz tehlikesinden kurtaracak yegâne çarenin tevekkül değil ancak milletin hak ve ruhunu âleme karşı izhâr ve te'yid kanaatinde olan vilâyât-ı şarkiyede ve henüz Ermeni süngü ve baltalarının alâm namussikennerasini unutmuş bir tek insan bir tek hanmân bulunmayan bu muhitte böyle bir teşebbüsün icrâsı değil hatta ihsâsı bile büyük fenâlıkları intac eder. Esasen günden güne daha barız ve pek vâsi' bir şekil almakda olan endişe-i milliyeyi tatmin edecek tedâbir-i sahiha ve vâkifânenin ittihazı ve buna bilhassa zât-ı sâmilere gibi dindar ve pek nâmuskâr tanınmış bir ricâl-i kıymetdarın a'mâl-i nüfûz ve irşâd buyurması pek ulvî ve tarihî olur. Her hâlde bura ahvâlinin İstanbul'da mâkus telakkî edildiğini zan ediyorum. Hükûmetin en sâdik ve hürmetkâr bir cüz-i olduğuna kat'iyyen şübhe caiz olmayan acizlerine Anadolu'ya Dersaadet'den bu kadar yanlıs ve hatalı nazarlarla bakılmamasını çünkü bu nazar netâyicinin pek elim ve nedâmetâver olacağı kanaatini bil münasade tekrar arz etmeği bir vecibe-i hamîyyet ve farizâ-i namus addederim ve bugün âcizleri dahi şübhe ve meçhûliyet içerisinde bulunduğumdan siyaset-i umûmiyemizden ve hükûmetin takip ettiği makâsıd ve mukarrerâtdan haberdar edilmeliğimi istihâm ederim.

1 Ağustos 35

15.K.K.

Kâzım Karabekir

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-5
Kutu : 194
Gömlek : 113
Belge : 113-1,2,3

Erzurum'dan Harbiye Nezaretine gelen şifredir.

Kişiyeye özel

Cevap: 30.7.1919 Merkez Dairesi 2733 şifreye; Mustafa Kemal Paşa ile Refet Beyin hükûmet kararlarına karşı faaliyetlerinden dolayı ele geçirilmesinde görev bölgesine emir verildiği gibi, kolorduca da ciddî olarak yardımda bulunulması emri veriliyor. Hükûmetin kararlarını ve siyasetini bilemiyorsam da Erzurum'da bulunan Mustafa Kemal Paşanın faaliyetlerinde vatan ve milletin amaç ve menfaatlerine ve mevcut kanunlarına aykırı kabul edilecek hiçbir hâl ve hareket olmadığını görüyorum. Mustafa Kemal vatan ve milletin saadet ve selâmeti ile ilgili her vatansever kişi gibi yaşamaktadır. Pontus hükûmeti kurulması hayaliyle Trabzon ve Samsun bölgesine göçmen sıfatıyla akın akın silâhlı Rum çeteleri çıktığını, Ermenilerin büyük Ermenistan hayalini besledikleri ve sınırimıza kadar her türlü kötülükleri yapmakta ve (şifre) diye feryatta devam ettikleri ve itilâf devletlerinin de bunlara gizli ve açık her türlü desteği gösterdikleri herkesçe bilinmekte ve bu durum İstanbul gazetelerinin bile yayınlarıyla sabit olduğu hâlde hükûmetin mevcudiyetimiz aleyhine hazırlanan bu müt-hiş tehlikeden habersiz kalarak millete hiçbir ümit vermemesi ve en (şifre) ve değerli kişiler ve kumandanların birer bahane ile millet arasından alınıp tutuklanıp hapsedilmesi ve bir taraftan da silâh vesairenin alınması özellikle tehlikeyi çok yakın gören, namus ve hayatı koruma endişesiyle çırpınan bu bölge halkında çok haklı olarak Ermeni ve Rumların, İzmir gibi ansızın buraları da işgal edeceği ve bütün Müslümanların ayaklar altında çiğneneceği düşüncesini doğurmuştur. Bundan dolayı millet kendi kuvvetine dayanarak bu çalışmalarını hükûmete duyurmak ve bunun için her fedakârlığı yapmaya, her ümitten yoksun bir hâlde, namussuzca Ermeni ve Rumların süngü ve baltaları altında ölmektense namuslulukla korumaya karar vermiş olduklarını daha önce arz etmiştim. Geçenlerde meydana gelen süngü kolu ve kamaların sevkine engel olan durumun da böyle bir azim ve ayaklanmanın sonucu olduğuna şüphe yoktur. 3 ncü Tümen Komutanı Yarbey Halit Beyin bile gizlice götürülmesinin kamuoyu üzerinde çok kötü etkiler yaptığı ve belki de tümeninin engellemesi ve isyanı ile sonuçlanacağını arz etmiştim. Mustafa Kemal Paşa gibi memlekette namusuyla, güzide askerî hizmetleri ve vatanseverliğiyle tanınmış, bütün askerlik hayatı boyunca pek çok saygı kazanmış ve özellikle henüz 20 gün önce memleketin yarısına kumanda etmiş olan ve hareketinde vatan ve millet yararına aykırı hiçbir şeyi olmayan bir kişinin tutuklanmasına kanunî bir sebep olamayacağı ve yukarıda arz ettiğim durum dolayısıyla halk ve ordu gözünde iyi bir hareket olarak kabul edilemeyeceği gibi Mustafa Kemal'in tutuklanmasının kolorduca da destekte bulunulmasına durumun kesinlikle uygun olmadığı-nı arz ederim. Özellikle memleketi felâket ve tükenme tehlikesinden kurtaracak

tek çarenin kadere razı olma değil ancak milletin hak ve ruhunu âleme karşı açıklamak ve desteklemek düşüncesinde olan Doğu illerinde ve henüz Ermeni süngü ve baltalarının kirlettiği namusların kederini unutmuş bir tek insan bir tek ocak bulunmayan bu bölgede böyle bir teşebbüsün yapılması değil hatta duyulması bile büyük fenalıklar doğurur. Esasen günden güne daha açık ve pek geniş bir şekil almakta olan millî endişeyi tatmin edecek gerçek tedbirler ve bilgilerin alınması ve buna özellikle sizin gibi çok dindar ve namuslu tanınmış kıymetli bir kişinin yol göstermesi çok yüce ve tarihî olur. Her hâlde buranın durumunun İstanbul'da makus sayılacağını zannediyorum. Hükûmetin en sadık ve hürmetkâr bir cüz'i olduğuna kesinlikle şüphe olmayan bana ve Anadolu'ya İstanbul'dan bu kadar yanlış ve hatalı bakılmamasını, çünkü bu görüşlerin sonucunun çok acı ve pişmanlık yaratacağı düşüncesini tekrar arz etmeyi vatan ve namus borcu olarak kabul ediyorum. Ve bugün ben de bir şüphe ve bilinmezlik içerisinde bulunduğumdan, genel siyasetimizden ve hükûmetin takip ettiği maksatlar ve kararlardan haberdar edilmemi rica ederim.

1 Ağustos 1919

15 nci Kolordu Komutanı
Kâzım Karabekir

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-5
Kutu : 194
Gömlek : 113
Belge : 113-1,2,3

Erzurum'dan

Harbiye Nezaretine mevrud şifre

Erzurum Kongresi hakkındaki son ma'ruzatımıza ahval ve vaziyet-i acizâne tenvire müsaraat ve bununla büyük bir vazife ifa etmiş olduğumu zannediyorum. Bu münasebetle de tekrar arz ediyorum ki; vilayet-i şarkiye Erzurum Kongresi'ni şarkî eyalâtın milletini toplamıştır. El-yevm yetmiş kadar azayı milliye Erzurum'da hâl-i içtimaada bulunan kongre Mustafa Kemal Paşa ve Rauf Bey henüz İstanbul'da iken ve hatta buraca isimleri bile işitilmemiş iken büyük ve hûnin tehlikelerin vukua geleceğini muhakkak addeden şarkî eyalâtın halkını karar ve teşebbüsleri ile vukua gelmiştir. Bu toplanışta siyasî veya şahsî hiçbir te'sirin mevcut olmadığı ka'tiyyetle anlaşılmıştır. İntibâhını sureti kat'tiyede felâketden alan milletin ruhundan kopan bir heyecan ve kuvveti ecânib bir iki şahsa atfetmek suretiyle milletin ruh-u ve mevcûdiyetini setr ve inkâr tarikini iltizâm ile kendi milletini iğfâl ve bu suretle menâfi'ni tevsî' ve te'mine çalışıyor, vatan ve milletimiz için telâfisi gayr-ı mümkün zararları bâdi olan bu tarz-ı telâkinin bizzat hükûmetimiz tarafından dâhi bilinmeyerek kabul ve ısrarıyla âmâl-i ecanibin teshil edildiğini görmek umûmu meyus ve dağdar etmektedir. Şark vilâyâtında endişe-yi hayatdan doğmuş olan bu cereyân-ı millînin inkisâfına ve hâl-i hazırâya Mustafa Kemal Paşa ve Rauf Beyin zere kadar te'sirleri olmadığı ve âhiren kongreye herkes tarafından bir hürmet ve tâ'zimle kabul edilen bu iki zatın mevki-i siyasiyemize daha ziyâde müdrik olmalarından bilâkis hükûmetimizin mevkinî düşünerek mevcut Kuvayı Milliye'yi daha sakın ve merkeziye bir şekle irca'yla hüsn-ü idare ettikleri alenen görülmektedir. Binaenaleyh gerek kongrenin heyet-i umumîsi ve gerekse Mustafa Kemal Paşa ve Rauf Bey hakkında Dahiliye Nezaretinden vilâyetlere yazılan tamimler efkâr-ı umûmiyede hüsn-ü te'sir yapmıştır. Endişe-i namus ve hayatdan mütevvêlid ceryanı millî hâl-i galeyanda olup teskini ve efkârın tatmini için ye-gâne çare ancak Meclis-i Millînin hemen ve bil-fiil toplanmasının te'mini olduğunu ve batî davranıldığı takdirde vekâyi millîyenin kendi kendine bu gâyeye varacağını nazar-ı fehimânelerine arz eylemeyi lâzime-yi vazife addediyorum. Çünkü burada meşhûd ve mahsûsi olan efkâr-ı umûmiye-yi milletvekillerinin kanaat ve tasdikine iktirân etmeyecek herhangi bir siyaset ve mukarrerâtın şayan-ı kabul ve payidâr olamayacağı ve bu azim ve tarihî mesuliyetin mahdûd birkaç zâtın düş-ü hamiiyetde tahmilinden efkâr ve arzu-yu milliye istinâd ettirilmesi merkezindedir. Ve hatta eğer şeraiti hazırâ için de Meclis-i Millînin Der-

saaded'e kuva-yı ecnebiye karşısında toplanması mahsurlu görmek yüzünden (şifre) mühümme-yi meşrûta şimdiye kadar tehir buyrulmuş ise Anadolu'nun Bâb-ı âlice tasvib ve nezd-i ulyâya-ı cenâb-ı şehriyaride irâde buyrulacak bir mahallinde toplanması sözü verildiğinin bile söylenmekte olduğunu sırf saika-i vatanperverî ve vazife-i mevkiyem dolayısıyla arz eyliyorum.

6 Ağustos 35

Üçüncü Ordu Müfettiş Vekili
Kâzım Karabekir

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-5
Kutu : 194
Gömlek : 171
Belge : 171-1,2

Erzurum'dan

Harbiye Nezaretine gelen şifre

Erzurum Kongresi hakkında verdiğim son bilgiyle durumun aydınlatılmasında büyük bir görev yaptığımı zannediyorum. Bu münasebetle de tekrar arz ediyorum ki; Erzurum Kongresi bütün Doğu illerinin milletini toplamıştır. Bugün yetmiş kadar millî delegesi Erzurum'da toplantı hâlinde bulunan kongre; Mustafa Kemal Paşa ve Rauf Bey henüz İstanbul'da iken ve hatta buraca isimleri bile işitilmemişken, büyük ve kanlı tehlikelerin ortaya çıkacağını kesin kabul eden Doğu illeri halkının karar ve teşebbüsleri ile meydana gelmiştir. Bu toplantıda siyasî ve şahsî hiçbir etkinin mevcut olmadığı kesin olarak anlaşılmıştır. Uyanışını kesinlikle felâketten alan, milletin ruhundan kopan bir heyecan ve kuvveti yabancı bir iki kişiye atfetmek suretiyle, milletin maneviyatını yok saymayı gerekli görerek, kendi milletini aldatarak, bu şekilde menfaatlerini genişleterek elde etmeye çalışıyor. Vatan ve milletimiz için telâfisi mümkün olmayan zararlara sebep olan bu gibi görüşün bizzat hükûmetimiz tarafından da bilinmeyerek kabul ve ısrarıyla yabancı devletlerin isteklerinin kolaylaştırıldığını görmek herkesi üzmektedir. Doğu illerinde hayat endişesinden doğmuş olan bu millî akımın ortaya çıkmasında ve şu durum Mustafa Kemal Paşa ve Rauf Beyin zerre kadar etkileri olmadığı ve daha sonra herkes tarafından hürmet ve saygıyla kabul edilen bu iki kişinin siyasî kongreye durumumuza daha fazla vakıf olmalarından dolayı hükûmetimizin mevkiini düşünerek mevcut millî kuvveti daha sakin ve merkezî bir şekilde döndürerek iyi idare ettikleri açıkça görülmektedir. Bununla birlikte gerek kongrenin genel durumu, gerekse Mustafa Kemal Paşa ve Rauf Bey hakkında İçişleri Bakanlığında illere yazılan tamimler kamuoyunda iyi etki yapmıştır. Hayat ve namus endişesinden doğan millî akım, galeyan hâlinde olup yatıştırılması ve düşüncelerin tatmini için tek çare ancak Millî Meclisin hemen ve bilfiil toplanmasının sağlanması olduğunu ve yavaş davranıldığı takdirde millî olayların kendi kendine bu amaca ulaşacağını dikkatinize arz etmeyi gerekli görüyorum. Çünkü burada önemli olan kamuoyunu milletvekillerinin kanaat ve tasdikini alamayacak herhangi bir siyaset ve kararların kabul ve başarılı olamayacağı ve bu büyük ve tarihî sorumluluğun belirli birkaç kişinin vatanseverlik hayaline yüklenmesi düşüncesinin nedeni millî arzuya dayandırılması yönündedir. Ve hatta eğer şu anki şartlar içinde Millî Meclisin İstanbul'da yabancı kuvvetler karşısında toplanmasını sakıncalı görmek yüzünden (şifre) önemli şartlar şimdiye kadar ertelenmiş ise Anadolu'nun İstanbul'da padişahımızın uygun gördükleri bir yerinde toplanması sözü

verildiğinin bile söylenmekte olduğunu sırf vatanperverliğim ve üstlendiğim görevim dolayısıyla arz ediyorum. 6 Ağustos 1919

3 ncü Ordu Müfettiş Vekili
Kâzım Karabekir

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-5
Kutu : 194
Gömlek : 171
Belge : 171-1,2

Erzurum
23. 8. 35

Sivas'da 3 ncü Kolordu Kumandanlığına

Sivas'a evvelce hareket edenlerden mâ-adâ bu kere de Ankara'dan Hoca Ahmet Efendi, Yozgat'dan Bahri Bey, Kırşehir'den Zeki Efendi, Çorum'dan Hoca Mehmet Tevfik Efendi, Karahisar Mebusu Dava Vekili Mehmet Şükrü Efendi Ankara'dan, Kütahya'dan Şeyh Suphi, Denizli'den bir mürahhas Sivas'a hareket eylemişlerdir. Bunlardan mâ-adâ, Konya Niğde, Balıkesir, Adana mura-hassları da der-deste-i izam olup darsaadetnamede İsmail Fazıl Paşa hazret-leriyle ayın yirmi birinde Memleket gazetesi ser-muharriri İsmail Hami Beyin Ankara'dan hareket etmek üzere bulundukları anlaşılmıştır. Ona nazaran icâb edenlere ma'lûmat ita' buyrulması mercûdur. (4114 2442)

Raif, Hüseyin Rauf, M. Kemal

On Beşinci Kolordu Kumandanı

Mirliva Kâzım Karabekir

Kapatılmışdır. 24 minh

Hüsrev

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7

Kutu : 346

Gömlek : 177

Belge : 177-1

Erzurum
23.8.1919

Sivas'ta 3 ncü Kolordu Komutanlığına

Sivas'a evvelce hareket edenlerden başka bu defa Ankara'dan Hoca Ahmet Efendi, Yozgat'tan Bahri Bey, Kırşehir'den Zeki Efendi, Çorum'dan Hoca Mehmet Tevfik Efendi, Karahisar Mebusu Dava Vekili Mehmet Şükrü Efendi Ankara'dan, Kütahya'dan Şeyh Subhi, Denizli'den bir üye Sivas'a hareket etmişlerdir. Bunlardan başka Konya, Niğde, Balıkesir, Adana mebusları da toparlanıp, İstanbul adına İsmail Fazıl Paşa ile ayın 21'inde Memleket gazetesi başyazarı İsmail Hami Beyin Ankara'dan hareket etmek üzere bulundukları anlaşılmıştır. Buna göre gerekli yerlere bilgi verilmesi rica olunur. (4114 2442)

Raif, Hüseyin Rauf, M. Kemal

15 nci Kolordu Komutani

Tuğgeneral Kâzım Karabekir

Kapatılmıştır. 24'te

Hüsrev

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7

Kutu : 346

Gömlek : 177

Belge : 177-1

20/1/21

[illegible]

GNKUR.
ATAEE ARŞIVI
KOL - 134-7
KUTU: 346
GOM: 121
BEL: 181-1

A	5 2743
D	60
F	21

Şifre aceleürErzurum
23. 8. 35Aded360

Trabzon Mevki Kumandanlığına

Heyet-i Temsiliye âzasından İzzet ve Servet beylere bu telgafnâmemizin okunmasını rica ederiz; evvelce Sivas'a muvasalat edenlerden mâ-adâ, Ankara, Yozgat, Kırşehir, Denizli, Çorum murahhaslarının da Sivas'a yaklaştıkları, Konya, Niğde, Balıkesir, Adana, murahhaslarının müttehid-i hareket bulundukları, İstanbul nâmına İsmail Fazıl Paşa ile Memleket gazetesi Ser-Muharri-i İsmail Hami Beyin Ankara'dan Sivas'a hareket eyledikleri ve Der-saadet Amerika heyeti nâmına bizlerle görüşmek üzere gönderilen Mister Bravn'ın Ankara'ya muvasalatı ile Sivas'a hareket eylemek üzere bulunduğu dâir ma'lûmât alınmış olduğundan bir an evvel Sivas'a hareket zarûrî olmaktadır.

Birlikte seyahat mucib-i suhûlet ve sür'at olacağından hareketiniz haberini intizâr eylemekteyiz efendim. (Mustafa Kemal)

Raif, Hüseyin Rauf, M. Kemal

On Beşinci Kolordu Kumandanı
Mirliva
Kâzım Karabekir

Şifre edildi.

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 346
Gömlek : 181
Belge : 181-1

Şifre aceledirErzurum
23.8.1919Adet
360

Trabzon Mevki Komutanlığına

Heyeti Temsiliye üyesinden İzzet ve Servet beylere bu telgrafımızın okunmasını rica ederiz. Daha önce Sivas'a ulaşanlardan başka, Ankara, Yozgat, Kırşehir, Denizli, Çorum murahhaslarının da Sivas'a yaklaştıkları, Konya, Niğde, Balıkesir, Adana murahhaslarının ortak hareket ettikleri, İstanbul adına İsmail Fazıl Paşa ile Memleket gazetesi Başyazarı İsmail Hami Beyin Ankara'dan Sivas'a hareket ettikleri ve İstanbul, Amerika heyeti adına bizlerle görüşmek üzere gönderilen Mister Brawn'ın Ankara'ya ulaşarak Sivas'a hareket etmek üzere bulunduğu dair bilgi alınmış olduğundan bir an önce Sivas'a hareket gerekli olmaktadır.

Birlikte seyahat kolay ve hızlı olacağından hareketinizin haberini bekleme-teyiz efendim. (Mustafa Kemal)

Raif, Hüseyin Rauf, M. Kemal

15 nci Kolordu Kumandanı
Tuğgeneral
Kâzım Karabekir

Şifre edildi.

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 346
Gömlek : 181
Belge : 181-1

3 ncü Ordu Müfettişliği

Numara

28 Ağustos 1919

Özel

Genel 374

Şifre

Erzincan Mamahatun (Tercan)

Refahiye Mevki Komutanlığına

Sivas' ta açılacak genel Millî Kongre' ye Doğu Anadolu illerinin Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyeti Temsiliyesinden katılacak kişilerle izinli ve hava değişiminde olan bazı kişiler ve subaylar yarın otomobilleriyle Erzurum'dan hareket edeceklerdir. Kendilerine her konuda kolaylık gösterilmesi, hareket ve oraya ulaşmalarından günü gününe şifre ile bilgi verilmesi rica olunur.

15 nci Kolordu Komutanı

Tuğgeneral Kâzım Karabekir

Erzincan ve Mamahatun kapatılmıştır. 28'de

Dikkat:

Refahiye'ye kolorduda kapatılacaktır. Bu konuda Ferid Beyle görüştüm.

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7

Kutu : 346

Gömlük : 204

Belge : 204-1

28
112
119
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

GNKUR.
ATASE ARŞIVI
KOL - SH-5
KUTU: 206
GOM: 112
BEL: 112-1

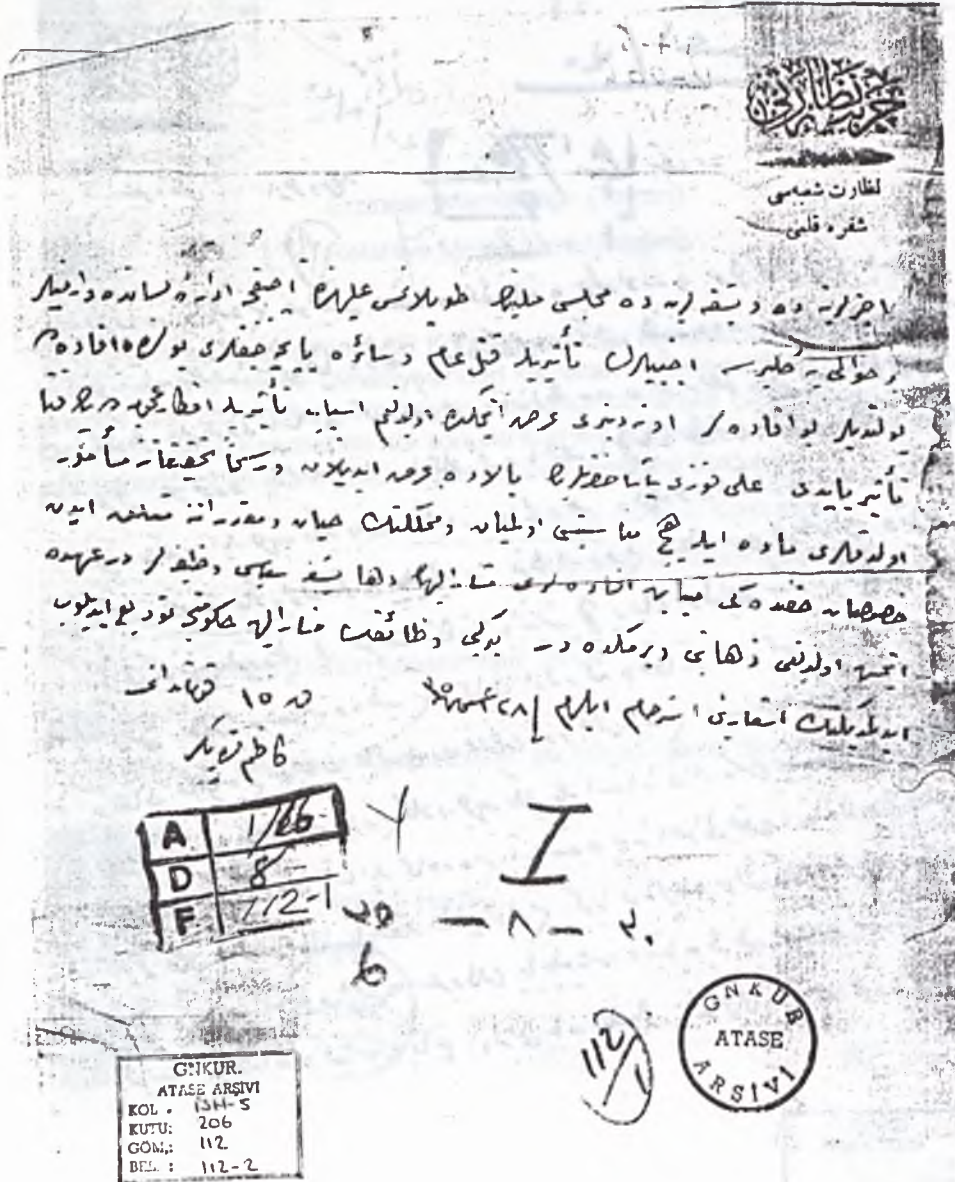
30 Ağustos
Harbiye Nezareti
Nezaret Şubesi
Şifre Kalemî

30. 8. 35
Erzurum'dan

Trabzon ve Erzurum havalisi hakkında tahkikatta bulunmak üzere Mirliva Ali Fevzi Paşa ile Lazistan Mutasarrıfı esbakı Ziya ve Katib Said beylerden mürekkeb heyet dün 26/8/35 Erzurum'a geldiler. Ali Fevzi Paşa ile görüşdüm müşârûn-ileyhin yedinde Harbiye Nezareti Şubesi Kalem-i Mahsusasından muharrer bilâ-numro 5/ 8/ 35 tarihli Harbiye Nazırı Nazım Paşa hazretlerinin imzasını havi ve emrinde ciheti askeriye ile ciheti mülkiyenin makamat-ı aide-sine vuku bulan iş'aratı arasındaki mübayeneti tahkike me'mur oldukları bildiriyor. Kolordum mıntıkasında ceryan eden vakai günü güne bildirdiğim gibi mucib-i şikâyet ve endişe hiçbir hal olmadığını sükûn ve asayişin pek mükemmel olduğu vazife-i mevkiyem ve vataniyem icabı olarak defaatle arz etmiş ve hasıl olan zehabı tashih vehm-i makamat-ı aliye-yi bu hususda tenvir eylemiş idim, işbu ma'ruzatla ahvale vakıf ve vazifesini müdrük olması lâzım gelen cihet-i mülkiyenin iş'aratı arasında mübariyet olacağına ihtimal veremiyorum. Ali Fevzi Paşa ile muhaveremiz esasında bura ahvali hakkında İstanbul'da pek yanlış fikirler hasıl olduğuna kemal-i tessüfle muttali' oldum, güya buralarda Bolşeviklik ceryanı varmış emniyet ve asayişin mef'kud imiş seferberlik yapılmış, İstanbul'ca zannedildiğinin büsbütün aksi olduğuna az zamanda kendisinin de kaani olduğunu beyan eylediler esna-yı muhaverede Fevzi Paşa acizlerine de ve başkalarına da Meclisi Milliye'nin toplanması aleyhinde açıkça idare-i lisanda ve Ermeniler bu havalie gelirse ecnebilerin te'siriyle kat'liam vesaire yapamayacakları yolunda ifadede bulundular. Bu ifadeler öteden beri arz etmekde olduğum esbab tesir ile ifkâr-ı umumiye de pek fena te'sir yaptı. Ali Fevzi Paşa hazretlerinin balada arz edilen ve resmen tahkikatına me'mur oldukları madde ile hiç münasebeti olmayan ve memleketin hayat ve mukaderatına taallük eden hususat hakkındaki mübayen ifadeleri müşârûn-aleyhin daha başka siyasi vazifeler der-uhde etmiş olduğu zehabını vermektedir. Bu gibi vezâifin müşârûn-ileyhe hükûmetce tevdihi edilib edilmediğinin iş'arını istiham eylerim. 28 Ağustos 35

15.K.Kumandanı
Kâzım Karabekir

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-5
Kutu : 206
Gömlek : 112
Belge : 112-1,2

30 Ağustos

Harbiye Nezareti

Nezaret Şubesi

Şifre Kalemî

30. 8. 1919

Erzurum'dan

Trabzon ve Erzurum bölgesi hakkında incelemede bulunmak üzere Tuğgeneral Ali Fevzi Paşa ile Lazistan eski Mutasarrıfı Ziya ve Kâtip Sait beylerden oluşan heyet dün, 26. 8. 1919'da Erzurum'a geldiler. Ali Fevzi Paşa ile görüşüm, elindeki Harbiye Nezareti Şubesi Özel Kaleminden yazılı, numarasız, 5. 8. 1919 tarihli Harbiye Nazırı Nazım Paşanın imzasını taşıyan emirde, askerî ve mülkî makamlara ait yazışmalar arasında ortaya çıkan farklılığı incelemeye görevli oldukları bildiriliyor. Kolordum mıntıkasında meydana gelen olayları günün gününe bildirdiğim gibi şikâyet ve endişeye gerek hiçbir hâl olmadığını, su-kûn ve asayişin pek mükemmel olduğunu, bulunduğum mevki ve vataniyem gereği olarak defalarca arz etmiş ve ortaya çıkan düşüncüyü düzeltmek için makamınızın bu konudaki endişelerini aydınlatmışım. Bu açıklamamla duruma vakıf ve vazifesini idrak etmesi gereken mülkiyenin yazışmaları arasında anlaşmazlık olacağına ihtimal veremiyorum. Ali Fevzi Paşa ile konuşmamız sırasında, buranın durumu hakkında İstanbul'da çok yanlış fikirler ortaya çıktığını üzüntüyle öğrenmiş oldum. Güya buralarda Bolşeviklik akımı varmış, emniyet ve asayiş yokmuş, seferberlik yapıyorlarmış, İstanbul'ca zannedildiğinin tamamen tersi olduğuna az zamanda kendisinin de inandığını söylediler. Konuşmamız esnasında Fevzi Paşa bana da başkalarına da Millî Meclisin toplanması aleyhinde konuşarak, açık bir dille Ermeniler bu havaliye gelirse yabancıların etkisiyle katliam yapmayacakları yolunda ifadede bulundular. Bu ifadeler öteden beri arz etmekte olduğum sebepler nedeni ile kamuoyunda pek fena etki yaptı. Ali Fevzi Paşanın yukarıda arz edilen ve resmen araştırılmasına memur oldukları madde ile hiç ilgisi olmayan ve memleketin hayat ve geleceğiyle ilgili hususlar hakkındaki çelişkili ifadeleri kendisinin daha başka siyasî vazifeler yapmış olduğu düşüncesini vermektedir. Bu gibi görevlerin kendisine hükümetçe verilip verilmediğinin yazı ile bildirilmesini istirham ederim.

28 Ağustos 1919

15 nci Kolordu Komutanı

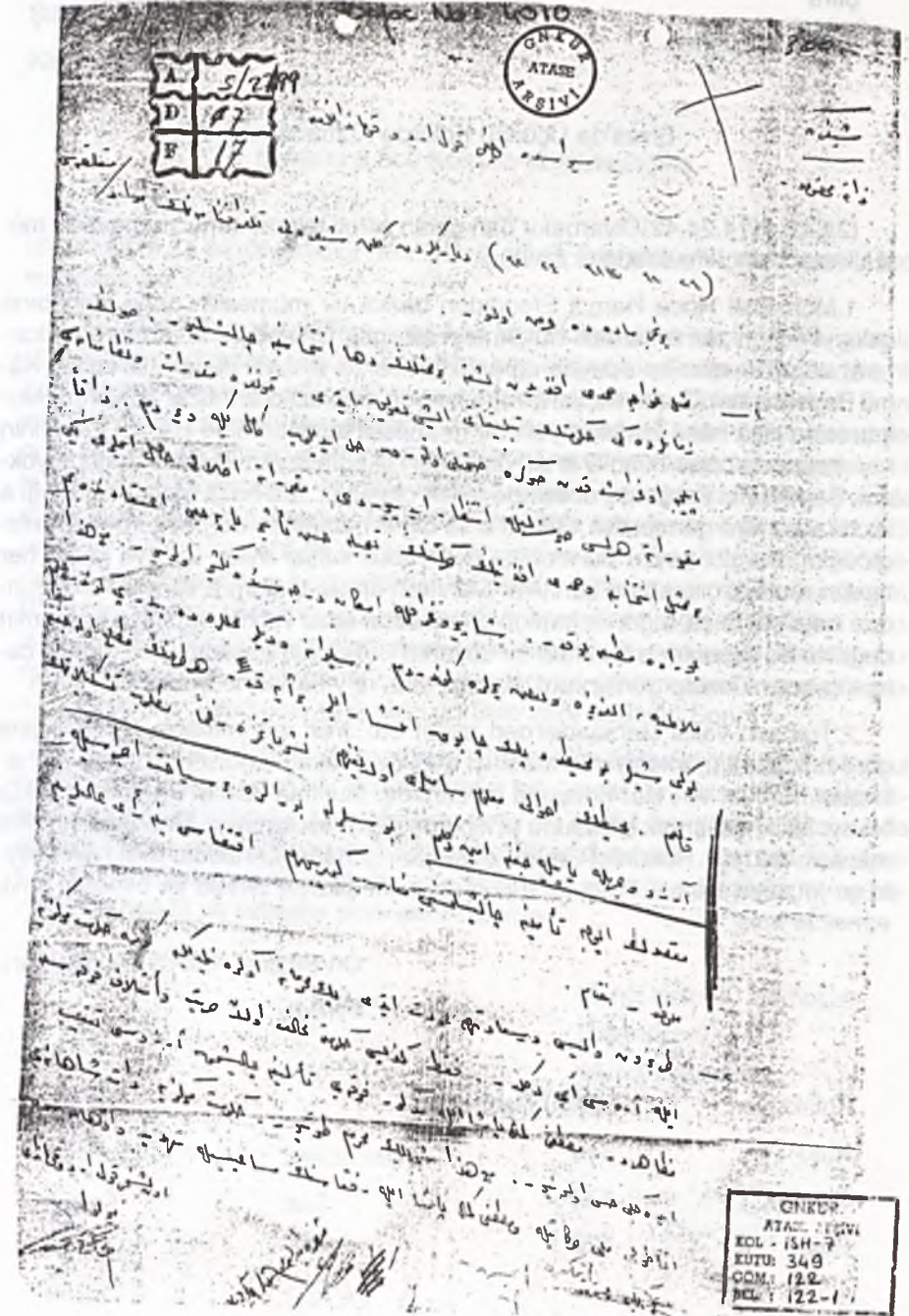
Kâzım Karabekir

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7

Kutu : 206

Gömlek : 112

Belge : 112-1,2

Şifre

3.9.35

Zâta mahsusdur.

Sivas'da Üçüncü Kolordu Kumandanlığına

(24,42,4114,24,42)Diyarbakır'dan gelen şifreli telgrafnamenin mevâd-ı müteallikası birinci maddede arz olunur.

1.Mümessil Hoca Hamdi Efendiden başka bir mümesilin daha intihâbına çalışıyor. Son zamanlardaki hükûmetin tebligâtı işi tasdik etti. Kongre mukarrerât ve nizamnâmesi epeyce uğraştıktan sonra sıhhatli olarak hâll edilip, Kâmil Beye verdim. Zaten mukarrerâta herkes sabırsızlıkla intizar ediyordu. Mukarrerâta ittilâ hâsıl etmeleri yeni bir mümessil intihabınâ ve Hamdi Efendinin hareketinin ta'ciline hüsn-ü te'sir yapacağı i'tikâdayım. Burada matbua yoktur. Şapografla imkân derecesinde teksir olunuyor. Ma-hazâ Malatya,Elazığ'a ve bazı yerlere gönderdim. Silvan'a ve diğer mahallere de peyderpey göndereceğim. Bu gibi şeyler bu muhitte pek çabuk intişar eyler. Bir aya kadar her tarafın muttali' olacağına kaniyim. Muhitten ahvali malum-u sâmilere olduğundan neşriyâtımıza rağmen matlub-u teşkilâtın arzu vechle yapılacağına emin değilim. Bu sebeblerle buralara bir seyahat icrâsıyla maksadın iyice temine çalışılmasını münasip görüyorum. İktizası yine re'y-i âlilerine menuttur. Hitam.

2.Trabzon valisi Dersaadet'den avdet etti. Pek mahremâne öğrenildiğine göre hükûmeti merkeziye ile arası iyi değildir. Fakat kendisi hükûmete muhalif olan hürriyet ve i'tilâf fırkasına müzahirdir. Mustafa Kemal Paşa ile mezkûr fırkayı te'lîfe çalışmak arzusunu ta'kip edeceği hiss olunuyor. Maahaza şimdilik mahrem tutuyor. Hükûmet-i merkeziye zât-ı şahâneyi,Anadolu millî hareketiyle ve Mustafa Kemal Paşa ile rûfekâsının mesaisiyle tehdid ve evhâma sevk etmekte imiş.

On Beşinci Kolordu Kumandanı
Mirliva

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 349
Gömlek : 122
Belge : 122-1

Şifre

3.9.1919

Kişiye özeldir.

Sivas'ta 3 ncü Kolordu Komutanlığına

(24,42,4114,24,42)Diyarbakır'dan gelen şifreli telgrafın ekli maddeleri 1'inci maddede arz edilir.

1.Temsilci Hoca Hamdi'den başka bir temsilcinin daha seçilmesine çalışılıyor. Son zamanlardaki hükûmetin tebligâtı işi doğruladı. Kongre kararları ve nizamnamesini epeyce uğraştıktan sonra sağlıklı olarak hâll edilip Kamil Beye verdim. Zaten kararları herkes sabırsızlıkla bekliyordu. Kararlı öğrenmeleri yeni bir temsilci seçimine ve Hamdi Efendinin hareketinin hızlandırılmasına iyi etki edeceği inancındayım. Burada matbaa yoktur. Şapografla imkân dâhilinde çoğaltılıyor. Bununla beraber Malatya, Elazığ ve bazı yerlere gönderdim. Silvan'a ve diğer bölgelere de peyderpey göndereceğim. Bu gibi şeyler bu bölgede çok çabuk yayılır ve bir aya kadar her tarafın öğrenceği düşüncesindeyim. Bölgenin durumu bildiğiniz gibi olduğundan yayınımıza rağmen istenilen teşkilâtın arzu edildiği gibi yapılacağından emin değilim. Bu nedenlerden dolayı buralara bir seyahat yapılarak amacın iyice temine çalışılmasını uygun görüyorum. Gereğinin yapılması yine sizin görüşlerinize bağlıdır. Son.

2.Trabzon valisi İstanbul'dan döndü. Çok gizlice öğrenildiğine göre İstanbul hükûmeti ile arası iyi değildir. Fakat kendisi hükûmete karşı olan Hürriyet ve İtilâf Partisine yardımcıdır. Mustafa Kemal ile bu partiyi barıştırmak arzusunda olacağı hiss olunuyor. Bununla birlikte şimdilik gizli tutuyor. İstanbul Hükûmeti,padişahı Anadolu millî hareketiyle ve Mustafa Kemal ile arkadaşlarının çalışmalarıyla tehdit ve evhama sevk etmekte imiş.

15 nci Kolordu Komutanı
Tuğgeneral
Kâzım Karabekir

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 349
Gömlek : 122
Belge : 122-1

20/9/2

مؤلف - الأستاذ : د. د. "علي بن حبيب" بوالزهره

فردی یا انفرادی
تیم یا تیمی

[illegible]

ادب کی روشنی میں

20/10/2019

-89-

3.9.35

Sivas'da 3 ncü Kolordu Kumandanlığına

(24,42,14,41,42,24) mahsusdur. Heyet-i Tahkikiyenin tamamıyla tebdil-i kanaat ve amâl-i milliyenin sıhhat ve isâbetine iman ettiğini arz ve temin eylerim. Ziya Beyin Trabzon, Bayburt'dan ve Erzurum'dan makâmât-ı âliyesine çektiği dört telgrafnâme-yi de gördüm. Hepsî tehlike karşısındaki azm-i millîyi, asayiş-i memleketin intizâmını ve ahalinin mâkâm-ı saltanat ve hilâfete kuvvetle merbûtiyetini gösteriyor. Bilhassa aynen intihâb ile zîre arz ettiğim bazı ifadeler şayan-ı nazardır.

1. Erzurum ahalisinin Makâm-ı Celil-i Hilâfet-i Uzma'ya ve mebusân intihabatının bir an evvel icrâ ve ikmalıyla in'ikad edecek Meclis-i Millinin i'timâd edeceği kabinenin teşkiline kadar padişahın i'timadına mazhar olan ve milletin teşebbüsât-ı meşru'asına mümanaatkâr vaziyetde bulunmayan herhangi bir hükûmete karşı tahassüşat-ı samimaneleri cidden şayan-ı teşekkür bir merbededir.

2. Mustafa Kemal Paşa ile uzun müddet görüştüm. Müşarünileyhin ihtisâsâtı da halkın efkâr ve tahassüsâtıyla mütevaffık bir derecededir. Halife-i muazamamıza karşı sadakât ve devlet ve memleket için hidmetten başka hiçbir emeli yoktur. Ancak fikir ve amalinin yanlış tefsirata uğratılmasından müteessirdir. Evvelce verilmiş bir karara binaen bugün rûfekâsıyla beraber Sivas Kongresi'ne iştirak etmek üzere hareket edecektir. Şayet kongrede bazıları tarafından mürit bir fikir serd edilecek olursa bu gibi şeylerin Erzurum Kongresi'nde olduğu gibi önüne geçeceğini vaa'd ettiler. Gaye itibarıyla mak-sadın meşruâtına artık bendenizce kanaat-ı kâmile hasıl olmuştur. Kat'iyen fırka ihtirası ve gizli bir emel yoktur. Bedhâhâne şayiâta ve Rum ve Ermeni propagandalarıyla içimizdeki bazı erbab-ı ihtiram işaatına zerre kadar ehem-miyet verilmeyerek hükûmet mevkiini kuvvetli bir surette muhafaza etmeli ve düvel-i mu'telif mûmessillerine karşı da millete istinâd etmek suretiyle bir hatt-ı hareket ittihaz eylemelidir. Şu i'tibar ile artık burada bendenizce tahdid makamına ve başka türlü tahkikâta lüzum kalmadığından heyetin avdeti isti'zan olunur ferman.

3. Son bir telgrafnamesinde dâhi İngiliz Muhibler Cemiyetinin buralarda hiç geçmediği ve bil-akış âlem-i İslâm İngilizler aleyhinde İstiklâl Harbi'yle meşgul iken merkez-i hilâfette İngiliz Muhibler Cemiyetinin teşekkül fena te'sir etmek-te olduğu bildirilmişti.

4. Fevzi Paşanın telgrafı ise böyle siyasi nokta-i nazarları teşri' ve ihtivâ

etmeyip basittir. Ma'haza onun da mufâdı iyi ve hakiki vaziyeti tasvirden ibaret-tir.

5. Gözlerinizden öperek muvaffakiyet diler ve bu telgrafnâme muhte-viyâtının mahremiyetini rica ederim.

On Beşinci Kolordu Kumandanı
Mirliva

Şifre edildi. 3.9.35

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 349
Gömlek : 118
Belge : 118-1,2

3.9.1919

Sivas'ta 3 ncü Kolordu Komutanlığına

(24,42,14,41,42,24) özeldir. Tahkik Heyetinin tamamıyla fikir değiştirdiği ve millî emellerin doğruluk ve gerekliliğine inandığını arz ve temin ederim. Ziya Beyin Trabzon, Bayburt ve Erzurum'dan çektiği 4 telgrafı da gördüm. Hepsî tehlike karşısındaki milletin azmini, ülkenin güvenlik durumunu ve halkın hilâfet ve saltanat makamına kuvvetle bağlılığını gösteriyor. Özellikle seçerek, aşağıda arz ettiğim bazı ifadeler dikkate değerdir:

1. Erzurum halkının, hilâfet makamına, mebusların seçilmesinin bir an önce yapıp tamamlanmasıyla toplanacak Millî Meclisin güveneceği kabinenin oluşturulmasına kadar padişahın güvenine lâyık olan ve milletin haklı girişimlerine karşı bir durumda olmayan herhangi bir hükûmete karşı içten duyguları gerçekten teşekkürle değer bir mertebededir.

2. Mustafa Kemal Paşa ile uzun süre görüştüm. Onun duyguları da halkın fikir ve duygularıyla aynı şekildedir. Halifemize karşı sadakat, devlet ve memleket için hizmetten başka hiçbir emeli yoktur. Ancak fikir ve emellerinin yanlış anlaşılmasından üzüntü duymaktadır. Daha önce verilmiş bir karara dayanarak bugün arkadaşlarıyla beraber Sivas Kongresi'ne katılmak üzere hareket edecektir. Eğer kongrede bazıları tarafından aşırı bir fikir ortaya atılacak olursa, bu gibi şeylerin, Erzurum Kongresi'nde olduğu gibi önüne geçeceğine söz verdiler. Amaç itibarıyla maksadın haklılığına artık bence tam bir kanaat oluşmuştur. Kesinlikle parti ihtirası ve gizli bir emel yoktur. Kötü söylentilere, Rum ve Ermeni propagandalarıyla içimizdeki bazı saygıdeğer kişilerin yazdığı haberlere zerre kadar önem verilmeyerek hükûmet konumunu güçlü bir şekilde korumalı ve itilâf devletleri temsilcilerine karşı da millete dayanmak suretiyle bir hareket şekli kabul etmelidir. Bu durumda artık burada bence tahdid makamına ve başka türlü araştırmaya gerek kalmadığından heyetin gelişine izin verilmesi ferman.

3. Son bir telgrafında da, İngiliz Muhipler Cemiyetinin buralarda hiç geçmediği ve özellikle İslâm âlemi İngilizler aleyhinde İstiklâl Harbi'yle meşgul iken, hilâfet merkezinde İngiliz Muhipler Cemiyetinin oluşumunun kötü etki yaratmakta olduğu bildirilmiştir.

4. Fevzi Paşanın telgrafı ise böyle siyasî görüş içermemekte olup basittir. Bununla birlikte onun da anlamı iyi ve gerçek durumu tasvirden ibaret tir.

5. Gözlerinizden öperek, başarılar diler ve bu telgrafımın içeriğinin gizliliğini rica ederim.

15 nci Kolordu Komutanı
Tuğgeneral
Kâzım Karabekir

Şifre edildi.3.9.1919

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 349
Gömlek : 118
Belge : 118-1,2

GN
ARSI

[illegible]

GNKUR.
ATACE ARSIVI
KOL. : 134-8
KUTU: 393
GOM.: 4
DEL. : 4-1

15 H-8

12:393

B-4-1

D	14(10-11)
F	16

CONFIDENTIAL
ATAC 24001
KOL: ISH-8
KUF: 393
GOM: 4
REL: 4-1

Erzurum
5.9.35

Trabzon Mevki K.

1. Sivas'da in'ikad üzere bulunan umum Anadolu Millî Kongresi'nde isbat-ı vücud etmek üzere Vilâyat-i Şarkîye,Erzurum Kongresi'nin kararlarıyla buradan hareket eden Heyet-i Temsiliye hakkında Sivas'dan alınan telgrafname berây-ı malûmat tebliğ olunur. Mintikanızda icab edenlerin ve Müdafaa-i Hukuk Heyeti merkezîyelerin haberdar edilmesini rica ederim.

2. Heyet-i Temsiliye bugün 2 Eylül 35'de umum Sivaslıların ve ordu ile hükûmet mensubının mutantan istikbâli ve parlak tezahürâtıyla Sivas'a girdi, ikametlerine tahsis kılınan Mekteb-i Sultani önünde kendilerine Vali Reşid Paşa hazretleri tarafından beyan-ı hos amedî edildi. Heyet şerefine çekilen ziyafette Dersaadet murahhaslarından İsmail Fazıl Paşa Heyet-i Temsiliyenin vürudunu tes'iden nutuk söyledi. Anadolu Şark-î Heyet-i Temsiliyesi namına Mustafa Kemal Paşa kısa fakat pek ruhlu bir nutuk ile cevap vererek bu meyanda amal-i mukaddese-i milliyenin husûlû için ordu ile taşra hükûmetinin yekvücut olduğunu söylemekte hiçbir be's görmediğini zikr ve ilâve etmiştir. Anadolu umum murahhaslarının ekserisi yetişmiş ve yollarda olan bir kısmı da yetişmek üzere bulunduğunu kongre (şifre) açılmak üzeredir. Anadolu'daki ceryan-ı millî hakkında tetkikâtda bulunmak vazifesiyle Dersadet'ten sureti (şifre) gönderilen Amerikalı muhabir Mister Brawn Haydar Paşadan Sivas'a kadar olan müşahadatı ceryân-ı millînin ciddiyet ve kutsiyeti hakkında kendilerinde iman-ı tam uyandırdığını heyet müvacehesinde söylemiş ve teşebbüsâtın istihdaf ettiği gayede muvaffak olmalarını temenni eylemiştir.

Kâzım Karabekir

Vürudu : 6.9.35

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-8
Kutu : 393
Gömlek : 4
Belge : 4-1

Erzurum
5.9.1919

Trabzon Mevki Komutanlığına

1. Sivas'ta toplanmak üzere bulunan bütün Anadolu Millî Kongresi'nde kendini ispatlamak üzere Doğu illeri, Erzurum Kongresi'nin kararlarıyla buradan hareket eden Heyeti Temsiliye hakkında, Sivas'tan alınan telgraf bilgi için tebliğ olunur. Bölgenizde gereken kişilerin ve Müdafaayı Hukuk Heyeti merkezlerinin haberdar edilmesini rica ederim.

2. Heyeti Temsiliye bugün, 2 Eylül 1919'da bütün Sivaslıların ve ordu ile hükûmet mensuplarının gösterişli karşılamaları ve parlak tezahüratıyla Sivas'a girdi. Konaklamalarına ayrılan MektebiSultanî önünde kendilerine Vali Reşid Paşa tarafından hoş geldiniz denildi. Heyet şerefine çekilen ziyafette İstanbul delegelerinden İsmail Fazıl Paşa Heyeti Temsiliyenin gelişini kutlayan bir konuşma yaptı. Anadolu Şarkî Anadolu Temsiliyesi adına Mustafa Kemal Paşa kısa fakat ruhlu bir konuşma ile cevap vererek bu anlamda kutsal millî emelin kazanılması için ordu ile taşra hükûmetinin tek vücut olduğunu söylemekte hiçbir sakınca görmediğini ifade ve ilâve etmiştir. Anadolu genel delegelerinin ekserisi yetişmiş ve yollarda olan bir kısmı da yetişmek üzere bulunduğunu kongre (şifre) açılmak üzeredir. Anadolu'daki millî akım hakkında incelemede bulunmak göreviyle İstanbul'dan sureti (şifre) gönderilen Amerikalı Gazeteci Mister Brawn, Haydar Paşadan Sivas'a kadar olan izlenimlerinin millî akımın ciddiyet ve kutsiyeti hakkında kendilerinde tam bir güven uyandırdığını heyet önünde söylemiş ve teşebbüslerinin amaçladığı gayede başarılı olmasını temenni etmiştir.

Kâzım Karabekir

Gelişi : 6.9.1919

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-8
Kutu : 393
Gömlek : 4
Belge : 4-1

6 Eylül 35

Şifre
Zâta mahsusdur.

Sivas'da Üçüncü Kolordu Kumandanlığına
Ankara'da 20.K.Kumandanlığına

1. Heyet-i Temsiliye (41,14,24,42) mütarekeden hükümet-i merkeziyeyi teşkil eden zümrelerin ve nazırların müvâzane-i devleti ve hukuk ve haysiyeti milleti pek fena bir surette bozan çürük ve perişan siyasetlerinin muhtelif tarihlerdeki acı numunelerini suret-i umumiyyede gösteren bir muhturayı icmâlen zîre nakleyledim. Hatıra gelmeyen daha bazı mevad olabilir. Bunu mahzâ Sivas'daki umumî ve millî kongre heyet-i muhteremesini tenvir maksadıyla arz ediyorum. Heyet maşrun ileyhe ve takdim ve inbâ buyrulmasını hasseten rica ederim.

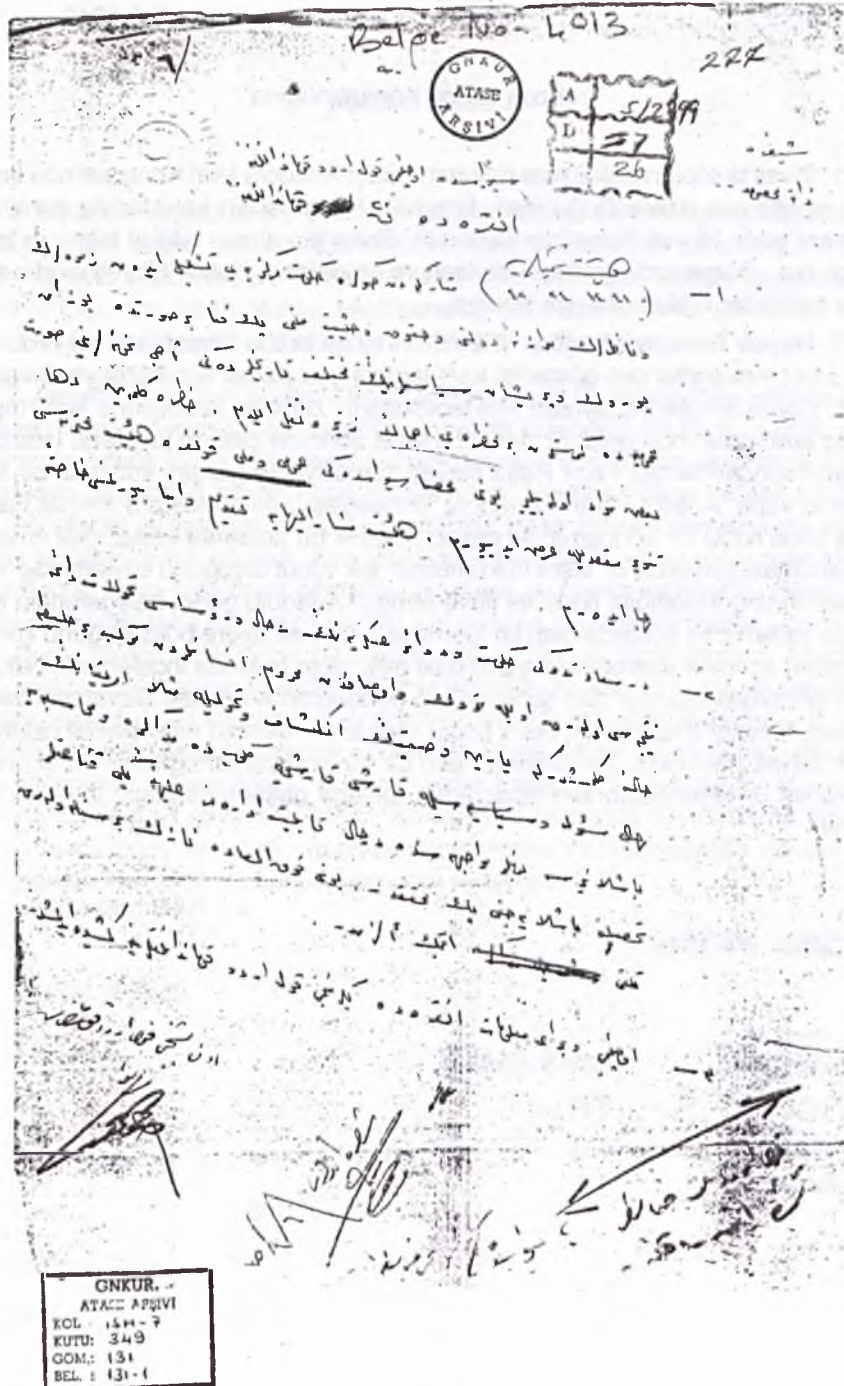
2. Dersaadet'teki hükümet ve devair-i askeriye'nin ricâl ve rüesâsı tahavvülat-ı daima neticesi olarak öyle metruk ve evsafdan mahrum insanlardan mürekkeb bir halita haline gelmiştir ki, yarın vaziyetin inkişaf ve tahvileyle mesele Amerika'nın ricâl-ı mesule ve siyasesiyle karşı karşıya gelib de müzakere ve muhasebeye başlanırsa bunlar muvacehesinde derhâl kabiliyet-i idaremiz aleynine yeni kanaatlar tahsiline başlayacağı pek muhakkaktır. Bunu fevkalâde nazık bir mesele olarak telâkki etmek elzemdir.

3. Üçüncü ve bera-yı ma'lumat Ankara'da Yirminci Kolordu Kumandanlığına keşide edilmiştir.

* On Beşinci Kolordu Kumandanı
Mirliva

Şifre edildi.
6.3.35

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 349
Gömlek : 131
Belge : 131-1

6 Eylül 1919

Şifre

Kişiyi özel

Sivas'ta 3 ncü Kolordu Komutanlığına
Ankara'da 20 nci Kolordu Komutanlığına

1. (Heyeti Temsiliye) Ateşkesten sonra İstanbul Hükümetini oluşturan kişilerin ve nazırların, devletin dengesini, hukuk ve milletin haysiyetini çok kötü bir şekilde bozan çürük ve perişan siyasetlerinin çeşitli tarihlerdeki acı örneklerini genel olarak gösteren bir muhtırayı özetle aşağıya naklediyorum. Akla gelmeyen daha bazı hususlar olabilir. Bunu yalnız Sivas'taki genel ve millî kongre yüksek heyetini aydınlatmak amacıyla arz ediyorum. Bu heyete sunulup haber verilmesini özellikle rica ederim.

2. İstanbul'daki hükümet ve askerî dairelerin önde gelen kişileri ve başkanları, sürekli değişikliğin sonucu olarak öyle değersiz ve vasıfsız insanlardan oluşan bir karma hâline gelmiştir ki, yarın durumun ortaya çıkıp değişmesiyle örneğin Amerika'nın yetkili kişileri ve siyasileriyle karşı karşıya gelip de görüşülüp muhasebeye başlanırsa, bunlar yönünde derhâl idarî gücümüz aleyhine yeni düşüncelerin oluşmasına başlayacağı kesindir. Bunu çok nazik bir mesele olarak kabul etmek gerekir.

3. 3 ncü ve bilgi için Ankara'da 20 nci Kolordu Komutanlığına çekilmiştir.

15 nci Kolordu Komutanı

Tuğgeneral

Şifre edildi.

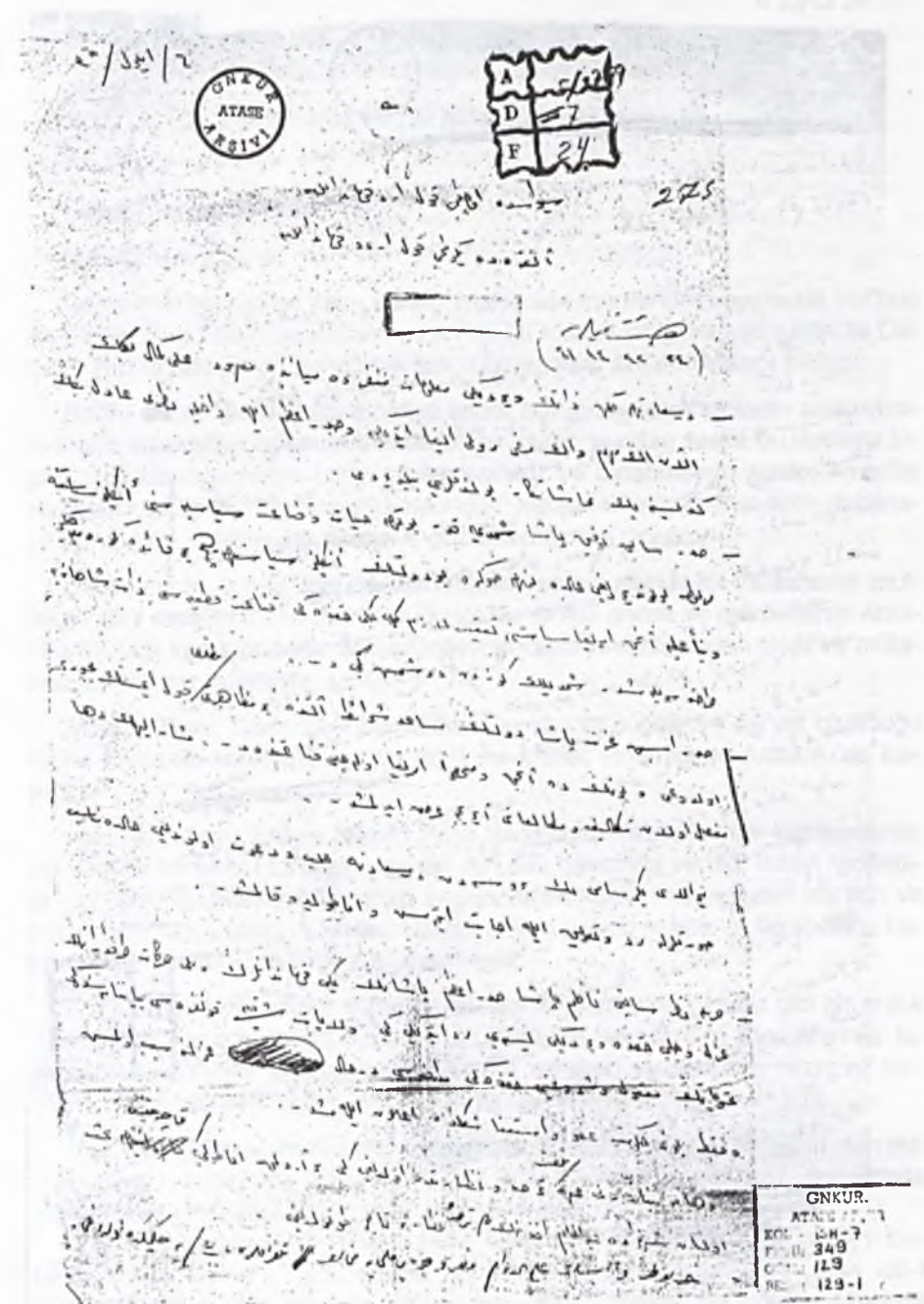
6.3.1919

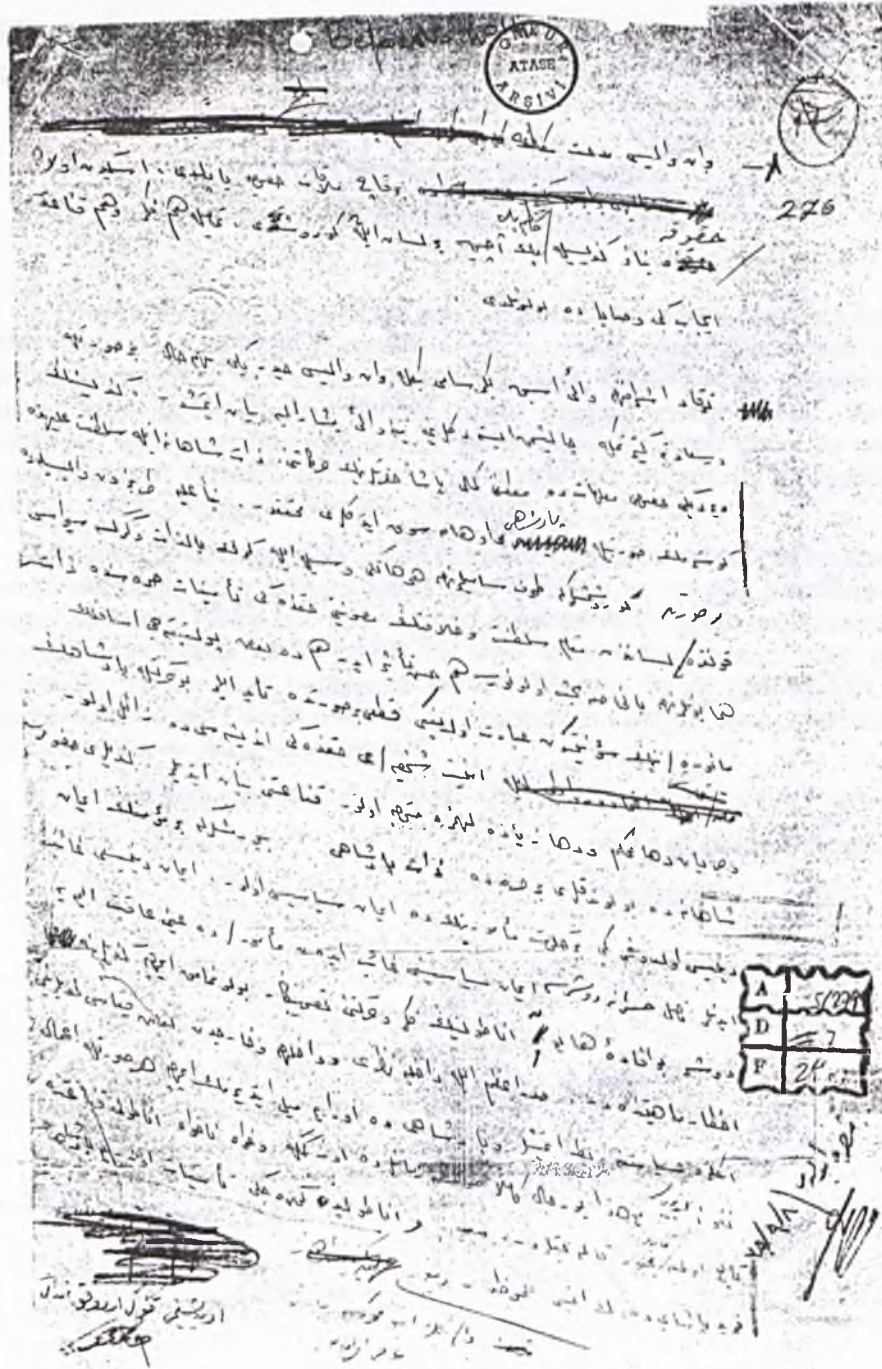
Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7

Kutu : 349

Gömlek : 131

Belge : 131-1

6 Eylül 35

Sivas'da 3 ncü Kolordu Komutanlığına
Ankara'da 20 nci Kolordu Komutanlığına

Heyet-i Temsiliyeye

(24, 42, 14, 41)

Dersaadet'den gelen zatın verdiği malumat-ı münferide meyanında ma'hud Ali Kemal Beyin elan en mühim ve en menfi rolü ifa ettiği ve sadrazam ile Dahiliye Nazırı Adil Beyin kendisine pek mümaşatkâr bulunduklarını bildirdi.

Sadr-ı sabık Tefik Paşa şimdiye kadar bütün hayat ve kanaat-ı siyasiyesini İngiliz siyasetine merbut bulundurduğu hâlde, bundan sonra bu devletin İngiliz siyasetinden hiçbir faide göremeyeceği ve binaenaleyh ancak Amerika siyasetini takib lâzım geleceği hakkındaki kanaat-ı kat'iyesinin zat-ı şahane-ye sarahaten söylemiştir. Şimdilik gözden düşmüş gibidir.

Sadr-ı esbak İzzet Paşa devletin müsaid şeraiti altında bir müzaheret-i mutlaka kabul etmesinin mecburi olduğu ve bunun da ancak ve münhasıran Amerika olacağı kanaatindedir. Müşarünileyhin daha mufassal olan teklif ve müta-laatı ayrıca arz edilmiştir.

Miralay Bekir Sami Bey Bursa'dan Dersaadet'e celb ve da'vet olduğu hâlde münasib suretlerle red ve ta'vik ile icabet etmemiş ve Anadolu'da kalmıştır.

Harbiye Nazırı Sâbıkı Nazım Paşa Sadrazam Paşanın yeni kumandanların ve millî harekât-ı tarafdarının azl ve celbi hakkında verdiği listeyi reddettiği gibi Vilayat-ı Şarkıye Kongresi beyannamesindeki muhtariyatın ma'kun ve meşruiyeti hakkındaki müdafası derhâl azline sebep olmuş ve fakat bunu hükümet afv ve istifa şeklinde ilân eylemiştir.

Evhama binaen veliaht sultan tarassud ve nezaretde olduğu gibi bir aralık Anadolu'ya kaçacağından bahsolunan şehzade Abdulhalim Efendinin de tarassud ve nezarete tâbi tutulduğu Harput valisinin aled-devam mızır ve cer-yan-ı milliye muhalif telgrafları Babı aliye çekilmekte olduğu.

Van Valisi Midhat Beyle birkaç mülâkat-ı hususiye yapıldı. Eskiden olan hukuka binaen kendisiyle Kâzım Bey pek açık bir lisan ile görüşdü. Tamamıyla hem fikir ve hem kanaatden icabı gibi vesayada bulunuldu.

Tokad eşrafından Vali-i Esbak Bekir Sami Beyle Van Valisi Haydar Beyi beheme-hal bir suretle Dersaadet'e getirtmeye çalışmak istediklerini yine vali-i müşarunileyh beyan etmiştir. Kendisinin verdiği hususi ma'lumatta Mustafa Kemal Paşa hazretlerinin harekâtını zat-ı şahane ile saltanat aleyhinde göster-

mek suretiyle padişahı evhama sevk ettikleri muhukkaktır. Binaenaleyh Trabzon valisiyle de bu suretle görüşmüşler ki taraf-ı samilerinin herhangi vesile ile gerek bizzat ve gerekse Sivas Kongresi lisanından makam-ı saltanat ve hilafetin masuiyeti hakkındaki te'sisat sırasında zat'ı hümayunlarından bilhassa bahsolonursa hem hüsnü te'sir eder hem de bazı politikacı esafilin manevralarının su'i niyetden ibaret olduğunu kat'i bir surette te'yid eyler. Bu hareketle padişahın emniyet-i şahsiyeleri hakkındaki endişesi de zail olur ve cereyan daha muhkem ve daha ziyade lehimize müteveccih olur kanaatini beyan ettiler. Kendileri huzur-u şahanede bulundukları bir sırada zat-ı padişahı buyurmuşlar ki; bir mü'minin iman-ı dinîsi olduğu gibi bir hükûmet me'murinin de iman-ı siyasiyesi olur. İman-ı dinîsini gaib edenler nasıl hüsrana düşerse iman-ı siyasiyesini gaib eden memurlar da aynı akıbet-i elimeye düşer. Bu ifade-yi hümayun Anadolu'nun fikir ve hareketini tasvibkâr bulunmamak için kendilerine ihtar mahiyetindedir. Sadrazam ile dahiliye nazırı ve dahilden ve haricden bazı rüfekasını kendilerini İngiltere siyasetine rabtettmişler ve padişahı da oraya meylettirmek için her suretle i'mal-ı nüfuz ediyorlar. Ma'haza bu ricalkâmilin son zamanlarda ürkmeye ve hah nâhah Anadolu kanaatine tabi' olmaya tamamıyla mecbur kalacaklardır. Anadolu'dan göreceği te'sisat üzerine padişah Ferid Paşayı da terk etmesi melhuzdur. Vali beyin işbu mahremane beyanatı arz olunur.

Şifre edildi. 8.9.35

On Beşinci Kolordu Kumandanı
Kâzım

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 349
Gömlük : 129
Belge : 129-1,2

Belge No : 4014

6 Eylül 1919

Sivas'ta 3 ncü Kolordu Komutanlığına
Ankara'da 20 nci Kolordu Komutanlığına

Heyet-i Temsiliyeye

İstanbul'dan gelen kişinin verdiği kişisel bilgiye göre, Ali Kemal Beyin şu anda en önemli ve en olumsuz rolü oynadığı sadrazam ile İçişleri Bakanı Adil Beyin kendisine pek yakın olduğunu bildirdi.

Eski Sadrazam Tevfik Paşa şimdiye kadar bütün hayat ve siyasî düşüncesini İngiliz siyasetine bağladığı hâlde bundan sonra bu devletin İngiliz siyasetinden hiçbir fayda göremeyeceği ve bununla beraber ancak Amerika siyasetini takip gerekeceği hakkındaki kesin kanaatini padişaha açıkça söylemiştir. Şimdilik gözden düşmüş gibidir.

Daha önceki sadrazamlardan İzzet Paşa, devletin uygun şartlar altında bir yardımı mutlaka kabul etmesinin mecburî olduğu ve bunun da ancak ve özellikle Amerika olacağı düşüncesindedir. Kendisinin daha ayrıntılı olan teklif ve düşünceleri ayrıca arz edilmiştir.

Albay Bekir Sami Bey Bursa'dan İstanbul'a celp ve davet olunduğu hâlde bu daveti uygun şekilde red ve geciktirerek kabul etmemiş ve Anadolu'da kalmıştır.

Eski Harbiye Nazırı Nazım Paşa, Sadrazam Paşanın yeni komutanlarının ve millî harekât taraftarlarının azl ve celbi hakkında verdiği listeyi reddettiği gibi Doğu İlleri Kongresi beyannamesindeki muhtariyetin makul ve meşruluğu hakkındaki savunması derhâl azline sebep olmuş, fakat bunu hükûmet istifa şeklinde ilân etmiştir.

Kuşkuların dolayı Veilaht Sultan gözetim altında olduğu gibi bir aralık Anadolu'ya kaçacağından söz edilen Şehzade Abdulhalim Efendinin de gözetim altında tutulduğu, Harput valisinin devamlı zararlı ve millî akıma karşı telgrafları İstanbul'a çekmekte olduğu.

Van Valisi Mithat Beyle birkaç özel görüşme yapıldı. Eskiden olan hukuka binaen kendisiyle Kâzım Bey açık olarak görüştü. Tamamıyla aynı fikir ve aynı düşünce doğrultusunda tavsiyelerde bulunuldu. Tokat ileri gelenlerinden eski vali Bekir Sami Beyle Van Valisi Haydar Beyi mutlak bir şekilde İstanbul'a getirtmeğe çalışmak istediklerini yine vali kendisi açıklamıştır. Kendisinin verdiği övil bilgide Mustafa Kemal Paşanın harekâtını padişah ile saltanat aleyhinde göstermek suretiyle padişahı kuşkuya sevk ettikleri muhakkaktır. Bundan dolayı Trabzon valisiyle de bu şekilde görüşmüşler ki sizin tarafınızdan herhangi bir vesile ile gerek bizzat ve gerekse Sivas Kongresi'nde saltanat ve hi-

Belge No : 4015

Erzurum

10.9.35

Trabzon Mevki Kumandanlığına

3.T.Kumandanlığına

Sivas Kongresi'nin zat-ı akdes-ı hazret-i padişahiye bazı maruzatda bulunmasına Telgraf ve Posta Müdüriyet-i Umumiyesi müsaade etmemiş ve milletin sevgili hakaniyla görüşmesine mani olmuş olduğundan milletin arzu ve kararıyla Umum Anadolu Telgraf Merkezi maksadın husulüne kadar Der-saadet'le muhabereyi kat' etmiştir.

Binaenaleyh Trabzon Telgraf Merkezince de bu saatden itibaren İstanbul ile resmi muhaberat kat' edilmeli yalnız ecnebi me'mur ve mümessillerinin vereceği telgraf ve şifreler ile kolordudan yazdırılması ayrıca emrolunacak telgraf ve şifreler ve ale-l umum hususî muhaberat ahz ve keşide olunmalıdır. Bu cihetin suret-i münasebede temini ve ita'si.

(Trabzon Mevki Kumandanlığına ve 3. Fırka Kumandanlığına şifre ettim. 10.9.35)

3. K. Kumandanlığına

Dersaadet'e telgraf muhaberesinin kat'ı için Trabzon Mevki Kumandanlığına verdiğim emrin suretini bera-yı ma'lumat arz ediyorum.

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 349
Gömlek : 138
Belge : 138-1

Belge No : 4015

Erzurum

10.9.1919

Trabzon Mevki Komutanlığına

3 ncü Tümen Komutanlığına

Sivas Kongresi'nin padişaha bazı isteklerde bulunmasına Telgraf ve Posta Genel Müdürlüğü müsaade etmemiş ve milletin sevgili hakaniyla görüşmesine engel olmuş olduğundan, milletin arzu ve kararıyla bütün Anadolu telgraf merkezleri, amaca ulaşınca kadar İstanbul'la haberleşmeyi kesmiştir.

Bununla beraber Trabzon Telgraf Merkezince de bu satten itibaren İstanbul ile resmî haberleşme kesilmeli, yalnız yabancı memur ve temsilcilerinin vereceği telgraf ve şifreler ile kolordudan yazdırılması ayrıca emrolunacak telgraf ve şifreler ve genel olarak özel haberleşmeler yapılmalıdır. Bu durumun uygun olarak yapılmasını Trabzon Mevki Komutanlığına, 3 ncü Tümen Komutanlığına şifre ettim. 10. 9. 1919

3 ncü Tümen Komutanlığına

İstanbul'la telgraf haberleşmesinin kesilmesi için Trabzon Mevki Komutanlığına verdiğim emrin suretini bilgi için arz ediyorum.

Kâzım Karabekir

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 349
Gömlek : 138
Belge : 138-1

Bulge No. 4016

برایم که فغانمانه
الغیرم که افغانمانه
والکام مرکه فغانمانه
طریقه مری فغانمانه

153

حکومت سکنیه نه سوارا به منزه تولد تاش و هیجابه دولایید آتقره علما
و اشرافه ملت نامه اندی حضرتزادشاهی کشیده ~~ایلیه~~
~~ایلیه~~ ایلیه دکلر نهران مقع یا یلده مالدی حادی کیریمی
قوله اردو تهماندانقره ~~ایلیه~~ ^{یا یلده} نهران صورتی آتی ربی ایلیوم
از مندم علما و اشرافه هر فرقه مقام ملای خلافت اهالی نامه معروفانه
ملت مردم یولایله مقدر .

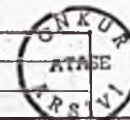
صدا

GNKUR.
ATASE ARSIVI
KOL. 134-7
KUTU: 349
GOM.: 141
BEL: 141-1

[Handwritten signature]

دستور و قوانین

تشریح التامہ

152

شماره	تاریخ	ساعت	اسما
اول سکون			
اول سکون			

دولت اسلامیہ

وزارت داخلہ و امور خارجہ

حکومت قلمرو ہندوستان مرکزی

مکتبہ قومی اعلیٰ

نوع و صفت	طریقہ	تاریخ	اسما
اول سکون			
اول سکون			

[illegible]

GNKUR.
ATASE ARŞIVI
KOL. : 134-7
KUTU: 349
GÖM.: 141
BEL. : 141-2.

[illegible]Erzurum

11.9.35

Diyarbakır'da 13 ncü K.Kumandanlığına
Elaziz'de 11 K.Ahz-ı Asker Heyet-i Riyasetine
Van'da 11 Fırka Kumandanlığına
Trabzon Mevki Kumandanlığına

Hükûmet-i merkeziyenin su-i idaresinden mütevellid tesir ve heyecan dola-
yısıyla Ankara ulema ve eşrafının millet namına zat-ı akdesi hazret-i padişahi-
ye keşide eylemek istedikleri telgraf hakkında yapılan muameleyi havi Yirmin-
ci Kolordu Kumandanlığından yazılan telgraf suretini atıyle derc ediyorum.

Erzurum ulema ve eşrafı tarafından da makam-ı mualla-yı hilâfete ahali na-
mına ma'ruzat-ı lazimeyede bulunulacaktır.

Suret

Bugün Ankara ahalisi namına ulema-yı kiram ve eşraf-ı belde bil-ictima' hûkûmet-i merkeziyenin su-i idaresine te'sir etmesinden bahis ve bilhassa hükûmetin milleti temsil eden kongrenin ma'ruzatını zat-ı hazret-i hilâfet penahilerine arzına hail olması şer'an ve aklen ihanet olunacağından milletin arzu-yu meşrua'sına hükûmetin de teşriki irade buyrulması mevzinde telgraf çekilmiş ve Dahiliye Nezaretinin emriyle Mabeyn-i Humayuna verilmemesi üzerine, Belediye Reisi Vekili Hoca Rıfat Efendi hazretleri padişahla millet arasına hail olmaz,ihtarında bulunmasıyla şimdi Meclis-i Vükela hal-i in'ikadda bulunduğundan üç saat sonra cevap verileceği buyrulmuş olduğu ma'ruzdur. Heyet-i Mebusa zaman-ı muayyeni bekliyor.

20.K.K.Vekili

Kaimakam Mahmut

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 349
Gömlek : 141
Belge : 141-1,2,3

Aded

105

3613

müsta'celdir.

16 Eylül 35

Palu'dan geçecek olan

Vali Haydar Beyefendiye

14 Eylül 35 tarihiyle Malatya Mutasarrıflığından bildirilmiştir.

1. Firari Ali Galip'le hempaları Malatya mutasarrıfı propagandaya memur eşhas ma'lume-i rezile bazı safdılanı toplamakla meşgul iken Malatya Heyet-i Meb'usasının birer ağa refakatıyla Arga'ya muvasalatı aşairi hakikatdan haberdar etmiş ve aşair-i muhsusa bu hareket-i hainaneyi bit'tab'nefretle karşılaşmış ve dağılmışlardır.

2. Maksud-ı melunanelerinin de muvaffak olamayacaklarını tamamen anlayan Ali Galib'le mutasarrıf Halil Kahta tarikiyle Urfa'ya hareket etmişlerdir.

3. İngiliz Binbaşı Novel dahi Miralay Tabl'dan aldığı emir üzerine jandarmalarımız vedâında Elbistan'a gidecektir. Miralay Tabi Malatya mutasarrıfına Binbaşı Novel'in hiçbir vazifesi olmadığını ve derhâl geri aldırılacağını evvelce mutasarrıf re'sen bildirmiştir.

4. Vaziyet-i umûmiye lehül hamd mükemmeldir. Milletin bu vahdet iradesi karşısında hükûmet-i merkeziyenin pek yakında işi ehillerine terk edecekleri me'mul-ü kâvidir.

Seyahatinizde afiyet diler te'yid-i sâimiyet eylerim.

Vürûdu 16.9.35

15.K.Kumandanı

Saat 11.25.S

Erzincan'da Murad

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7

Kutu : 349

Gömlek : 190

Belge : 190-1

Adet

105

3613

aceledir.

16 Eylül 1919

Palu'dan geçecek olan

Vali Haydar Beye

14 Eylül 1919 tarihiyle Malatya Mutasarrıflığından bildirilmiştir.

1. Firari Ali Galip ve yandaşları, Malatya mutasarrıfı ve propagandayla görevlendirdikleri malum rezil kişiler, bazı saf insanları toplamakla meşgul iken Malatya mebuslar heyetinin birer ağa refakatıyla Arga'ya gelmesi, aşiretleri gerçeklerden haberdar etmiş ve aşiretler bu hain hareketleri doğal olarak nefretle karşılaşmış ve dağılmışlardır.

2. Kötü emellerine ulaşamayacaklarını tamamen anlayan Ali Galip'le Mutasarrıf Halil Kahta yoluyla Urfa'ya hareket etmişlerdir.

3. İngiliz Binbaşı Novel de Albay Tabl'dan aldığı emir üzerine jandarmalarımıza veda ettikten sonra Elbistan'a gidecektir. Albay Tabl, Malatya mutasarrıfına Binbaşı Novel'in hiçbir görevi olmadığını ve derhâl geri aldırılacağını daha önce kendiliğinden bildirmişti.

4. Genel durum, şükürler olsun mükemmeldir. Milletin bu birlik iradesi karşısında İstanbul Hükûmetinin çok yakında işi ehillerine terk edecekleri kuvvetle tahmin edilmektedir.

Seyahatinizde afiyet diler, tekrar samimiyetimi bildiririm.

Gelişi : 16.9.1919

15 nci Kolordu Komutanı

Saat : 23.25

Kâzım Karabekir

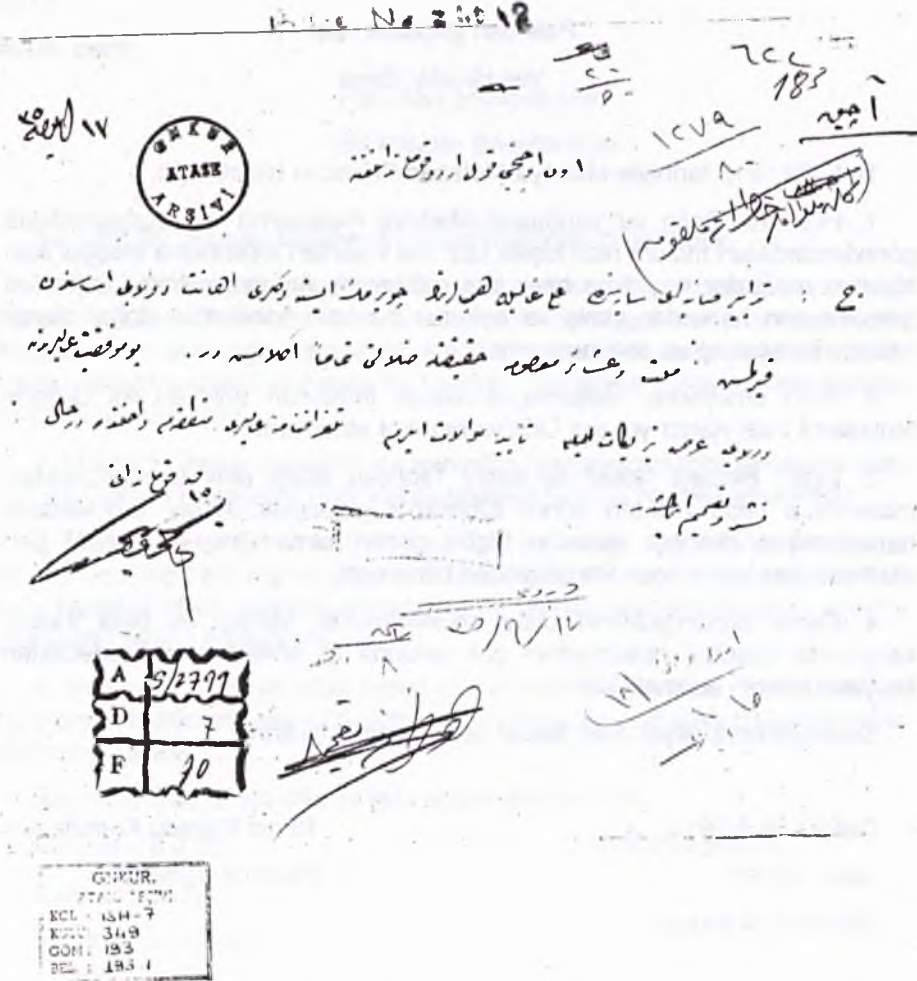
Erzincan'da Murat

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7

Kutu : 349

Gömlek : 190

Belge : 190-1

Açık

17 Eylül 35

On Üçüncü Kolordu Kumandanlığına

C: Tedâbir-i sâniyeleri sâyesinde Ali Galib'le hempalarının çevirmek istedikleri ihanet dolayı esâsından kırılmış millet ve aşâir-i ma'sûme hakikadle dalâleti tamamen anlamışdır. Bu muvaffakiyet-i âliyelerinden dolayı arz-ı tebrikât ile te'yid-i muvalât eylerim. Telgrafnâme-i âliyeleri mıntıkam dâhilinde derhâl neşr ve ta'mim edilmiştir.

Vürûdu : 17.9.35

15. K.Kumandanı

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
 Kutu : 349
 Gömlek : 193
 Belge : 193-1

Açık

17 Eylül 1919

13 ncü Kolordu Komutanlığına

Cevap: Sonradan alınan tedbirler sayesinde Ali Galip'le yandaşlarının çevirmek istedikleri ihanetten dolayı temelden sarsılmış millet ve masum aşiretler, gerçekle yalanı tamamen anlamıştır. Bu başarınızdan dolayı tebrik eder tekrar dostluğumu bildiririm.

Telgrafınız benim bölgemde derhâl yayınlanıp dağıtılacaktır.

Gelişi 17.9.1919

15 nci Kolordu Komutani

Kâzım Karabekir

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7

Kutu : 349

Gömlek : 193

Belge : 193-1

مترقات

GNKUR
 ATAGE ARJIVI
 18

ردیف	نام	تاریخ	محل	ملاحظات	تاریخ	محل	ملاحظات
۱	...	...	...	...	...	...	...
۲	...	...	...	...	...	...	...
۳	...	...	...	...	...	...	...
۴	...	...	...	...	...	...	...
۵	...	...	...	...	...	...	...
۶	...	...	...	...	...	...	...
۷	...	...	...	...	...	...	...
۸	...	...	...	...	...	...	...
۹	...	...	...	...	...	...	...
۱۰	...	...	...	...	...	...	...

بر روی این برگه ...

تاریخ ...

محل ...

ملاحظات ...

15 K.K.

Mahreci Hamidiye

Burdur, Isparta, Denizli, Afyonkarahisar sancaklarıyla Bursa vilâyeti Dinar, Uşak, Gedüs, Alaşehir, Söke kazaları ve mülhâkâtı kâmilin Millî Kongre Heyet-i Temsiliyesiyle kesb-i irtibât ederek hükûmet-i hâzıra-i merkeziyeleriyle kat'-i alâka ettiği tebşir olunur.

2.10

20 K.Kumandanı

Ali Fuad

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 350
Gömlek : 12
Belge : 12-1

15 nci Kolordu Komutanlığına

Yazının Çıktığı Yer : Hamidiye

Burdur, Isparta, Denizli, Afyonkarahisar sancaklarıyla Bursa vilâyeti Dinar, Uşak, Gediz, Alaşehir, Söke kazaları ve bu bölgelere bağlı yerler tamamen Millî Kongre Heyeti Temsiliyesiyle bağlantı sağlayarak İstanbul Hükûmeti ile ilişkisinin kesildiği müjdelendi.

2.10

20 nci Kolordu Komutanı

Ali Fuad

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 350
Gömlek : 12
Belge : 12-1

**D. 3, 9, 11 ve 23 NCÜ TÜMENLERİN
YAZIŞMALARI**

216

$$\begin{array}{r} 520 \\ 20 \overline{) 1040} \\ \underline{1040} \\ 0 \end{array}$$

بجانب
یا علی

ص ٧٧

20 19/10

-127-

Halid Beyin şifresi
Zâta muhsusdur.

Torul
31.8.35

15 K.Kumandanlığına

Halid Beyden

1. 2515 : Evliyâ-yı umûr efendilerimizin hıyanetleri hamiyetsizlikleri tahakkuk etmesine nazaran Sivas Kongresi'nde kabinenin meslek-i sâkimi şer' ve tamamen isbat edilerek milletin serkârından atılmaları te'min edilmelidir. Eğer büyük kongrenin mukni ve müsbet matlublar, is'af edilmezse kıyam-ı meşru' olmaz mı?

2. Trabzon'da Ömer Fevzi'nin mes'uliyetinde intişar eden Selamet gazetes-i, kongre, Mustafa Kemal Paşa ve bilhassa Rauf Bey aleyhinde ateş püskürmekte ve efkârı aleyhimize sürüklemektedir. Bu muhalefet hükûmet-i merkeziye dalkavukluğunu yapan bir kısım Dersaadet matbuatına da sir'ayet ederse Sivas Kongresi'nin muvaffakiyeti şüpheye düşecektir. Zamanın ehemmiyetine binaen bu herifi susdurmak azmindeyim. Bu yumruğun aynı zamanda Trabzon ve Erzurum menâtıkında ümid etmediği bir tarzda bir muameleye dûçar olan heyetin bi-n-netice hükûmetin doğru düşünmelerine bais olacağını zannediyorum. Bu babdaki nokta-i nazar-ı sâmilerinizin iş'arı ma'ruzdur.

Harekât
770
1.9.35

3.Fırka K.
Atıf

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 349
Gömlek : 108
Belge : 108-1

Halid Beyin Şifresi
Kişiye Özel

Torul
31.8.1919

15 nci Kolordu Komutanlığına

Halid Beyden

1. 2515: İş başında bulunan kişilerin hıyanetleri ve hamiyetsizliklerinin ortaya çıkmasına rağmen, Sivas Kongresi'nde, kabinenin yanlış yolu tamamen ispat edilerek milletin başından atılmaları sağlanmalıdır. Eğer büyük kongrenin inandırıcı ve olumlu talepleri kabul edilmezse bu haklı bir ayaklanma olmaz mı?

2. Trabzon'da Ömer Fevzi'nin sorumluluğunda yayınlanan Selâmet gazetes-i, kongre, Mustafa Kemal Paşa ve bilhassa Rauf Bey aleyhinde ateş püskürmekte ve kamuoyunu aleyhimize sürüklemektedir. Bu muhalefet İstanbul hükûmeti dalkavukluğunu yapan bir kısım İstanbul yayınlarına da sığarsa, Sivas Kongresi'nin başarısı şüpheye düşecektir. Zamanın öneminden dolayı bu herifi susturmak niyetindeyim. Bu yumruğun aynı zamanda Trabzon ve Erzurum bölgelerinde ummadığı şekilde bir işleme uğrayan heyetin, sonuç olarak hükûmetin doğru düşünmelerine sebep olacağını zannediyorum. Bu konudaki düşüncelerinizin bildirilmesini arz ederim.

3 ncü Tümen Komutan Vekili
Atıf

Harekât
770
1.9.1919

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 349
Gömlek : 108
Belge : 108-1

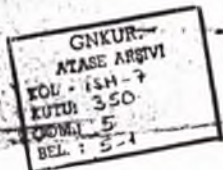
تاریخ: ۳۳۵ - ۳۳۵
ع: ۳۳۵ - ۳۳۵

اؤن بشنجی قول اوردو قوماندانلقته

وصولی: ۳۳۵ - ۳۳۵
آچان مامورک ایشلی:

۲۹/۹/۲۵ سیفیه . دایم اولمیش صدارته یارلیغی نفاذده لایحه عفو صحر
لایحه کی تفریح ایلمه دایرینه لایحه ده نظرده قیلمیش ایریه ده حکمت شومیه
مفسده لایحه کوردلرکیم برآنه اولمیش حکمتیه تائیم ایلمه و بر تائیم بصله نایمه
ادلرین مفسدی ویردیم مایه لایحه مفسده مایه لایحه کیریم مایه لایحه . دایم اولمیش
اولمیش لایحه عفو قورقده عفو لایحه کیریم مایه لایحه عفو کیریم . بوراج تفریح مایه
عمومیه کوردلرکیم ایلمه لایحه شومیه کوردلرکیم ده عفو لایحه مایه لایحه کوردلرکیم
چونکه طرزده کیریم مایه لایحه عفو لایحه کیریم مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم
بولمیش و عفو لایحه مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم
طرزده کیریم مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم
اولمیش مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم

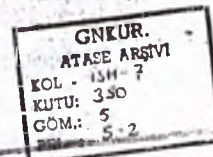
اؤن بشنجی قول اوردو قوماندانلقته

ع: ۳۳۵ - ۳۳۵

وصولی: ۳۳۵ - ۳۳۵
آچان مامورک ایشلی:

دایم اولمیش مایه لایحه عفو قورقده عفو لایحه کیریم مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم
دایم اولمیش مایه لایحه عفو قورقده عفو لایحه کیریم مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم
نفاذده لایحه عفو قورقده عفو لایحه کیریم مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم
دایم اولمیش مایه لایحه عفو قورقده عفو لایحه کیریم مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم
استداف ایتمیش مایه لایحه عفو قورقده عفو لایحه کیریم مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم
شور اولمیش مایه لایحه عفو قورقده عفو لایحه کیریم مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم
بوستونه اولمیش مایه لایحه عفو قورقده عفو لایحه کیریم مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم
مایه لایحه عفو قورقده عفو لایحه کیریم مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم
نفاذده لایحه عفو قورقده عفو لایحه کیریم مایه لایحه کیریم مایه لایحه کیریم

اون بشجی قول اوردو قوماندانلقه

ع ۳۳ - -

وصولی: - - ۳۳ ساعت

آجان مامورك امضی:

بویکسسه بر رزم راه اولینه موضوعه

دوگه: قریانی

براسه

(5) 4/4

3B

A	5-1-19
D	5-9
F	5-2

GNKUR.
ATASE ARŞIVI
KOL - İSH-7
KUTU: 350
GÖM.: 5
BEL : 5-3

Aceledir.

On Beşinci Kolordu Kumandanlığına

C. 29.9.35 şifreye: Vali vekilinin sadârete yazdığı telgrafda bazı hususların lâzımı gibi tasrîh edilmemiş olduğu buraca da nazar-ı dikkati celb etmiş idiye de heyet-i umûmisi i'tibârıyla maksada kâfi görüldüğünden bir an evvel çekilmesini te'min etmek ve bir te'sir ve tazyikle yazılmış olduğun manasını verdirmemek için fazla münakaşaya girilmemiş idi. Bu gibi telgrafların evvelen Sivas'da umumî kongreye arz ve bâdehû keşidesi hususuna gelince; buraca tetkik ve makâsıd-ı umûmiyeye göre olması te'min edilmekte olduğundan şimdilik bundan da sarf-ı nazar olunması muvafık görülmüşdür.

Çünkü; Trabzon gibi me'murin ve ahali içinde muhtelif fırka ve milletler mensub her cinsden adamlar bulunan ve hariçden de her zaman muhtelif fikir ve meslekden insanlar gelip giden bir mahalden (şifre) tarz-ı hareket bir takım dedikoduları ve mütebayyin fikirler meydana almasını ve işin uzamasını mucib olacaktır. Sivas Kongresi'nin intihâbâtâ vesaireye dair mahallince yapılması mümkün olan bazı hususa vakitsiz tebligatı burada türlü türlü tefsir ve te'villere uğratılmış ve Trabzon'un ma'lum-u sâmilere olan vaziyeti ihdas etmiştir. Binaenaleyh henüz kongre nizamnamesine göre heyet-i merkeziyesi ta'dil edilmeyen ve teşkilâtı taazzu' etmemiş bulunan Trabzon'da takip olunan gayenin fırkacılık hissinden ve her türlü ihtirasatdan biri olduğuna ve ancak mülk ve milletin saadeti ve selâmetini istihdaf ettiğine herkesi ikna etmek ve bu suretle âşâr-ı fiiliyeyi esasen meşhûd olmayan ve anlatılmamaklıktan mütevellid olan fikr-i ihtilafeti de büsbütün ortadan kaldırarak efkâr-ı umumiye kâmilan amâli-i mukadese-yi milliye etrafında toplamakdan münasib olacağı kanaatindeyim. Şu hâl-i husus nefsi Trabzon kasabasına münhasır olup diğer mevakide tezahürât pek yüksek bir derecede olduğu ma'ruzdur.

3.Fırka Kumandanı

Miralay

Rüşdî

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 350
Gömlek : 5
Fihrist : 5-1,2,3

Açan me'murun imzası

Aceledir.

15 nci Kolordu Komutanlığına

Cevap 29.9.1919 şifreye: Vali vekilinin sadarete yazdığı telgrafta bazı hususların gereği gibi açık söylenmemiş olduğu buranın da dikkatini çekmiş ise de genel olarak amaca kâfi görüldüğünden bir an önce çekilmesini sağlamak ve bir etki ve zorlama ile yazılmış olduğu anlamını verdirmemek için fazla tartışmaya girililmemişti. Bu gibi telgrafların öncelikle Sivas'ta genel kongreye arzı ve daha sonra çekilmesi konusuna gelince; buraca tetkik ve genel amaca göre olması sağlanmakta olduğundan şimdilik bundan da kaçınılması uygun görülmüştür. Çünkü; Trabzon gibi memurları ve ahalisi içinde çeşitli parti ve milletlere mensup her türden insan bulunan ve dışarıdan da her zaman çeşitli fikir ve meslekten insanlar gelip giden bir yerden (şifre) hareket tarzı birtakım dedikodular ve farklı fikirlerin ortaya çıkmasına ve işin uzamasına neden olmaktadır. Sivas Kongresi'nin seçimlere vesaireye dair, bölgesince yapılması mümkün olan bazı konularda vakitsiz tebligatı burada türlü türlü yorumlara ve yanlış anlaşılmalara uğratılmış ve Trabzon'un malûmunuz olan vaziyetini oluşturmuştur. Bununla birlikte henüz kongre nizamnamesine göre merkez heyeti değiştirilmeyen ve teşkilâtı şekillenmemiş bulunan Trabzon'da güdülen amacı particilik hissinden ve her türlü ihtirastan biri olduğuna ve ancak vatan ve milletin saadeti ve selâmetini amaçlandığına herkesi ikna etmek ve bu suretle fiilî görevi esasen görülmeyen ve anlatılamamaktan doğan fikir ayrılığını da büsbütün ortadan kaldırarak, genel durumu tamamen millî ve kutsal amaçlar etrafında toplamanın uygun olacağı düşüncesiydeyim. Bu durum Trabzon kasabasına özgü olup, diğer yerlerde coşkunun pek yüksek bir derecede olduğunu arz ederim.

3 ncü Tümen Komutanı
Albay Rüşdü

Koleksiyon	: İstiklâl Harbi-7
Kutu	: 350
Gömlek	: 5
Belge	: 5-1,2,3

[illegible]

۱۰۰

15H-4
K: 350
G: 1.1

طریقہ زور و قوت احوال حضور مجیدی جریحہ شدہ بلکہ بر طرز حرکتہ مناسب کردہ و
نظامہ کورہ حبیب کرارہ اعضا ریفہ نیسی و شکیبہ کمالی املیہ مناسب
فرصتہ تعلیمہ و تحفہ ده .

اوچینی فرقه و کانتانت عجزاری طرفہ به افکاسی ساعدیه تاخیر و اشغال

ایده جلی کما عجزاریه نویدیم بر رویه و جنبه فضا و نور سنان

واحد عکرم دوازی فیه تعلیمه تا سر ایستہ اوچینی جویجہ

دعا به نه در ایده جلی نه ویکه عاقله بخیرات و سعادت و شرف

سایه اولدیم کما عجزاری و حق حضور صوری ده جند و فضا کمالی

مسبوه اولکوه و ذات سبیلیم نه تقدیر بر رویه و خالده بکوت ای

امضای باز سانه و طرز زنده برنی سانه صورتیه فرقه و شرف و شرف

طوفیه به طوفیه به دیرینه افکاسی و طرز زنده و شرف و شرف

فرقه بر رویه افکاسی ده الی مناسب اولدیم جلی و سعادت سنده بر رویه و شرف

و ۹ نه
ر شبی

۱۹

GNKUR.
ATA: 350
KUR: 350
G: 1.1
REL: 1.1

Zata mahsusdur.

Trabzon
1.10.35

15.K.K.

1. Şefaatchilik eden Abdülkerim merhum Ömer Fevzi'nin pederidir. Ömer Fevzi'nin derdesti için vali vekili polis müdiriyetine tebligatta bulunmuş ve biz-zat polis müdürü bu işe memur edilmiştir. Ayrıca hususi ta'kibât ve taharriyat da icra ettirilmektedir ve bu hainin yakalanmasına çalışılmaktadır.

2. Vali Galip Bey iki taraflı bir siyaset takip etmekte ve âmal-i milliyeye açıktan açığa muhalefet etmekle beraber hükûmet-i merkeziyye daha ziyade mu-avenetkâr bulunmakda ve daha büyük makam sahibi olmak emelini beslemek-de olduğunu mumailayh ile arada sırada vuku bulan muhavvereden ve şimdiye kadar burada yaptığım tahkikatdan anladım. Tahkikat-ı amika neticesini bil-âhire arz eylerim.

3. Dün vali vekilinin sadarete yazdığı şifrenin sureti arz edilmiş idi. Trabzon ahalisi tarafından âmal-i milliyeye muvafık telgraf yazılacaktır. Memurin-i hü-kûmetten bazı zevât ile Servet ve İzzet beyler belediye reisi vesair icab eden-lerle görüşdüm. Efkar-ı umumiye ve cereyân-ı millî pek iyidir. Evvelce de arz ettiğim üzere mülhakatta cereyân-ı millî de iyi bir şekildedir.

4. Trabzon'da Erzurum Kongresi'nin akdinden evvel teşkil edilen Müdafaa-i Hukuk şubesine ittihadçı manevrası telâkki edilmemek için her sınıf ve fırka-ya mensup zevât-ül hüsn ve bil âhire Erzurum Kongresi nizamnamesine yeni-den bir heyet-i merkeziye teşkiline teşebbüs edilmiş ise de ol surette Sivas Kongresi ile mâlûm olan muhaberât dolayısıyla a'zaların tebdiline hal-ü za-man müsait görülmemiştir. Binaenaleyh Trabzon heyet-i merkeziyesi tamamı-yla nizamnâme ahkâmına ve matluba muvafık olmadığından ve Servet ve İzzet beyler sair âmal-i milliyeye tamamen vakıf ve münevver zevât şimdilik heyet-i merkeziyye dâhil olmadıklarından arzu edilen şey heyet-i merkeziye ile temas ederek ve bil vasıta yaptırmak cihetini i'tizan ediyor ki Trabzon'un ahval-i hu-susiyesi cihetiyle şimdilik bu tarz-ı hareketde münasip görülmekte ve nizamna-meye göre heyet-i merkeziye azalarının tebdil ve teşkilâtının ikmalî ilk mûna-sib fırsatta tâlik olunmaktadır.

5. Üçüncü Fırka vekâletinin acizleri tarafından i'fa-yı muameleyi te'hîr ve eşkâl edeceği gibi acizlerine tevdi' buyrulan vazife-i kıtaat ve müessesesatın ve

ahz-ı asker devâirini teftişine me'mur edilmiş olmaklığım suretiyle daha iyi tevdu edilebileceğinden 3 F.9 saat muhaberat ve muamelâtın şimdilik sâbık olmadığı gibi icrası ve hatta her hususta hizmet ve fedakârlığı mesbuk olan ve zat-ı sâmilerince de takdir buyrulan Halid Beyin kendi imzasını yazmamak ve Trabzon'da bulunmamak suretiyle fırkanın emr-ü kumandasını doğrudan doğruya deruhde etmesi ve Trabzon Mevki Kumandanlığının da fırkaya merbut olması da en münasip olacağı mütalâasında bulunduğum ma'ruzdur.

9.F.K.
Rüşdü

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 350
Gömlek : 1
Belge : 1-1

Belge No : 4022

Kişiyi Özeldir.

Trabzon
1.10.1919

15 nci Kolordu Komutanlığına

1. Şefaatçilik eden Abdülkerim, adı geçen Ömer Fevzi'nin babasıdır. Ömer Fevzi'nin ele geçirilmesi için vali vekili polis müdürlüğüne tebligatta bulunmuş ve bizzat polis müdürü bu işe görevlendirilmiştir. Ayrıca özel olarak takip ve araştırma yapılmaktadır. Ve bu hainin yakalanmasına çalışılmaktadır.

2. Vali Galip Bey iki taraflı bir siyaset takip etmekte ve millî emellere açıktan açığa muhalefet etmekle beraber İstanbul Hükûmetine daha fazla yardımda bulunmakta ve daha büyük makam sahibi olmak emelini beslemekte olduğunu kendisi ile arada sırada yaptığım konuşmadan ve şimdiye kadar burada yaptığım araştırmalardan anladım. Ayrıntılı araştırmaların neticesini daha sonra arz ederim.

3. Dün vali vekilinin sadarete yazdığı şifrenin sureti arz edilmiş idi. Trabzon halkı tarafından millî emellere uygun telgraf yazılacaktır. Hükûmet memurlarından bazı kişiler ile Servet ve İzzet beyler, belediye başkanı vesaire, gereken kişilerle görüştüm. Kamuoyu ve millî akım pek iyidir. Önceden de arz ettiğim üzere katılımlar ve millî akımda iyi bir şekildedir.

4. Trabzon'da Erzurum Kongresi'nin toplanmasından önce oluşturulan Müdafaa-i Hukuk şubesine İttihatçı manevrası kabul edilmemesi için, her sınıf ve partiye mensup kişilerin ve daha sonra Erzurum Kongresi nizamnamesine yenden bir merkez heyeti oluşturulmasına kalkışılmış ise de o şekilde Sivas Kongresi ile bilinen haberleşmeler dolayısıyla üyelerin değiştirilmesi şu anda uygun görülmemiştir. Bununla beraber Trabzon merkez heyeti tamamen nizamname hükümlerine ve isteklere uygun olmadığından Servet ve İzzet beyler, diğer millî emellere tamamen vakıf ve aydın kişiler şimdilik merkez heyetlerine dâhil olmadıklarından arzu edilen şey, merkez heyetiyle temas edilerek ve doğrudan yaptırmak yönünü lüzumlu sayıyorlar ki Trabzon'un özel durumu yönüyle şimdilik bu hareket tarzı da uygun görülmekte ve nizamnameye göre merkez heyeti üyelerinin değiştirilmesi ve teşkilâtının tamamlanması ilk uygun zamana bırakılmalıdır.

5. 3 ncü Tümen vekâletinin benim tarafımdan yapılmasının ertelenmesi ve şekillendirileceği gibi bana bırakılan kıt'a görev ve müesseselerin Asker Alma

dairelerinin teftişine görevlendirilmiş olmam nedeniyle daha iyi idare edebileceğinden 3 ncü Tümen 9 saat muhabere ve işlemlerin şimdilik geçmişte olmadığı gibi yapılması ve hatta her hususta hizmet ve fedakârlığı bulunan ve sizce de takdir edilen Halid Beyin kendi imzasını yazmamak ve Trabzon'da bulunmamak suretiyle tümenin komutasını doğrudan doğruya yapması ve Trabzon Mevki Komutanlığının da tümene bağlı olması da en uygun olacağı düşüncesinde bulunduğum arz edilir.

9 ncü Tümen Komutanı
Rüştü

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 350
Gömlek : 1
Belge : 1-1

Belge No : 4023

لون پشچی قول اوردو قوماندانلغه

ص ۳۵-۱-۲

وصولی: ۳۵-۱-۲ ساعت
آچان مایورک ایستلی

GNKUR
ATASE
ARŞIVI

۱- وریقا، لولا و قضا کرک لری نه کا هیت میدر تکیه بونه بانه دی -
۲- قونیز پیغونیزدا انتخاب هفتده و قوجم دینیاره لاله شادان ایلانده -
۳- واره داییم ۲۵/۷/۲۹ آقش واصل اولدی -
۴- و طایفه
۵- حاجیه

۱۲/۱۲/۲۹
۱۲/۱۲/۲۹

A	5/24/29
D	29
F	11

GNKUR.
ATASE ARŞIVI
KOL : 24-7
KUTU: 350
GÖM: 10
BEL: 10-1

Belge No : 4023

Van

2.10.335

Vusulü: 4.10.1919 Saat

Açan memurun imzası

On Beşinci Kolordu Kumandanlığına

1. Vilâyet, liva ve kaza merkezlerindeki heyet-i milliyeler teşkilâtına başlandı.

2. Kongre mebuslarının intihâbı hakkında fırkaca dört maddelik telgraf alınmamıştır.

3. Van valisi 29.9.35 akşamı vâsıl oldu.

11 Fırka K.
Cavid

Yaver Selahaddin Efendiye

Yazdırdım 4/10

8.10 S.

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 350
Gömlek : 10
Belge : 10-1

Belge No : 4023

Van

2.10.1919

Gelişi: 4.10.1919 saat

Açan memurun imzası

15 nci Kolordu Komutanlığına

1. Vilâyet, liva ve kaza merkezlerindeki Heyeti Milliye teşkilâtlarına başlandı.

2. Kongre mebuslarının seçimi hakkında tümence dört maddelik telgraf alınmamıştır.

3. Van valisi 29.9.1919 akşamı geldi.

11 nci Tümen Komutanı
Cavit

Yaver Selâhattin Efendiye

Yazdırdım 4/10

Saat 20:10

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 350
Gömlek : 10
Belge : 10-1

Belge No : 4024

Geldiği yer : Afyonkarahisar

Çekildiği tarih : 25.6.1919

Konya 2 nci Ordu Müfettişliğine

Tümen bölgesinde milis kuvvetlerinin Müdafaa-i Hukuk ve Reddi İlhak heyetlerinin oluşturulması konusunda oldukça başarılı olduğu bir zamanda, İçişleri Bakanlığından bura mutasarrıflığına ve Konya vilâyetinden Burdur, Isparta mutasarrıflıklarına son defa gelen şifreli telgraf bütün çalışmalarımızı boşa çıkardı. İşbu telgrafın özetini arz ediyorum: Devlet Yunanlılar ve İtalyanlarla harp edemez. Varlığını ancak diplomatça koruyabilir. Millî ordu oluşturulması ve gerçekten işgallere fiilen karşı çıkılması felâkete sebep olabilir. Delegelerimizin başarısızlığına neden olan bu gibi teşkilâtı, bir vatan görevi olarak kabul ederek, saf bir şekilde çalışanlara çok insafsız davranılması ve gerekirse İstanbul'a Divanı Örfiye getirilmesi gerekmektedir. Buradaki Arnavut mutasarrıf, bu telgrafı kasabanın bütün önde gelen kişilerine okuttu. Kim bu emrin hükümlerine karşı hareket edecek veya hareketi hissedilecek olursa cenabetle itham edileceğini ve hemen koruma altında İstanbul'a gönderileceğini bildirdi. Bu uyarılar zaten istirahat mecbur olan ve bir dereceye kadar vatan hissinden mahrum bulunan eşrafı ürküttü. Fakat ben mülkî idarenin bu girişiminden etkilenmeyerek kendi istekleri çerçevesinde vatan hissinden mahrum olmadığına kanaat getirdiğim bazılarıyla görüşmeye devam ediyor ve teknik bilgiye sahip teşkilâtlar yapılmasına çalışıyorum. Yörüklerden 350-400 silâhlı, Mollazade Süleyman Abbas Bey komutasında olduğu hâlde her göreve hazırdır.

Ayrıca kasabadan da gereği kadar kuvvet elde etmeye çalışıyorum. Tiyniyeti bozuk Bektaşî mutasarrıfla ortak çalışmama bile kuvvetiyle karşı çıkıyor ve ihtimal ki hakkımda kendi üstlerine neler yazıyor ise, Uşak'ta oluşturulan 400'ü aşkın gönüllü kişilerin komutanı Süleyman Beye Salihli'de bulunan Kuvayı Milliye komutanı ile açıkça ortak çalışmasını emrettiğimi arz ederim.

23 ncü Fırka Komutanı

Kaymakam

Ömer Lütfü

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-6

Kutu : 257

Gömlek : 94

Belge : 94-1

E. TRABZON, VAN VE ERZURUM VALİLİKLERİNİN

YAZIŞMALARI

خلاف

1/2

~~24~~

مکتوبی قلمی 256

عمومي

المؤلف:

مقدم صادره جهت اذنه قلم‌نویس اولیای صورتی آینده محرز نماید کسبه و طبیب محرزند رأی قضیه

وان واليه
ارقوم واليه

۱۰۰

۱۰۰

مقام حضرت عطاء

مسموٰۃ العزیز و البیضاء بقاع بر حق فخر اگر ابر سوسه کی فونڈ لکھتے دودست ماسور اپنی دیو
لکھتے ذات صفہ یاد بھی نغذائے دم و صفت ایست مراقت سویلی بو حوالیہ فوق العادہ سو

تایید میں آئے۔ اہل ملک آمد و رفت کے اخراجات مفقود جیسے قانونی موثر نہیں

[illegible]

دلوب هکوت مرکزیه اینست اعتمادی خالصه و وضعیف هلهزه و خمت و اجنه تلا

سَلَّمَكَ مَخَاجِعِ اَوْلِيَّيْنِ سَكُوهُ دَمَلَمَكَ تَائِيْخِيْ اِيْمُوْنِ فَاِيَزَيْدُكَ بَرَكَتُ دِيْشَتِ جَاهِ كُوْبَرِ مَدِيْكَ مَعْرُوسَتِ

ارخدم اليه

وایه ایس

[illegible]

[Signature]

میتھ

بسم الله الرحمن الرحيم

 $\frac{1}{2}$

(ص) ۱۸/۴

A	5/2799
D	7
F	70

GNKUR.
KAZALSKI ARHIV
KOL. = 34-2
KUTUR. 34.9
GOM. = 173
REL. = 173-4

Telgraf

Sivas'da Kongre Heyetine

Makâm-ı Sadârate çekilmek üzere kaleme alınmış olan sureti atide muhar-
rer telgrafnâmenin keşidesi heyet-i muhteremenin rey ve tensibine ma'ruzdur.
13 Eylül 335

Van Valisi

Erzurum Valisi

Sâdâret-i Uzmâya
Mâkâm-ı Sâdâret-i Uzmâya

Memuretül-aziz Valisi Galip Beyin bir takım ekrâd ile Sivas'daki kongre
heyetinin derdestine me'mur edilmesi ve bu heyetin zat-ı hazret-i padişahiye
telgrafla arz-ı vaziyet eylemesine mümanaat buyrulması bu havalide fevkâlâde
sû-i tesir hasıl etmiştir. Ahali milletin âmâl-i meşruasının istihsâli maksadıyla
cemiyetler kanunu mucibince teşekkül etmiş olan bu heyetin efkâr ve muttali-
bine şiddetle tarafdâr ve kolordular dahi tamamen bunlara zâhir ve muayyen
olup hükûmet-i merkeziyeye emniyet ve itimatları kalmamasına ve vaziyet-i
hâzıranın vahamet ve ehemmiyetine nazaran memleketin muhtaç olduğu
sukûn ve selâmetin te'mini için kabinenin tebdilinden başka çare görülmediği
ma'ruzdur. 13 Eylül 35

Van Valisi

Erzurum Valisi

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 349
Gömlek : 173
Belge : 173-1

Telgraf

Sivas'ta Kongre Heyetine

Sadrazamlık makamına çekilmek üzere kaleme alınmış olan sureti aşağı-
da yazılı telgrafın çekilmesi heyetin onayına sunulmuştur. 13 Eylül 1919

Van Valisi

Erzurum Valisi

Sadrazamlık Makamına

Elazığ Valisi Galip Beyin bir grup Kürt'le Sivas'taki kongre heyetinin ele ge-
çirilmesine görevlendirilmesi ve bu heyetin padişaha telgrafla durumu bildirme-
sinin engellenmesi bu havalide fevkâlâde kötü tesir yapmıştır. Halk milletin
haklı isteklerinin gerçekleştirilmesi amacıyla cemiyetler kanunu gereğince
oluşturulmuş olan bu heyetin fikir ve isteklerine şiddetle taraftar ve kolordular
da tamamen bunlara yardımcı ve bağlı olup, İstanbul Hükûmetine emniyet ve
güvenleri kalmamasına ve hâlihazırdaki durumun vehamet ve önemine naza-
ran memleketin muhtaç olduğu sükûn ve selâmetin temini için kabinenin de-
ğiştirilmesinden başka çare görmediğim arz olunur. 13 Eylül 1919

Van Valisi

Erzurum Valisi

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 349
Gömlek : 173
Belge : 173-1

Trabzon
14.9.35

Mustafa Beye

Trabzon Valisi Galip Bey âtideki telgrafı sadarete keşide etmek istedi, ben-
deniz de muvafakat ettim. Dersaadet'e keşide ediliyor.

Suret

Sadrazam Damat Ferid Paşa hazretlerine 12 Eyül 35 tarihli telgrafnâme-i
çakerânâme lâhikadır. Velinimet padişahımız efendimize cümlemiz gibi zât-ı
samilerinde sadakâti cây-i tereddüt değildir. Ancak keşmekeş-i hazrın deva-
mı ahvâl-i umumiye-i devlete su-i tesir edebileceğinden ve esasen bu keşme-
keş geçende me'zunen Dersaadet'de iken tefehhüm ve izalesine çalıştığım bir
anlaşılamamazlık netice-i müessifesi idiğünden bunun şimdiki hâlde selâmet-i
mülk ve millet noktasından çare-i hâilini uğur-u hûmayununda feda-i cana bile
hazır bulunduğumu hilâfetpenah efendimize, hidemâten zât-ı fehimânelerince
dahi mu'teber olması lâzım gelen âmâl-i milliyeye mürââtta gördüğüm kemal-
i ta'zim ile arz eylerim ferman.

Trabzon Valisi
Mehmet Galip

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 349
Gömlek : 177
Belge : 177-1

۲۰/۹/۱۹۰۵
مجلس
طریقه در مجلس محاسبه بکمال انصاف که در این جلسه
مجلس در وقت این... در مساعده کتبه و ایله یور
مجلس

154

صدر اولیاء...
۱/۱۱/۱۳۰۴
در وقت یاد سالنامه...
کتابخانه...
در مساعده...
بر ملک...
ها...
آمال...

طریقه در مجلس
محاسبه

GNKUR.
ATASE ARSIVI
KOL: 134
KUTU: 349
GOM: 177
BEL: 177-1

Trabzon
14.9.1919

Mustafa Beye

Trabzon Valisi Galip Bey aşığıdaki telgrafı Sadrazamlık makamına çekmek istedi, ben de uygun gördüm. İstanbul'a çekiliyor.

Suret

Sadrazam Damat Ferit Paşaya, 12 Eylül 1919 tarihli telgrafıma ektir.

Padişahımıza hepimiz gibi sizin de sadakatinizin tam olduğuna şüphe yoktur. Ancak keşmekeş durumunun devamı, devletin genel durumuna kötü etki yapabileceğinden ve esasen bu keşmekeş geçtikten sonra izinli olarak İstanbul'da bulunduğum sırada farkına vardığım ve gidermeye çalıştığım bir anlaşılabilirlik üzücü sonuç doğurduğundan bunun şimdiki hâlde vatanın selâmeti ve millet açısından hâl çaresini, uğrunda canımı bile fedaya hazır bulunduğum padişahımıza, hizmet olarak sizce de saygı duyulması gereken millî emelleri korumakta gördüğümü saygı ile arz ederim. Ferman.

Trabzon Valisi
Mehmet Galip

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-7
Kutu : 349
Gömlük : 177
Belge : 177-1

F. HEYETİ MİLLİYE BAŞKANI İBRAHİM BEYİN

YAZIŞMASI

[illegible]

GNKUR.
ATAŞE ARŞIVI
KOL: 134-5
KUTU: 224
GOM.: 60
BEL: 60-1

[illegible]

کوتاهه‌ها طلب کنند و در بالا همه اجتماع کنند و خط بر مسافت
طلب است و در کتب اجتماع شد و در خط اجتماعه از هر
کتاب خود مسافت است اما این که در راه روبرو اولی اجتماعه
تجربه شده است این که در راه آنجا اجتماع خط باشد ۹۰
الی ۹۰ است اولی افراد جایی که مسافت فقط یک پون پزد
اجتماعه بود و خطی در اولی جمع شده است و در چوبی بود
اینکه در اجتماع مسافت افراد و مسافت مسافت

15H-5
274
60
60-2

[illegible][illegible]

GNKUR.
ATAZ ARŞIVI
KOL - 154-8
KUTU: 274
GOM.: 60
BEL.: 60 3

Müzâkereye

Mühim ve müsta'celdir.

Mahreci : Isparta livası

Sivas'da Müdafaa-i Hukuk Heyet-i Temsiliyesine

Isparta livası Sivas Kongresi'nin mukarrerâtına tevfikân teşkilâtın icra etmişdir. Nazilli'de in'ikad eden kongrede nahiye ve kaza heyet-i milliyeleri müstakil olarak doğrudan doğruya Nazilli heyet-i merkeziyesine merbut olmaları kabul edilmiştir. Bu meyanda Isparta livasının Nazilli kendisine mülhak addeyerek muamele ve muhabere etmektedir. Ez-cümle

1. Bugün Nazilli'den heyetimizin hesabâtını teftiş için bir heyet gelmiştir.

2. 290 ilâ 309 numrolu efrâdın ale-l umûm ihtiyât zabitanın celb edilerek Nazilli cephesine sevki musirren talep etmektedir.

3. Cephe ihtiyacâtına mukâbil azim bir muavenet talep edilmektedir. Gerçi ihtiyacât-ı şedidesi nazar-ı itibâra alınarak (okunamadı) kadar mukâvemet icra edilmekte ise de müracaatımız olmadığından hesabâtın teftişine müsaade edilmemiş ise de ancak ihtiyat zabitanıyla 290 ilâ 309 tevelüdlü efradın celb gibi mesâili mühimme hakkında pek büyük bir tereddüt içinde bulunduğumuzdan olunacak muamelenin sarahaten emr buyrulması bundan başka ba'de-mâ cephe ihtiyacâtına mukabil efrâd vesâir muavenet hususunda umumî bir şekilde kabul ve bir usul ve müracaata rabtı ile bu hususu Nazilli Heyet-i Milliyesine tebligat icrası ve cevabı ehemmiyetle muntazır bulunduğumuz ma'ruzdur.

8 Teşrin-i sani 35

Heyet-i Milliye Reisi
İbrahim

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-6
Kutu : 274
Gömlek : 60
Belge : 60-1,2,3

Görüşmeye

Önemli ve aceledir.

Çıktığı yer : Isparta

Sivas'ta Müdafaa-i Hukuk Heyeti Temsiliyesine

Isparta livası Sivas Kongresi'nin kararlarına uyarak teşkilâtını oluşturmuştur. Nazilli'de toplanan kongrede nahiye ve kaza millî heyetleri bağımsız olarak doğrudan doğruya Nazilli heyeti merkezine bağlı olmaları kabul edilmiştir. Bu arada Isparta livası Nazilli'yi kendisine bağlı kabul ederek işlem yapmakta ve haberleşmektedir. Bu nedenle;

1. Bugün heyetimizin hesaplarını teftiş için Nazilli'den bir heyet gelmiştir.

2. 290 ile 309 (1874-1893) doğumlu erlerin, genel olarak ihtiyat subaylarının celp edilerek Nazilli cephesine sevki ısrarla talep edilmektedir.

3. Cephe ihtiyaçlarına karşılık büyük bir yardım talep edilmektedir. Gerçi ihtiyaçlar ölçüsü dikkate alınarak (okunamadı) kadar karşılanmakta ise de müracaatımız olmadığından hesapların teftişine izin verilmemiş, ancak ihtiyat subaylarıyla 290 ile 309 (1874-1893) doğumlu erlerin celbi gibi önemli meseleler hakkında pek büyük bir tereddüt içinde bulunduğumuzdan, yapılacak muamelenin açıktan açığa emredilmesi bundan başka, başka cephe ihtiyaçlarına karşı erler vs. yardım hususunda genel bir şekilde kabul ve bir usul ve müracaata bağlanması ile bu hususun Nazilli millî heyetine tebliğ edilmesini ve cevabını önemle beklediğimizi arz ederim.

8 Kasım 1919

Heyeti Milliye Reisi
İbrahim

Koleksiyon : İstiklâl Harbi-6
Kutu : 274
Gömlek : 60
Belge : 60-1,2,3